ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា

គោលនយោបាយជាតិ

ស្តីពី

ការអភិវឌ្ឍជនបទ ឆ្នាំ២០២៥-២០៣៥

បានទទួលការឯកភាពពីគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
ក្នុងសម័យប្រជុំពេញអង្គ នាថ្ងៃទី២៨ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៥

បុព្វកថា

ប្រទេសកម្ពុជាទទួលបានសន្តិភាពពេញលេញក្រោមការដឹកនាំដ៏ត្រឹមត្រូវរបស់ **សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន** ជាមគ្គុទេសក៍ឯកនិងប្រតិបត្តិករនយោបាយឈ្នះ ឈ្នះ ដែលសម្រេចបានសុខសន្តិភាព ឯកភាពជាតិពេញលេញ និងការអភិវឌ្ឍគ្រប់វិស័យ។ រាជរដ្ឋាភិបាលក្នុងនីតិកាលកន្លងមក ក្រោមការដឹកនាំប្រកបដោយគតិបណ្ឌិតរបស់ **សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន** អតីតនាយករដ្ឋមន្ត្រី បច្ចុប្បន្នជាប្រធានក្រុមឧត្តមប្រឹក្សាផ្ទាល់ព្រះមហាក្សត្រ និងជាប្រធានព្រឹទ្ធសភានៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា បានអនុវត្តដោយជោគជ័យនូវយុទ្ធសាស្ត្រត្រីកោណ និងយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណទាំងបួនដំណាក់កាល ដែលបានធ្វើឱ្យប្រទេសជាតិមានភាពរីកចម្រើនលើគ្រប់វិស័យ និងបានប្រែក្លាយពីប្រទេសក្រីក្របំផុតមកជាប្រទេសមានចំណូលមធ្យមកម្រិតទាបក្នុងឆ្នាំ២០១៥ និងបានធ្វើសមាហរណកម្មចូលទៅក្នុងតំបន់និងអន្តរជាតិ ព្រមទាំងបានធ្វើឱ្យកិត្យានុភាពកម្ពុជាលេចឡើងខ្ពស់ត្រដែតលើឆាកអន្តរជាតិគួរជាទីមោទនៈ។

ជាមួយនឹងសមិទ្ធផលខាងលើនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី៧ នៃរដ្ឋសភា បានបន្តយកចិត្តទុកដាក់ថែរក្សាសមិទ្ធផលជាប្រវត្តិសាស្ត្រ ដែលបានកសាងឡើងដោយរាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលកន្លងមក ជាពិសេសការថែរក្សាឱ្យបានគង់វង្សយូរអង្វែងនូវសុខសន្តិភាព ស្ថិរភាពនយោបាយ ឯករាជ្យ អធិបតេយ្យភាព និងបូរណភាពទឹកដី ដែលបានមកដោយការខិតខំយ៉ាងលំបាកបំផុតរបស់ **សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន** និងឥស្សរជនស្នេហាជាតិជាច្រើនរូបទៀត។ ទន្ទឹមគ្នានេះ រាជរដ្ឋាភិបាលកំពុងបន្តខិតខំអភិវឌ្ឍប្រទេសជាតិឱ្យកាន់តែរីកចម្រើនបន្ថែមទៀត ដោយបានដាក់ចេញនូវកម្មវិធីនយោបាយ និងយុទ្ធសាស្ត្របញ្ចកោណ ដំណាក់កាលទី១ ក្រោមបាវចនា : កំណើន ការងារ សមធម៌ ប្រសិទ្ធភាព និងចីរភាព ដោយកំណត់អាទិភាពគន្លឹះចំនួន៥គឺ មនុស្ស ផ្លូវ ទឹក ភ្លើង និងបច្ចេកវិទ្យា(ឌីជីថល) ដើម្បីឆ្ពោះទៅសម្រេចបានចក្ខុវិស័យ «**កម្ពុជាក្លាយជាប្រទេសមានប្រាក់ចំណូលខ្ពស់ក្នុងឆ្នាំ២០៥០**»។

ដើម្បីរួមចំណែកក្នុងការសម្រេចបាននូវចក្ខុវិស័យខាងលើនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលចាំបាច់ត្រូវរៀបចំ «**គោលនយោបាយជាតិស្តីពីការអភិវឌ្ឍជនបទ ឆ្នាំ២០២៥-២០៣៥**» ដោយកំណត់ចក្ខុវិស័យ «**កសាងសង្គមជនបទកម្ពុជាឱ្យមានវិបុលភាពប្រកបដោយបរិយាបន្ន សមធម៌ និងចីរភាព**» និងមានគោលបំណងធ្វើឱ្យ «**ប្រជាជននៅតំបន់ជនបទមានជីវភាពរស់នៅសមរម្យប្រកបដោយភាពធន់ មានសុខភាពមាំមួន រស់នៅក្នុងបរិស្ថានល្អប្រកបដោយចីរភាព និងមានសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ**» ដោយផ្តោតទៅលើការអភិវឌ្ឍតំបន់ជនបទឱ្យឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការជាអាទិភាព ប្រកបដោយតុល្យភាព ភាពធន់ បរិយាបន្ន និងនិរន្តរភាព ដែលនឹងរួមចំណែកដល់ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចជាតិ កាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ និងលើកកម្ពស់គុណភាព និងគុណតម្លៃនៃជីវិតរស់នៅរបស់ប្រជាជននៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

គោលនយោបាយនេះ ត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយមានការសិក្សាស្រាវជ្រាវនិងវិភាគស៊ីជម្រៅអំពីស្ថានភាពជនបទនៅកម្ពុជា និងផ្អែកលើបទពិសោធល្អៗនៃការងារអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ ព្រមទាំងជាតុចូលពីគ្រប់តួអង្គពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងលក្ខខណ្ឌនិងតម្រូវការអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ ស្របតាមបរិការណ៍សេដ្ឋកិច្ចសង្គមនៃប្រទេសកម្ពុជា។

ក្នុងនាមរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ខ្ញុំសូមសម្តែងនូវការកោតសរសើរ និងវាយតម្លៃខ្ពស់ចំពោះក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ ដែលបានខិតខំប្រឹងប្រែងយកអស់កម្លាំងកាយចិត្តនិងប្រាជ្ញាស្មារតី ក្នុងការរៀបចំ «**គោលនយោបាយជាតិស្តីពីការអភិវឌ្ឍជនបទ ឆ្នាំ២០២៥-២០៣៥**» ដ៏មានសារៈសំខាន់នេះ ប្រកបដោយភាពប្រទាក់ក្រឡា គ្រប់ជ្រុងជ្រោយ និងជាក់ស្តែងនិយម សំដៅធ្វើការអភិវឌ្ឍតំបន់ជនបទនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាឱ្យមានភាពរីកចម្រើន ប្រកបដោយភាពធន់ បរិយាបន្ន និងចីរភាព។

ទន្ទឹមគ្នានេះ ខ្ញុំសូមណែនាំក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធថ្នាក់ជាតិ រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ សហគមន៍មូលដ្ឋានជនបទ ដៃគូអភិវឌ្ឍ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល វិស័យឯកជន និងសប្បុរសជននានា ចូលរួមសហការឱ្យបានពេញលេញរួមគ្នាជាសហថាមពល ដើម្បីអនុវត្តគោលនយោបាយជាតិស្តីពីការអភិវឌ្ឍជនបទ ឆ្នាំ២០២៥-២០៣៥ នេះឱ្យទទួលបានលទ្ធផលល្អប្រសើរប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនិងសក្តិសិទ្ធិភាពខ្ពស់។

ខ្ញុំនឹងបន្តតាមដានការអនុវត្តគោលនយោបាយនេះ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈមក្នុងវិស័យអភិវឌ្ឍន៍ជនបទឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពនិងប្រសិទ្ធផលខ្ពស់ ដើម្បីជាឧត្តមប្រយោជន៍ជាតិ និងប្រជាជនកម្ពុជា។

ថ្ងៃអង្គារ ១២កើត ខែមិគសិរ ឆ្នាំម្សាញ់ សប្តស័ក ព.ស.២៥៦៩

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី២ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៥

នាយករដ្ឋមន្ត្រី

សម្តេចមហាបវរធិបតី ហ៊ុន ម៉ាណែត

មាតិកា

បុព្វកថា ... i

មាតិកា ... iii

បញ្ជីអក្សរកាត់ ... iv

១- សេចក្ដីផ្ដើម ... ១

២- ការអភិវឌ្ឍជនបទ ស្ថានភាព បញ្ហា ការប្រឈម និងកាលានុវត្តភាព ... ៣

២.១- ការអភិវឌ្ឍជនបទ ... ៣

២.២- ស្ថានភាពជនបទនៃប្រទេសកម្ពុជា ... ៥

២.៣- បញ្ហា ការប្រឈម និងកាលានុវត្តភាព ... ១០

៣- ចក្ខុវិស័យ ... ១៥

៤- គោលបំណងនិងគោលដៅ ... ១៥

៤.១- គោលបំណង ... ១៥

៤.២- គោលដៅ ... ១៥

៥- យុទ្ធសាស្ត្រ ... ១៥

៦- ផែនការសកម្មភាព ... ១៨

៦.១- ការបង្កើតយន្តការ ... ១៨

៦.២- ការបង្កើតក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្ត ... ១៨

៦.៣- ការគាំទ្រហិរញ្ញវត្ថុ ... ១៨

៦.៤- ការបណ្ដុះបណ្ដាលធនធានមនុស្ស ... ១៨

៦.៥- ដំណើរការអនុវត្តន៍ ... ១៨

៧- ការតាមដាននិងការវាយតម្លៃ ... ២០

៨- សេចក្ដីសន្និដ្ឋាន ... ២០

បរិសិដ្ឋ ... ២២

បរិសិដ្ឋ១ : សទ្ទានុក្រម ... ២២

បរិសិដ្ឋ២ : ផែនទីបង្ហាញទីតាំងតំបន់ភូមិសាស្ត្រទាំង៤ នៃប្រទេសកម្ពុជា ... ២៦

បរិសិដ្ឋ៣ : តារាងម៉ាទ្រិកយុទ្ធសាស្ត្រ និងវិធានការគន្លឹះសម្រាប់ការអនុវត្តគោលនយោបាយ ... ២៧

បរិសិដ្ឋ៤ : ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយជាតិស្ដីពីការអភិវឌ្ឍជនបទ ឆ្នាំ២០២៥-២០៣៥ ... ៤១

បរិសិដ្ឋ៥ : វិធីសាស្ត្រអនុវត្តន៍កម្មវិធីអាទិភាពនៃគោលនយោបាយ ... ៤៣

ឧបសម្ព័ន្ធ ... ៤៥

ឧបសម្ព័ន្ធ១ : ទស្សនាទាននិងគោលការណ៍អភិវឌ្ឍន៍ជនបទ ... ៤៥

ឧបសម្ព័ន្ធ២ : តារាងទិន្នន័យគ្រួសារក្រ១ ក្រ២ និងគ្រួសារងាយរងគ្រោះតាមខេត្ត ... ៤៨

ឧបសម្ព័ន្ធ៣ : ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្លូវជនបទក្រាលកៅស៊ូមួយជាន់ ពីរជាន់ បេតុង និងផ្លូវល្បាយគ្រួស ... ៥០

ឧបសម្ព័ន្ធ៤ : អត្រាគ្របដណ្ដប់ទឹកស្អាតតាមគ្រួសារ និងអនាម័យកម្រិតមូលដ្ឋានតាមខ្នងផ្ទះ ... ៥២

បញ្ជីអក្សរកាត់

ADB	:	Asian Development Bank ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី
AFD	:	Agence Francaise De Developpement ទីភ្នាក់ងារអភិវឌ្ឍន៍បារាំង
AIIB	:	Asian Infrastructure Investment Bank ធនាគារវិនិយោគហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធអាស៊ី
CSES	:	Cambodia Social and Economic Survey អង្កេតសេដ្ឋកិច្ចសង្គមកម្ពុជា
EIB	:	European Investment Bank ធនាគារវិនិយោគអឺរ៉ុប
EU	:	European Union សហភាពអឺរ៉ុប
IFAD	:	International Fund for Agricultural Development មូលនិធិអន្តរជាតិសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍកសិកម្ម
JICA	:	Japan International Cooperation Agency ទីភ្នាក់ងារសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិជប៉ុន
KfW	:	Kreditanstalt fur Wiederaufbau សហភាពឥណទានសម្រាប់កសាងឡើងវិញ
KOICA	:	Korea International Cooperation Agency ទីភ្នាក់ងារសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិកូរ៉េ
ODF	:	Open Defecation Free បញ្ចប់ការបន្ទោបង់ពាសវាលពាសកាល
ODF Plus	:	Open Defecation Free Plus បញ្ចប់ការបន្ទោបង់ពាសវាលពាសកាលកម្រិតខ្ពស់
WB	:	World Bank ធនាគារពិភពលោក

១- សេចក្តីផ្តើម

ក្រោមម្លប់សុខសន្តិភាពជាង២៦ឆ្នាំចុងក្រោយ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាបានប្រែក្លាយពីប្រទេសក្រីក្រមកជាប្រទេសមានការអភិវឌ្ឍ តាមមាគ៌ាលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ និងបានធ្វើសមាហរណកម្មចូលទៅក្នុងតំបន់និងអន្តរជាតិគួរជាទីមោទនៈ។ ប្រទេសកម្ពុជាធ្លាប់បានឆ្លងកាត់ភ្លើងសង្គ្រាមតាំងពីឆ្នាំ១៩៧០ ដោយសារវិបត្តិនយោបាយ និងបានធ្លាក់ទៅក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យពីឆ្នាំ១៩៧៥ ដល់ឆ្នាំ១៩៧៩។ របបនេះបានលុបបំបាត់សិទ្ធិ សេរីភាព កម្មសិទ្ធិឯកជន ផ្សារ សាលារៀន មន្ទីរពេទ្យ វត្តអារាម បង្ខំប្រជាជនឱ្យធ្វើការធ្ងន់ហួសកម្លាំង គ្មានអាហារគ្រប់គ្រាន់ រស់ក្នុងស្ថានភាពក្រីក្រតោកយ៉ាកបំផុត មានជំងឺប្រចាំកាយ គ្មានទីជម្រក និងព្រាត់ប្រាសក្រុមគ្រួសារ ព្រមទាំងបានកាប់សម្លាប់ប្រជាជនស្លូតត្រង់ និងបញ្ញវន្តអស់ជាង៣លាននាក់យ៉ាងអយុត្តិធម៌និងព្រៃផ្សៃបំផុត។ បច្ច័យអវិជ្ជមាននៃសង្គ្រាម បានធ្វើឱ្យប្រទេសធ្លាក់ក្នុងភាពទុរគតនិងខ្ទេចខ្ទាំ បន្សល់ទុកនូវស្ត្រីមេម៉ាយ ក្មេងកំព្រា ជនមានពិការភាព និងអនក្ខរជន។

ដោយសារអំពើព្រៃផ្សៃរបស់របបប៉ុលពត ទើបចលនារណសិរ្សសាមគ្គីសង្គ្រោះជាតិកម្ពុជា ត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយក្រុមអ្នកស្នេហាជាតិនៅថ្ងៃទី២ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៧៨ និងបានតស៊ូ លះបង់ បូជាជីវិត ដើម្បីផ្តួលរំលំរបបប៉ុលពតដោយទទួលបានជ័យជម្នះនៅថ្ងៃទី៧ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩។ ក្រោយថ្ងៃរំដោះ រដ្ឋាភិបាលដឹកនាំដោយឥស្សរជនស្នេហាជាតិ បានខិតខំរកគ្រប់មធ្យោបាយ ដើម្បីទប់ស្កាត់ការវិលត្រឡប់នៃរបបប្រល័យពូជសាសន៍ដែលនៅសេសសល់ផង និងដោះស្រាយភាពអត់ឃ្លានរបស់ប្រជាជនផង ទោះបីស្ថិតក្រោមគំនាបនយោបាយ និងទណ្ឌកម្មសេដ្ឋកិច្ចពីបរទេសក៏ដោយ។ នៅក្នុងស្ថានភាពដ៏លំបាកនោះ **សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន** បានយល់ឃើញថា សង្គ្រាមបានបំផ្លាញអ្វីៗគ្រប់យ៉ាងដល់ឫសគល់ ពុំមានឱកាសអភិវឌ្ឍប្រទេសជាតិឡើយ ហើយមិនអាចយកសង្គ្រាមទៅបញ្ចប់សង្គ្រាមបានទេ។ ដូច្នេះ មានតែការចរចាធ្វើសម្បទានឱ្យគ្នាទៅវិញទៅមក ដោយតម្កល់ផលប្រយោជន៍ជាតិជាធំតែប៉ុណ្ណោះ ទើបអាចបញ្ចប់សង្គ្រាមបាន។

ជាមួយនឹងទស្សនៈសន្តិភាពនិយម និងឧត្តមគតិស្នេហាជាតិដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់នេះ **សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន** បានចាប់ផ្តើមស្វែងរកឱកាសចរចាជាមួយខ្មែរគ្រប់ភាគីចាប់ពីឆ្នាំ១៩៨៧ រហូតបានចុះកិច្ចព្រមព្រៀងសន្តិភាពទីក្រុងប៉ារីសនាថ្ងៃទី២៣ ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៩១។ លទ្ធផលជាប្រវត្តិសាស្ត្រនេះបាននាំឱ្យខ្មែរគ្រប់ភាគី(ភាគីរដ្ឋកម្ពុជា ភាគីខ្មែរក្រហម ភាគីហ៊្វុនស៊ិនប៉ិច និងភាគីសឺនសាន) ដែលមានកម្លាំងប្រដាប់អាវុធគ្រប់គ្រងតំបន់ផ្សេងៗគ្នា ជាពិសេសនៅតាមព្រំដែនជាមួយប្រទេសថៃ ឯកភាពគ្នា និងចូលរួមបោះឆ្នោតជាសកលលើកទី១ នៅក្នុងឆ្នាំ១៩៩៣ តាមគោលការណ៍លទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ សេរីពហុបក្ស ក្រោមការសម្របសម្រួលនិងរៀបចំដោយអ៊ុនតាក់(UNTAC) ដោយបង្កើតបានជារាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាដែលប្រកាន់យករបបរាជានិយមអាស្រ័យដោយរដ្ឋធម្មនុញ្ញ។

ប៉ុន្តែជាអកុសល កម្ពុជាមិនអាចទទួលបានសន្តិភាពពេញលេញនៅឡើយទេ ព្រោះភាគីខ្មែរក្រហមមិនគោរពតាមកិច្ចព្រមព្រៀងសន្តិភាពទីក្រុងប៉ារីស និងមិនចូលរួមក្នុងដំណើរការបោះឆ្នោត ហើយបានបន្តកាន់កាប់និងបង្កសង្គ្រាមនៅតាមតំបន់មួយចំនួនដូចជាប៉ៃលិន សំឡូត អន្លង់វែង ឱរ៉ាល់ ភ្នំវល្លិ៍ជាដើម។ ស្ថិតក្នុងកាលៈទេសៈនោះ **សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន** បានដាក់ចេញនិងអនុវត្តនូវយុទ្ធសាស្ត្រ **«ឈ្នះ ឈ្នះ»** ដោយផ្អែកលើគោលការណ៍គន្លឹះចំនួនបី គឺរក្សាអាយុជីវិត រក្សាតួនាទីនិងអាជីព និងរក្សាទ្រព្យសម្បត្តិ និងកម្មសិទ្ធិ ដើម្បីចរចានិងអូសទាញភាគីខ្មែរក្រហមឱ្យវិលមកចូលរួមរស់ជាមួយរាជរដ្ឋាភិបាល និងបានឈានទៅរំលាយអង្គការចាត់តាំងខ្មែរក្រហមទាំងស្រុង ព្រមទាំងបានធ្វើសមាហរណកម្មកម្លាំងទ័ពខ្មែរក្រហមចូលក្នុងក្របខ័ណ្ឌកងយោធពលខេមរភូមិន្ទតែមួយនៅក្នុងឆ្នាំ១៩៩៨។ នៅក្នុងបុព្វហេតុពន្លត់ភ្លើងសង្គ្រាម និងកសាងសន្តិភាព

ប្រកបដោយជោគជ័យជាប្រវត្តិសាស្ត្រនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានកំណត់យកថ្ងៃទី២៩ ខែធ្នូ ជាថ្ងៃរំលឹកគុណសន្តិភាពសម្រាប់ប្រជាជាតិកម្ពុជាទាំងមូលដោយប្រសិទ្ធនាម «**ទិវាសន្តិភាពនៅកម្ពុជា**»។

នយោបាយ«**ឈ្នះ ឈ្នះ**» បាននាំយកសន្តិភាពពេញលេញជូនប្រជាជនកម្ពុជានៅទូទាំងប្រទេស ហើយបានចាប់ផ្តើមបើកទំព័រប្រវត្តិសាស្ត្រថ្មីសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍប្រទេស ដើម្បីកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ និងលើកកម្ពស់កិត្យានុភាពជាតិឡើងវិញ។ នៅក្នុងដំណើរការអភិវឌ្ឍន៍ប្រទេសឡើងវិញនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលបានពង្រឹងនិងពង្រីកនយោបាយការទូត ធ្វើសមាហរណកម្មចូលក្នុងតំបន់និងអន្តរជាតិ និងកែទម្រង់ផ្ទៃក្នុងជាបន្តបន្ទាប់។ ទន្ទឹមគ្នានេះ រាជរដ្ឋាភិបាលពីមួយអាណត្តិទៅមួយអាណត្តិ បានដាក់ចេញនូវកម្មវិធីនយោបាយ យុទ្ធសាស្ត្រត្រីកោណ និងយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណទាំង៤ដំណាក់កាល គោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ គោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍តាមវិស័យ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ ព្រមទាំងខិតខំប្រឹងប្រែងអនុវត្តប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងសក្តិសិទ្ធិភាព រហូតទទួលបានភាពរីកចម្រើនលើគ្រប់វិស័យគួរជាទីមោទនៈ ដូចបានឃើញជាក់ស្តែងនាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ។

ទោះជាយ៉ាងណា ប្រទេសកម្ពុជានៅមានបញ្ហានិងការប្រឈមជាច្រើនទៀតលើវិស័យសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវិស័យការពារជាតិ ព្រមទាំងជំងឺរាតត្បាតសកល ដូចជាជំងឺរាតត្បាតកូវីដ-១៩ជាដើម ដែលតម្រូវឱ្យមានការអភិវឌ្ឍខ្លាំងក្លាបន្ថែមទៀតលើគ្រប់វិស័យ ជាពិសេសនៅតំបន់ជនបទដែលមានប្រជាជនរស់នៅភាគច្រើនលើសលប់ ដូចជាការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត(ផ្លូវ ទឹក អគ្គិសនី) អនាម័យ បរិស្ថាន ការងារ និងមុខរបរ ដើម្បីលើកកម្ពស់សេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច សុខភាព វប្បធម៌ បរិស្ថានរស់នៅក្នុងតំបន់ជនបទទូទៅ និងតំបន់ដីសម្បទានសង្គមកិច្ចសម្រាប់ប្រជាជនក្រីក្រខ្វះដី និងកងកម្លាំងឈរជើងតាមព្រំដែន ព្រមទាំងគ្រួសារអតីតយុទ្ធជន រួមទាំងសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចផងដែរ ដើម្បីកសាងសង្គមជនបទឱ្យមានផាសុកភាពនិងសុខដុមនីយកម្ម ពោលគឺប្រជាជនមានជីវភាពសមរម្យ មានសុខភាពល្អ រស់នៅក្នុងបរិស្ថានល្អ និងសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ។

ក្នុងការបន្តបេសកកម្មអភិវឌ្ឍន៍ប្រទេសទៅអនាគត រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាដែលកើតចេញពីការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងតំណាងរាស្ត្រនីតិកាលទី៧ ឆ្នាំ២០២៣ តាមមាគ៌ាលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ សេរី និងពហុបក្ស ក្រោមការដឹកនាំបន្តវេនប្រកបដោយគតិបណ្ឌិតរបស់ **សម្តេចមហាបវរធិបតី ហ៊ុន ម៉ាណែត** នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា បាននិងកំពុងយកចិត្តទុកដាក់ថែរក្សាសមិទ្ធផលនានាដែលបានកសាងឡើងចាប់ពីថ្ងៃរំដោះ ៧ មករា ១៩៧៩ រហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ន ជាពិសេសការពារសន្តិភាព និងស្ថិរភាពនយោបាយដែលរកបានដោយលំបាកបំផុតក្រោមការដឹកនាំរបស់ **សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន** ជាមគ្គុទេសក៍ឯក និងប្រតិបត្តិករនយោបាយឈ្នះ ឈ្នះ។

រាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី៧ នៃរដ្ឋសភា បាននិងកំពុងខិតខំបន្តការអភិវឌ្ឍប្រទេសឱ្យរីកចម្រើនបន្ថែមទៀតដោយបានដាក់ចេញនូវ**យុទ្ធសាស្ត្របញ្ចកោណ ដំណាក់កាលទី១** ក្រោមបាវចនា : កំណើន ការងារ សមធម៌ ប្រសិទ្ធភាព និងចីរភាព ដែលមានអាទិភាពគន្លឹះចំនួន៥គឺ មនុស្ស ផ្លូវ ទឹក ភ្លើង និងបច្ចេកវិទ្យា(ឌីជីថល) និងគោលដៅជាយុទ្ធសាស្ត្រចំនួន៥គឺ (ទី១) ធានាកំណើនសេដ្ឋកិច្ច (ទី២) បង្កើតការងារឱ្យបានកាន់តែច្រើន (ទី៣) សម្រេចឱ្យបាននូវគោលដៅកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រឱ្យនៅក្រោម១០% (ទី៤) បន្តពង្រឹងសមត្ថភាពអភិបាលកិច្ច និងលើកកម្ពស់គុណភាពស្ថាប័ន និង(ទី៥) ធានាឱ្យបាននូវចីរភាពនៃការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គម ដើម្បីឆ្ពោះទៅសម្រេចបានចក្ខុវិស័យ «**កម្ពុជាក្លាយជាប្រទេសមានប្រាក់ចំណូលខ្ពស់ក្នុងឆ្នាំ២០៥០**»។

ផ្អែកលើយុទ្ធសាស្ត្របញ្ចកោណ ដំណាក់កាលទី១ រាជរដ្ឋាភិបាលបានកំណត់គោលនយោបាយអាទិភាពចំនួន៦ រួមមាន(ទី១) ការផ្តល់ការថែទាំសុខភាពឆ្ពោះទៅរកកម្មវិធីគ្របដណ្តប់សុខភាពជាសកល (ទី២) ការបណ្តុះ

បណ្តាលជំនាញវិជ្ជាជីវៈ និងបច្ចេកទេសដល់យុវជនមកពីគ្រួសារក្រីក្រ និងគ្រួសារងាយរងហានិភ័យនៅទូទាំងប្រទេស (ទី៣) ការធ្វើស្ថាបនូបនីយកម្មកម្មវិធីជាតិជំនួយសង្គមសម្រាប់គ្រួសារក្រីក្រ និងក្រុមជនងាយងាយរងគ្រោះនៅក្នុងគ្រួសារក្រីក្រ និងគ្រួសារងាយរងហានិភ័យនៅក្នុងគ្រាមានវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចនិងគ្រាមានគ្រោះអាសន្ន (ទី៤) ការដាក់ចេញនិងការជំរុញអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចក្រៅប្រព័ន្ធឱ្យមានលទ្ធភាពចូលរួមក្នុងសេដ្ឋកិច្ចក្នុងប្រព័ន្ធនិងអាចទទួលបានផលប្រយោជន៍ពីប្រព័ន្ធគាំពារសង្គមផ្លូវការ (ទី៥) ការដាក់ចេញនូវយន្តការសម្របសម្រួល និងកម្មវិធីហិរញ្ញប្បទាន សំដៅលើកស្ទួយផលិតកម្ម រកទីផ្សារ និងរក្សាលំនឹងថ្លៃកសិផលសំខាន់ៗក្នុងកម្រិតសមរម្យ តាមរយៈការដាក់ចេញកញ្ចប់ថវិកាដាក់លាក់ (ទី៦) ការដាក់ពង្រាយមន្ត្រីបច្ចេកទេសកសិកម្មទៅគ្រប់ឃុំសង្កាត់ ដែលមានសកម្មភាពកសិកម្មនៅទូទាំងប្រទេស។ រាជរដ្ឋាភិបាលក៏បានរៀបចំ **«គោលនយោបាយជាតិស្តីពីការអភិវឌ្ឍជនបទ ឆ្នាំ២០២៥-២០៣៥»** ដើម្បីជាត្រីវិស័យតម្រង់ទិសលើកិច្ចការអភិវឌ្ឍន៍ជនបទនៃប្រទេសកម្ពុជាឱ្យឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការអាទិភាពរបស់ប្រជាជនដែលរស់នៅក្នុងភូមិសាស្ត្រផ្សេងៗគ្នា ជាអាទិ៍ តំបន់ទំនាបកណ្តាល តំបន់ជុំវិញបឹងទន្លេសាប តំបន់ឆ្នេរសមុទ្រ និងតំបន់ខ្ពង់រាបនិងភ្នំ ឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពនិងសក្តិសិទ្ធិភាពខ្ពស់ និងប្រកបដោយតុល្យភាព ភាពធន់ បរិយាបន្ន និងចីរភាព ពិសេសផ្តោតលើការអភិវឌ្ឍតំបន់ជនបទនៅតាមបន្ទាត់ព្រំដែន ដើម្បីកសាងព្រំដែនសន្តិភាព មិត្តភាព សហប្រតិបត្តិការ និងអភិវឌ្ឍន៍។

គោលនយោបាយជាតិនេះបង្កើតឡើងដោយមានការសិក្សាលើទស្សនាទាន និងគោលការណ៍អភិវឌ្ឍន៍ជនបទសំខាន់ៗ(ឧបសម្ព័ន្ធ១) ការអភិវឌ្ឍជនបទទូទៅ និងស្ថានភាពជនបទនៃប្រទេសកម្ពុជា ដើម្បីកំណត់ចក្ខុវិស័យ គោលបំណង គោលដៅ យុទ្ធសាស្ត្រ ផែនការសកម្មភាព និងវិធីសាស្ត្រអនុវត្តន៍ ដែលគ្របដណ្តប់ទៅលើវិសាលភាពតំបន់ជនបទ ដែលជាតំបន់ស្ថិតនៅក្រៅរង្វង់ទីក្រុង និងមានប្រជាជនប្រកបរបរកសិកម្មលើសពី៥០% ឬមានដង់ស៊ីតេប្រជាជនតិចជាង២០០នាក់/គម២ (CSES 2021)។

២- ការអភិវឌ្ឍជនបទ ស្ថានភាពជនបទ បញ្ហា ការប្រឈម និងកាលានុវត្តភាព

ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការនៃការអភិវឌ្ឍជនបទ និងសមស្របទៅនឹងបរិបទនៃប្រទេសកម្ពុជាបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ ការរៀបចំគោលនយោបាយជាតិស្តីពីការអភិវឌ្ឍជនបទ ឆ្នាំ២០២៥-២០៣៥ ចាំបាច់ត្រូវតែស្វែងយល់ពីសកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍ជនបទសំខាន់ៗដែលត្រូវបានអនុវត្តជាទូទៅ និងស្ថានភាពតំបន់ជនបទជាក់ស្តែងនៃប្រទេសកម្ពុជាដូចខាងក្រោម៖

២.១- ការអភិវឌ្ឍជនបទ

ការអភិវឌ្ឍជនបទនៅក្នុងប្រទេសនីមួយៗអាស្រ័យទៅលើភូមិសាស្ត្រ ប្រជាសាស្ត្រ ធនធាន សេដ្ឋកិច្ចសង្គម វប្បធម៌ ប្រពៃណី ទំនៀមទម្លាប់ ជំនឿជាដើម ហើយតែងមានការផ្លាស់ប្តូរទៅតាមការវិវត្តឬការប្រែប្រួលនៃព្រឹត្តិការណ៍នយោបាយ សេដ្ឋកិច្ចសង្គម បច្ចេកវិទ្យា បរិស្ថាន និងកត្តាផ្សេងៗទៀត។ ជាក់ស្តែង សកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍ជនបទសំខាន់ៗមួយចំនួនត្រូវបានអនុវត្តនៅតាមបណ្តាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍដូចជា៖

- **ការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនិងគមនាគមន៍ជនបទ** : ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនិងគមនាគមន៍ជនបទត្រូវបានចាត់ទុកជាសរសៃឈាមសេដ្ឋកិច្ចដ៏សំខាន់ក្នុងការផ្សារភ្ជាប់សកម្មភាពធុរកិច្ចផ្សេងៗនៅក្នុងតំបន់ជនបទ។ ជាមួយគ្នានេះ ការផ្គត់ផ្គង់អគ្គិសនីនិងទឹក ក៏ជាកត្តាចាំបាច់នៅក្នុងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច សង្គមជនបទ។ ជាក់ស្តែង រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានយកចិត្តទុកដាក់អភិវឌ្ឍវិស័យហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់ប្រភេទនៅទូទាំងប្រទេស ក្នុងនោះក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ បានស្ថាបនា កែលម្អ និងថែទាំផ្លូវជនបទគ្រប់ប្រភេទរួមទាំងសំណង់សិល្បការ្យផ្សេងៗនៅទូទាំងប្រទេសសរុបប្រវែងប្រមាណ៥ម៉ឺនគ.ម. តភ្ជាប់ទៅដល់គ្រប់ភូមិឋានដែលមានប្រជាជនរស់នៅ

- **ការកែលម្អសេវាសង្គមជនបទ ដើម្បីលើកកម្ពស់សុខភាព អនាម័យ និងបរិស្ថានល្អ** : ការលើកកម្ពស់សេវាសង្គម គឺជាទិដ្ឋភាពសំខាន់នៃការអភិវឌ្ឍជនបទ ដើម្បីលើកកម្ពស់លក្ខខណ្ឌរស់នៅ និងគុណភាពជីវិតរបស់ប្រជាជន ក្នុងនោះសុខភាពគឺជាកត្តាចាំបាច់ក្នុងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច សង្គម និងធនធានមនុស្ស។ ជាក់ស្តែង រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានខិតខំផ្តល់សេវាសាធារណៈលើគ្រប់វិស័យ និងបានលើកកម្ពស់គុណភាពសេវាជាបន្តបន្ទាប់ ដើម្បីផ្តល់ផលប្រយោជន៍ដល់ប្រជាជនឱ្យបានល្អប្រសើរ ក្នុងនោះក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទបានដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាតនិងលើកកម្ពស់អនាម័យជនបទ
- **ការអភិវឌ្ឍកសិកម្មប្រកបដោយនិរន្តរភាព** : នាពេលបច្ចុប្បន្ន មានការយកចិត្តទុកដាក់កាន់តែខ្លាំងឡើងទៅលើការអនុវត្តកសិកម្មដែលមានភាពធន់ កសិកម្មសរីរាង្គ និងការចិញ្ចឹមសត្វជាដើម ដោយអភិរក្សធនធានធម្មជាតិនិងជីវៈចម្រុះ ដើម្បីធានាសន្តិសុខស្បៀង និងសុខភាពប្រជាជន។ រាជរដ្ឋាភិបាលបានពង្រាយមន្ត្រីកសិកម្មនៅគ្រប់ឃុំសង្កាត់ និងបានដាក់ចេញនូវយុទ្ធសាស្ត្រនានា ដើម្បីពង្រឹងវិស័យកសិកម្មនៅតាមឃុំសង្កាត់ ក្នុងគោលដៅបង្កើនប្រាក់ចំណូលគ្រួសារនិងផ្គត់ផ្គង់ទីផ្សារ។ ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទក៏បានចូលរួមចំណែកលើការងារនេះ តាមរយៈសកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍ជនបទចម្រុះ រួមមានការបណ្តុះបណ្តាលជំនាញដាំដុះ និងចិញ្ចឹមសត្វលក្ខណៈគ្រួសារ ព្រមទាំងចែកពូជសត្វនិងពូជដំណាំផ្សេងៗផងដែរ
- **ការធ្វើពិពិធកម្មសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ច** : ការអភិវឌ្ឍជនបទត្រូវផ្តោតទៅលើការធ្វើពិពិធកម្មប្រភពចំណូល រួមទាំងការបង្កើតឱកាសការងារ បណ្តុះបណ្តាលជំនាញ លើកកម្ពស់សិប្បកម្ម ទេសចរណ៍ និងឧស្សាហកម្មសេវាកម្មផ្សេងៗនៅក្នុងមូលដ្ឋាន។ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបាននិងកំពុងយកចិត្តទុកដាក់លើការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ដើម្បីបង្កើនប្រាក់ចំណូលនិងឱកាសការងារនៅទូទាំងប្រទេស។ ដោយឡែក ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទបានអនុវត្តសកម្មភាពបណ្តុះបណ្តាលជំនាញបំណិនជីវិតមូលដ្ឋាន និងសហគ្រិនភាព ព្រមទាំងគាំទ្រលើការកែច្នៃផលិតផលក្នុងមូលដ្ឋានសម្រាប់ការប្រើប្រាស់ក្នុងគ្រួសារនិងទីផ្សារផងដែរ
- **ការអភិវឌ្ឍចម្រុះ ចលនាភូមិមួយផលិតផលមួយ និងចលនាភូមិគំរូ** : ការអភិវឌ្ឍចម្រុះ **ចលនាភូមិមួយផលិតផលមួយ និងចលនាភូមិគំរូ** ដោយមានការចូលរួមពីសហគមន៍មូលដ្ឋាន ប្រកបដោយសាមគ្គីភាព ភាពឧស្សាហ៍ព្យាយាម និងភាពជាម្ចាស់ ត្រូវបានលើកទឹកចិត្តនៅក្នុងដំណើរការនៃការអភិវឌ្ឍជនបទ។ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានដាក់ចេញនូវគោលនយោបាយជាតិស្តីពីការជំរុញចលនាភូមិមួយផលិតផលមួយ និងបានអនុវត្តសាកល្បងនូវគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ភូមិគំរូនៅតំបន់ជនបទ ជាពិសេសនៅក្នុងនីតិកាលទី៧ ការជំរុញការអភិវឌ្ឍចម្រុះនិងការបន្តអនុវត្តចលនាភូមិមួយផលិតផលមួយ និងចលនាភូមិគំរូ។ ជាមួយគ្នានេះ ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ បានយកចិត្តទុកដាក់លើកិច្ចអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍ចម្រុះ និងគាំពារចលនាភូមិគំរូ ដែលបច្ចុប្បន្ននេះបានទទួលស្គាល់ភូមិគំរូចំនួន៣០ និងកំពុងអភិវឌ្ឍភូមិចំនួន៣៤ ព្រមទាំងបានដាក់ចេញនូវផែនការអភិវឌ្ឍភូមិគំរូឱ្យបានយ៉ាងតិច៥០ភូមិក្នុងមួយឆ្នាំ
- **ការធ្វើប្រទានកម្មដីរដ្ឋតាមរយៈកម្មវិធីដីសម្បទានសង្គមកិច្ចជូនប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្រ** : ការបែងចែកដីលំនៅឋាន និងដីកសិកម្មដល់ប្រជាជនដែលខ្វះដីសម្រាប់រស់នៅ និងបង្កបង្កើនផល គឺជាការគាំពារ និងឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការអភិវឌ្ឍន៍ដ៏ចាំបាច់នៅតំបន់ជនបទ ដើម្បីបង្កើតមុខរបរចិញ្ចឹមជីវិត រកប្រាក់ចំណូលរក្សាលំនឹងជីវភាពរបស់ប្រជាជនក្រីក្រ។ រាជរដ្ឋាភិបាលបាននិងកំពុងអនុវត្តការធ្វើប្រទានកម្មដីរដ្ឋតាមរយៈកម្មវិធីដីសម្បទានសង្គមកិច្ចជូនអតីតកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធនិងគ្រួសារ គ្រួសារកងទ័ព និងនគរបាលជាតិតាមព្រំដែន ព្រមទាំងប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្រស៊ីវិលទូទៅ និងកម្មវិធីផ្តល់ដីការពារព្រៃ ដើម្បី

រួមគ្នាអភិវឌ្ឍដោយចីរភាព។ ជាមួយគ្នានេះ ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទបានចូលរួមគាំទ្រយ៉ាងសកម្មលើការងារអភិវឌ្ឍន៍ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្លូវ ការផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាត អនាម័យ បណ្តុះបណ្តាលជំនាញបំណិនជីវិតមូលដ្ឋាន និងលើកកម្ពស់ជីវភាពប្រជាជននៅក្នុងសហគមន៍ជីសម្បទានសង្គមកិច្ចគ្រប់ប្រភេទផងដែរ

- **សមភាពយេនឌ័រ បរិយាបន្ន និងភាពធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ** : នៅក្នុងដំណើរការអភិវឌ្ឍន៍ជនបទដែលមានគុណភាពនិងប្រសិទ្ធភាព តែងតែមានការគិតគូរយ៉ាងទូលំទូលាយអំពីសារៈសំខាន់នៃសមភាពយេនឌ័រ សេចក្តីត្រូវការរបស់គ្រួសារក្រីក្រនិងគ្រួសារងាយរងគ្រោះ និងសារៈសំខាន់នៃភាពធន់ទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដើម្បីធានាថា ស្ត្រីមានសិទ្ធិនិងទទួលបានឱកាសការងារ និងប្រជាជនក្រីក្រនិងងាយរងគ្រោះ ដូចជាទារក កុមារ ស្ត្រីមានផ្ទៃពោះ ជនមានពិការភាព និងជនចាស់ជរាគ្មានទីពឹងជាដើម ត្រូវទទួលបានការគាំពារពីរាជរដ្ឋាភិបាល។ ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទបានយកចិត្តទុកដាក់និងអនុវត្តគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដែលផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើសមភាពយេនឌ័រ បរិយាបន្ន និងភាពធន់ទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
- **ការអប់រំនិងបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ ជំនាញបំណិនជីវិត និងបង្កើតការងារ** : ការយកចិត្តទុកដាក់លើការអប់រំនិងបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ ជំនាញបំណិនជីវិតដល់ប្រជាពលរដ្ឋនៅតំបន់ជនបទ គឺជានិន្នាការមួយនៅក្នុងកិច្ចការអភិវឌ្ឍជនបទ ដើម្បីជួយឱ្យប្រជាពលរដ្ឋមានលំនឹងការងារ និងប្រាក់ចំណូល រស់នៅដោយសុខដុមនីយកម្ម ព្រមទាំងកាត់បន្ថយបាននូវការចំណាកស្រុកដោយប្រថុយប្រថាន។ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានដាក់ចេញកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលជំនាញវិជ្ជាជីវៈនិងបច្ចេកទេសដល់យុវជនមកពីគ្រួសារក្រីក្រនិងគ្រួសារងាយរងហានិភ័យចំនួន១,៥លាននាក់។ ជាមួយគ្នានេះ ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទបានរួមចំណែកអនុវត្តសកម្មភាពបណ្តុះបណ្តាលជំនាញបំណិនជីវិតមូលដ្ឋាននៅតាមភូមិតំបន់ជនបទផងដែរ
- **បច្ចេកវិទ្យាឌីជីថល** : ការធ្វើសមាហរណកម្មបច្ចេកវិទ្យានៅក្នុងកម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ គឺជាកត្តាចាំបាច់ក្នុងសម័យបរិវត្តកម្មឌីជីថលនាពេលបច្ចុប្បន្ន។ ប្រព័ន្ធអ៊ីនធឺណិត និងអក្ខរកម្មឌីជីថលបានអនុញ្ញាតឱ្យសហគមន៍ជនបទទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ជាច្រើន ដូចជាពាណិជ្ជកម្មអេឡិចត្រូនិក ការអប់រំ សេវាសុខភាព និងសេវាផ្សេងៗតាមទូរសព្ទ ឬតាមប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយសង្គមផ្សេងៗ។ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបាននិងកំពុងផ្តោតលើបច្ចេកវិទ្យានិងឌីជីថលូបនីយកម្មនៅក្នុងការអភិវឌ្ឍប្រទេសលើគ្រប់វិស័យ។ ជាមួយគ្នានេះ ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទបាននិងកំពុងយកចិត្តទុកដាក់លើឌីជីថលូបនីយកម្មសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងការងារអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ រួមទាំងការគ្រប់គ្រងមន្ត្រីរាជការ ការផ្សព្វផ្សាយសមិទ្ធផល ការធ្វើទំនាក់ទំនង ការរៀបចំនិងគ្រប់គ្រងទិន្នន័យសម្រាប់ការងារអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ។

២.២- ស្ថានភាពជនបទនៃប្រទេសកម្ពុជា

២.២.១- សមិទ្ធផលនៃការអភិវឌ្ឍជនបទ

បច្ចុប្បន្នកម្ពុជាមានភាពរីកចម្រើនគួរឱ្យកត់សម្គាល់លើគ្រប់វិស័យ មានជាអាទិ៍វិស័យអប់រំ សុខាភិបាល ហិរញ្ញវត្ថុ កសិកម្ម ឧស្សាហកម្ម ពាណិជ្ជកម្ម ទេសចរណ៍ វប្បធម៌ សាសនា ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត(ផ្លូវ ស្ពាន ប្រឡាយ ទំនប់ អគ្គិសនី ផ្សារ សាលារៀន មន្ទីរពេទ្យ។ល។) ដែលបានធ្វើឱ្យអត្រានៃភាពក្រីក្រថយចុះជាលំដាប់ ពីអត្រាក្រីក្រ ស្មើរតែ១០០% នៅដើមទសវត្សទី៨០ មកនៅត្រឹម៤៧% ក្នុងឆ្នាំ២០០៤ ៣៣,៨% ក្នុងឆ្នាំ២០០៩ ២៦,៣% ក្នុងឆ្នាំ២០១៤ និងបន្តធ្លាក់ចុះមកដល់១៧,៨% ក្នុងឆ្នាំ២០២០។ ប៉ុន្តែដោយសារជំងឺកូវីដ-១៩ អត្រាក្រីក្របានកើនដល់៣២,១% ក្នុងឆ្នាំ២០២១ និងបានថយចុះមក២០,៦% វិញក្នុងឆ្នាំ២០២៣។

ជាមួយនឹងភាពរីកចម្រើនគួរឱ្យកត់សម្គាល់ខាងលើនេះ ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ ចាប់តាំងពីពេលបង្កើតឡើងដោយព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០១៩៦/១២ ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៩៦ បានអនុវត្តតួនាទីនិងភារកិច្ចដែលកំណត់នៅក្នុងអនុក្រឹត្យលេខ៧៨ និងលេខ៥១ ដោយមានការចូលរួមយ៉ាងសកម្មពីដៃគូអភិវឌ្ឍនិងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល សម្រេចលទ្ធផលបានដូចខាងក្រោម៖

ក- ការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្តនិងគមនាគមន៍ : ការស្តារ ស្ថាបនា ថែទាំ និងកែលម្អ លើកកម្រិតហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្តជនបទ បាននិងកំពុងរួមចំណែកដល់កំណើនសេដ្ឋកិច្ចជាតិ។ ក្រសួងអនុវត្តតាមច្បាប់ផ្លូវថ្នល់ និងលិខិតបទដ្ឋានពាក់ព័ន្ធនានាក្នុងការស្ថាបនាផ្លូវជនបទ បានកែលម្អផ្លូវជនបទពីផ្លូវដីនិងផ្លូវល្បាយក្រួសឱ្យទៅជាផ្លូវក្រាលកៅស៊ូពីរជាន់និងក្រាលបេតុង ដែលបានបង្កលក្ខណៈងាយស្រួលក្នុងការធ្វើដំណើរ ដឹកជញ្ជូនបង្កើតមុខរបរ និងជួយឱ្យប្រជាជននៅតំបន់ជនបទមានភាពងាយស្រួលក្នុងការទទួលបានសេវាសាធារណៈនានា។ ផ្អែកលើបញ្ជីសារពើភណ្ឌនិងប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងផ្លូវជនបទ ក្រសួងគ្រប់គ្រងផ្លូវជនបទសរុបប្រវែង៥០ ២៦០គ.ម. ក្នុងនោះមានផ្លូវក្រាលកៅស៊ូពីរជាន់(DBST) ប្រវែង៦ ៧២៣គ.ម. និងផ្លូវក្រាលបេតុងប្រវែង១ ៨០៤គ.ម. ផ្លូវក្រាលល្បាយក្រួសប្រវែង៣១ ៧០៤គ.ម. និងផ្លូវដីសប្រវែង១០ ០២៩គ.ម. ព្រមទាំងមានសំណង់សិល្បការគ្រប់ប្រភេទសរុបចំនួន៤៨ ៨២២កន្លែង សរុបប្រវែង៣១ ៥៥៧ម. (ស្ពានបេតុងចំនួន២ ៣០៣កន្លែង សរុបប្រវែង២៧ ៧៣៦ម. ស្ពានដែកចំនួន៨៣កន្លែង សរុបប្រវែង២ ១៤៦ម. ស្ពានឈើចំនួន១២៦កន្លែង សរុបប្រវែង១ ៦៧៥ម. លូមូលសរុបចំនួន៣៦ ១២៨កន្លែង លូប្រអប់ចំនួន៤ ០៦៣កន្លែង)។

ខ- ការកែលម្អលក្ខខណ្ឌរស់នៅរបស់សហគមន៍ជនបទ : សុខភាព អនាម័យ និងបរិស្ថានរស់នៅស្អាតជាកត្តានាំឱ្យប្រជាពលរដ្ឋរស់នៅមានសុខភាពល្អ បញ្ញាវាងវៃ និងមានអាយុសង្ឃឹមរស់ជាមធ្យម(Life Expectancy) កាន់តែវែង។ ផ្អែកលើផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាត និងអនាម័យជនបទ គោលនយោបាយជាតិនិងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តនានា ក្រសួងបានរួមចំណែកក្នុងការកែលម្អលក្ខខណ្ឌនៃការរស់នៅរបស់ប្រជាជននៅតំបន់ជនបទ តាមរយៈការផ្តល់សេវាផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាត ការសម្អាត អនាម័យ និងបរិស្ថានស្អាត។ ក្រសួងបានអនុវត្តសកម្មភាពផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាតនិងអនាម័យជនបទសម្រេចបានលទ្ធផល៖

- **ការងារផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាតជនបទ :** បានសម្រេចលទ្ធផលកម្រិតមូលដ្ឋាន ៨៩,២១% និងកម្រិតសុវត្ថិភាពសម្រេចបាន២១% ដោយបានសាងសង់អណ្តូងចំនួន៦៣៨ ១៨២អណ្តូង សាងសង់ស្រះសហគមន៍ចំនួន១០ ៦១៩ស្រះ សាងសង់អាងត្រងទឹកភ្លៀងចំនួន៥៨ ៦១៤អាង សាងសង់ប្រព័ន្ធចែកចាយទឹកតាមបណ្តាញបំពង់ខ្នាតតូចសហគមន៍ចំនួន៤២៩ប្រព័ន្ធ សាងសង់ពាងយក្សចំនួន២៦៩ ៣៨៤ពាង ផ្តល់ធុងចម្រោះទឹកស្អាតចំនួន២៦ ០៤៦ធុង សាងសង់ស្ថានីយផលិតទឹកចំនួន២២០ស្ថានីយ សាងសង់ប្រព័ន្ធស្រោចស្រពខ្នាតតូចចំនួន១៦ខ្សែ និងកសាងប្រឡាយទឹកចំនួន១០ខ្សែ។ ទន្ទឹមគ្នានេះ ក្រសួងបានបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសថែទាំនិងជួសជុលអណ្តូងមានអ្នកចូលរួមចំនួន១ ៨១១នាក់ និងបានអប់រំប្រជាពលរដ្ឋឱ្យយល់ដឹងពីការគ្រប់គ្រងនិងប្រើប្រាស់ទឹកស្អាតមានអ្នកចូលរួមចំនួន១៣ ៧០៦នាក់
- **ការងារលើកកម្ពស់អនាម័យជនបទ :** បានសម្រេចលទ្ធផលកម្រិតមូលដ្ឋាន៩៤,៧៦% និងកម្រិតសុវត្ថិភាពសម្រេចបាន៥១% ដោយបានសាងសង់បង្គន់គ្រួសារចំនួន២ ៦០២ ១៩៥បង្គន់ បង្គន់អនាម័យសាធារណៈចំនួន១០ ៥២០បង្គន់ និងបង្គន់អនាម័យនៅតំបន់លិចទឹកចំនួន៩១០បង្គន់។ ទន្ទឹមគ្នានេះ ក្រសួងបានបណ្តុះបណ្តាលនិងផ្សព្វផ្សាយគោលការណ៍ណែនាំដល់មន្ត្រីបង្គោលថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិចំនួន៣៥៥វគ្គ មានអ្នកចូលរួមចំនួន១៣ ៩៣០នាក់

បានចុះអប់រំផ្សព្វផ្សាយជំរុញប្រជាពលរដ្ឋឱ្យប្រតិបត្តិអនាម័យល្អទាំង៣(សាងសង់និងប្រើប្រាស់បង្គន់អនាម័យ លាងសម្អាតដៃនឹងសាប៊ូក្រោយពេលបន្ទោបង់និងមុនពេលបរិភោគអាហារ និងការផឹកទឹកសុវត្ថិភាព) មានអ្នកចូលរួម៥៨ ៤០១នាក់

- **យុទ្ធនាការបញ្ចប់ការបន្ទោបង់ពាសវាលពាសកាល** : ក្រសួងបានបង្កើតយន្តការថ្នាក់ជាតិនិងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ដោយមានការចូលរួមពីអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងប្រជាជនដើម្បីអនុវត្តកម្មវិធីបញ្ចប់ការបន្ទោបង់ពាសវាលពាសកាល(ODF) ដោយគិតត្រឹមឆ្នាំ២០២៥ សម្រេចលទ្ធផលបញ្ចប់ការបន្ទោបង់ពាសវាលពាសកាល(ODF)១០០% នៅទូទាំងប្រទេស ក្នុងនោះរាជធានីភ្នំពេញ និងខេត្តកណ្តាលបានបញ្ចប់ការបន្ទោបង់ពាសវាលពាសកាលកម្រិតខ្ពស់(ODF Plus)។

គ- ការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចគ្រួសារ និងអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍ជនបទ : ក្រសួងបានជំរុញនិងគាំទ្រសកម្មភាពបណ្តុះបណ្តាលជំនាញមូលដ្ឋាន បង្កើតមុខរបរនិងការងារ ភូមិគំរូនិងអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍ចម្រុះ ដើម្បីលើកកម្ពស់ជីវភាពប្រជាជនសម្រេចលទ្ធផលបាន៖

- **ការងារអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍ជនបទ** : ក្រសួងបានប្រកាសទទួលស្គាល់និងប្រគល់វិញ្ញាបនបត្រ «**ភូមិគំរូ**» ជូនដល់ភូមិជ័យលាភីចំនួន៣០ភូមិ បាននិងកំពុងអនុវត្តគម្រោងភូមិគំរូចំនួន៣៤ភូមិ ក្នុងនោះ «**ភូមិសន្តិភាព**» ចំនួន៣០ភូមិ និង«**ចលនាភូមិថ្មី**» ចំនួន៤ភូមិ បានផ្សព្វផ្សាយសារាចរណែនាំស្តីពីការបង្កើតនិងការប្រព្រឹត្តទៅគណៈកម្មាធិការអភិវឌ្ឍភូមិ(គ.អ.ភ.) នៅទូទាំងប្រទេស មានអ្នកចូលរួមចំនួន៤៣៤៧នាក់ ដោយបានចែកសៀវភៅសារាចរណែនាំចំនួន២៦០០ក្បាល បានបណ្តុះបណ្តាលគ.អ.ភ. ចំនួន៨៦៩៧ភូមិ (៥៨,១%) នៃភូមិសរុប បានរៀបចំសិក្ខាសាលាផ្លាស់ប្តូរបទពិសោធការងារពង្រឹងសមត្ថភាពគ.អ.ភ. ចំនួន១១ខេត្ត មានអ្នកចូលរួមចំនួន១២៣០នាក់ បានអភិវឌ្ឍភូមិចម្រុះចំនួន១០១ភូមិ ក្នុងនោះបានផ្តល់ស្រះទឹកគ្រួសារចំនួន៥២៣ស្រះ កូនឈើហូបផ្លែ កូនឈើចម្រុះ ពូជដំណាំបន្លែចម្រុះ ពូជសត្វចិញ្ចឹម(គោ ក្របី ពពែ ជ្រូក មាន់ ទា ត្រី) និងបានផ្តល់សម្ភារៈសម្រាប់សាងសង់រោងជីកំប៉ុស
- **ការងារជំរុញសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចគ្រួសារ** : ក្រសួងមានទ្រព្យសកម្មសរុបចំនួន២ ៣២៦ ១៦៦ ៦៤០,៦៥រៀល(ពីរប៊ីលាន បីរយម្ភៃប្រាំមួយលាន មួយរយហុកសិបប្រាំមួយពាន់ ប្រាំមួយរយសែសិបរៀល ក្បៀសហុកសិបប្រាំសេន) ដែលបានផ្តល់ឥណទានជូនប្រជាជនចំនួន៤១៨នាក់ (ស្រីចំនួន២៨៧នាក់) នៅក្នុងភូមិគោលដៅចំនួន៧៦ភូមិ ៤១ឃុំ ២១ស្រុក ក្នុងខេត្តចំនួន៩។ ក្រសួងបានសាងសង់ផ្សារសហគមន៍ជនបទចំនួន៦ផ្សារ និងបានរៀបចំតាំងពិព័រណ៍ផលិតផលជនបទក្រោមប្រធានបទ «**ភូមិខ្ញុំផលិតផលខ្ញុំ**» ចំនួន៧លើក ព្រមទាំងបានបង្កើតសិប្បកម្មផលិតសាប៊ូចំនួន៦៣កន្លែង
- **ការងារបណ្តុះបណ្តាលនិងសិក្ខាសាលា** : ក្រសួងបានរៀបចំវគ្គបណ្តុះបណ្តាល និងសិក្ខាសាលា មានអ្នកចូលរួមសរុប៧២ ១៤២នាក់ ដែលផ្តោតលើប្រធានបទ គំនិតផ្តួចផ្តើមនិងការគ្រប់គ្រងអាជីវកម្មខ្នាតតូច គំនិតកែច្នៃផលិតផលក្នុងសហគមន៍ជនបទ គោលការណ៍និងការចងក្រងសហគមន៍សន្សំប្រាក់ កិច្ចបញ្ជីការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុក្នុងអាជីវកម្ម ការប្រើប្រាស់ឥណទានជនបទជំនាញមូលដ្ឋាន គ្រូបង្គោលថ្នាក់ខេត្តថ្នាក់ស្រុកស្តីពីសន្តិសុខស្បៀងជាលក្ខណៈគ្រួសារ សួនដំណាំគ្រួសារ និងរបៀបធ្វើជីកំប៉ុសដល់គ្រួសារសហគមន៍ ការអប់រំអក្ខរកម្ម គ្រូបង្គោល

ស្តីពីការត្រៀមបង្ការនិងកាត់បន្ថយហានិភ័យគ្រោះមហន្តរាយ ភាពជាអ្នកដឹកនាំកម្រិតភូមិ ការចិញ្ចឹមសត្វ ដាំបន្លែ កែច្នៃម្ហូបអាហារ និងបានរៀបចំសិក្ខាសាលា មានជាអាទិ៍គំនិតផ្តួចផ្តើម និងសហគ្រិនភាពក្នុងដំណើរការប្រតិបត្តិការការគ្រប់គ្រងអាជីវកម្មខ្នាតតូច ស្វែងយល់ពី ទីផ្សារ ផលិតផលជនបទ ផ្លាស់ប្តូរបទពិសោធជោគជ័យ បញ្ហា និងការប្រឈមទីផ្សារ ព្រមទាំងការផ្សព្វផ្សាយពីផលិតផលសម្រេចផ្សេងៗ

- **ការងារអភិរក្សនិងអភិវឌ្ឍន៍ជនជាតិដើមភាគតិច** : ក្រសួងបានចេញលិខិតទទួលស្គាល់អត្តសញ្ញាណសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចចំនួន២០៣សហគមន៍ រៀបចំបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងចំនួន១០១សហគមន៍ រៀបចំទិវាជាតិជនជាតិដើមភាគតិច រៀបចំសិក្ខាសាលាផ្សព្វផ្សាយគោលនយោបាយជាតិស្តីពីការអភិវឌ្ឍជនជាតិដើមភាគតិច និងរៀបចំសិក្ខាសាលាស្តីពីការពង្រឹងរចនាសម្ព័ន្ធគណៈកម្មការសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចសរុបចំនួន៨៤លើក។

ឃ- ការពង្រឹងស្ថាប័ន និងការអនុវត្តការកែទម្រង់នានារបស់រាជរដ្ឋាភិបាល : ក្រសួងបានរួមចំណែកយ៉ាងសកម្មក្នុងការអនុវត្តកម្មវិធីកំណែទម្រង់ និងកម្មវិធីនានារបស់រាជរដ្ឋាភិបាល៖

- ពង្រឹងសមត្ថភាពធនធានមនុស្សនិងស្ថាប័ន បានបណ្តុះបណ្តាលមន្ត្រីរាជការបាន៦៤ ១១៤នាក់ (ក្នុងប្រទេសចំនួន៦២ ៩៥០នាក់ និងក្រៅប្រទេសចំនួន១ ១១២នាក់) និងបានបោះពុម្ពផ្សព្វផ្សាយព្រឹត្តិបត្រព័ត៌មានរបស់ក្រសួងចំនួន២២លេខ ផលិតព័ត៌មានសម្រាប់ផ្សាយតាមស្ថានីយវិទ្យុ និងទូរទស្សន៍ចំនួន១ ៤២១លើក
- អនុវត្តការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និងកែទម្រង់រដ្ឋបាលសាធារណៈ សំដៅកែលម្អ និងពង្រឹងការរៀបចំថវិកា ការគ្រប់គ្រងស្ថាប័ននិងមន្ត្រីរាជការ ការតាមដានត្រួតពិនិត្យនិងវាយតម្លៃដោយផ្អែកទៅលើផែនការសមិទ្ធកម្ម
- ការងារកែទម្រង់វិមជ្ឈការនិងវិសហមជ្ឈការ ដោយបានផ្ទេរមុខងារចំនួន៣មុខងារទៅឱ្យរដ្ឋបាលស្រុកចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០២០ នៅក្នុងខេត្តកំពង់ឆ្នាំង កំពង់ស្ពឺ និងខេត្តត្បូងឃ្មុំ រួមមាន: (១) មុខងារផ្តល់សេវាអនាម័យជនបទផ្តោតលើការបំផុសបញ្ចប់ការបន្ទោបង់ពាសវាលពាសកាល និងការសាងសង់ ជួសជុល ថែទាំបង្គន់អនាម័យសាធារណៈ សម្រេចបានចំនួន១៥ស្រុក (២) មុខងារថែទាំនិងជួសជុលសំណង់ប្រព័ន្ធផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាតជនបទគ្រប់ប្រភេទ សម្រេចបានចំនួន១១ស្រុក និង(៣) មុខងារថែទាំផ្លូវលក្ខណៈប្រចាំចំពោះផ្លូវដែលតភ្ជាប់ពីភូមិទៅភូមិ និងផ្លូវក្នុងភូមិគ្រប់ប្រភេទ លើកលែងតែផ្លូវក្រាលកៅស៊ូនិងផ្លូវក្រាលបេតុង សម្រេចបានចំនួន៧ស្រុក។

២.២.២- ស្ថានភាពជនបទតាមតំបន់ភូមិសាស្ត្រ

ផ្អែកលើសណ្ឋានដី ភូមិសាស្ត្រ និងអនុលោមតាមCSES 2021 ប្រទេសកម្ពុជាអាចចែកជា៤តំបន់សំខាន់ៗគឺ ១- តំបន់ទំនាបកណ្តាល ២- តំបន់ជុំវិញបឹងទន្លេសាប ៣- តំបន់ឆ្នេរសមុទ្រ និង៤- តំបន់ខ្ពង់រាបនិងភ្នំ ដូចបានបង្ហាញក្នុងផែនទី(បរិសិដ្ឋ២)។ យោងតាមគេហទំព័រនៃក្រសួងផែនការអំពី កម្មវិធីអត្តសញ្ញាណកម្មគ្រួសារក្រីក្រ(Household Data Dashboards) ដែលបានដកស្រង់កាលពីថ្ងៃទី១ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៥ បានបង្ហាញថា ទិន្នន័យគ្រួសារ និងអត្រាគ្រួសារក្រីក្រនៅក្នុងតំបន់ទាំង៤នេះ មានភាពខុសៗគ្នា (ឧបសម្ព័ន្ធ២)។ ជាមួយគ្នានេះ យោងតាមបញ្ជីសារពើភណ្ឌផ្លូវជនបទ និងរបាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំ២០២៤ របស់ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ បានបង្ហាញថា លទ្ធផលនៃការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត និងអត្រាគ្របដណ្តប់ទឹកស្អាតនិងអនាម័យជនបទនៅក្នុងតំបន់នីមួយៗ ក៏មានភាពខុសៗគ្នាដែរ(ឧបសម្ព័ន្ធ៣ និងឧបសម្ព័ន្ធ៤) ដូចខាងក្រោម៖

ក- តំបន់ទំនាបកណ្ដាល គឺជាតំបន់ទំនាបនៃអាងទន្លេមេគង្គ គ្របដណ្ដប់លើខេត្តចំនួន៦គឺ ខេត្តកំពង់ចាម ត្បូងឃ្មុំ កណ្ដាល ព្រៃវែង ស្វាយរៀង និងខេត្តតាកែវ ដែលមានភូមិជនបទ៤ ៤០៣ភូមិ ស្មើនឹង៧៦,៤១% នៃភូមិសរុបនៅទូទាំងតំបន់ទំនាបកណ្ដាល(៥ ៧៦២ភូមិ)។ នៅក្នុងតំបន់នេះ មានប្រជាជនរស់នៅសរុបចំនួន ១ ៥០៤ ៦៤០គ្រួសារ ក្នុងនោះមានគ្រួសារក្រ១ ចំនួន៦៥ ៧០២គ្រួសារ(៤,៣៧%) គ្រួសារក្រ២ ចំនួន១៧៦ ៤២១គ្រួសារ(១១,៧៣%) និងគ្រួសារងាយរងគ្រោះចំនួន១៨៤ ៨៣៥គ្រួសារ(១២,២៨%)។ តំបន់នេះមានផ្លូវជនបទគ្រប់ប្រភេទ(T1, T2, T3, T4) សរុប៤ ៨៩៩ខ្សែ ប្រវែងប្រមាណ១៥ ៣៨៩គ.ម. (៣០,៦%) នៃផ្លូវជនបទនៅទូទាំងប្រទេស។ ផ្លូវជនបទនៅក្នុងតំបន់នេះ ក្រាលកៅស៊ូពីរជាន់បានប្រមាណ២ ៧០០គ.ម. (១៨,២៥%) ក្រាលបេតុង៧៨១គ.ម.(៥,៨០%) និងប្រមាណជាង៧០% ទៀតជាផ្លូវល្បាយក្រួស ដីខ្សាច់ក្នំ និងផ្លូវដីស។ រីឯអត្រាគ្របដណ្ដប់នៃការផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាតជនបទតាមគ្រួសារកម្រិតមូលដ្ឋានប្រមាណ៩៧,៦៥% និងអត្រាគ្របដណ្ដប់អនាម័យជនបទតាមខ្នងផ្ទះកម្រិតមូលដ្ឋានប្រមាណ៩៥,៨០%។

ខ- តំបន់ជុំវិញបឹងទន្លេសាប គឺជាតំបន់ទំនាបនៃបឹងទន្លេសាប គ្របដណ្ដប់លើខេត្តចំនួន៦គឺ ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ បាត់ដំបង ពោធិ៍សាត់ កំពង់ឆ្នាំង កំពង់ធំ និងខេត្តសៀមរាប ដែលមានភូមិជនបទចំនួន ៣ ៦១៥ភូមិ (៨៤,១១%) នៃភូមិទូទាំងតំបន់២(៤ ២៩៨ភូមិ)។ នៅក្នុងតំបន់នេះ មានប្រជាជនរស់នៅសរុបចំនួន១ ២៣៥ ០៤៣គ្រួសារ ក្នុងនោះមានគ្រួសារក្រ១ ចំនួន៨៨ ៥២៩គ្រួសារ(៧,១៧%) គ្រួសារក្រ២ ចំនួន ២០៦ ០៨០គ្រួសារ(១៦,៦៩%) និងគ្រួសារងាយរងគ្រោះចំនួន១៩៤ ៣៩៥គ្រួសារ(១៥,៧៤%)។ តំបន់នេះមានផ្លូវជនបទគ្រប់ប្រភេទ(T1, T2, T3, T4) សរុប៧ ២០៨ខ្សែ ប្រវែងប្រមាណ១៨ ១១៤គ.ម. (៣៦%) នៃផ្លូវជនបទនៅទូទាំងប្រទេស។ ផ្លូវជនបទនៅក្នុងតំបន់នេះ ក្រាលកៅស៊ូពីរជាន់បានប្រមាណ ២ ៤៣៧គ.ម.(១៥,៨៣%) ក្រាលបេតុង១៩៥គ.ម.(១,១៦%) និងប្រមាណជាង៨០%ទៀតជាផ្លូវល្បាយក្រួស ដីខ្សាច់ក្នំ និងដីស។ រីឯអត្រាគ្របដណ្ដប់នៃការផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាតតាមគ្រួសារជនបទកម្រិតមូលដ្ឋានប្រមាណ ៨៤.០១% និងអត្រាគ្របដណ្ដប់អនាម័យជនបទតាមខ្នងផ្ទះកម្រិតមូលដ្ឋានប្រមាណ៩៣.៧៧%។

គ- តំបន់ឆ្នេរសមុទ្រ គឺជាតំបន់ជាប់មាត់សមុទ្រ គ្របដណ្ដប់លើខេត្តចំនួន៤គឺ ខេត្តកែប កំពត ព្រះសីហនុ និងខេត្តកោះកុង ដែលមានភូមិជនបទចំនួន៥៩៤ភូមិ(៨០,៧១%) នៃភូមិទូទាំងតំបន់៣ (៧៣៦ភូមិ)។ នៅក្នុងតំបន់នេះ មានប្រជាជនរស់នៅសរុបចំនួន២៥៣ ១០១គ្រួសារ ក្នុងនោះមានគ្រួសារក្រ១ ចំនួន៩ ៩៤១គ្រួសារ(៣,៩៣%) គ្រួសារក្រ២ ចំនួន៣៤ ៧៨៦គ្រួសារ(១៣,៧៤%) និងគ្រួសារងាយរងគ្រោះចំនួន២២ ០៨១គ្រួសារ(៨,៧២%)។ តំបន់នេះមានផ្លូវជនបទគ្រប់ប្រភេទ(T1, T2, T3, T4) សរុប១ ២០៩ខ្សែ ប្រវែងប្រមាណ៣ ៤៣១គ.ម.(៦%) នៃផ្លូវជនបទនៅទូទាំងប្រទេស។ ផ្លូវជនបទនៅក្នុងតំបន់នេះ ក្រាលកៅស៊ូពីរជាន់បានប្រមាណ៣៦៤គ.ម.(១០,៨៨%) ក្រាលបេតុង២២៧គ.ម.(៩,៩៧%) និងប្រមាណជាង៨០%ទៀតជាផ្លូវល្បាយក្រួស ដីខ្សាច់ក្នំ និងដីស។ រីឯអត្រាគ្របដណ្ដប់នៃការផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាតជនបទតាមគ្រួសារកម្រិតមូលដ្ឋានប្រមាណ៨២,៥១% និងអត្រាគ្របដណ្ដប់អនាម័យជនបទតាមខ្នងផ្ទះកម្រិតមូលដ្ឋានប្រមាណ៩២,៦២%។

ឃ- តំបន់ភ្នំនិងខ្ពង់រាប គឺជាតំបន់គ្របដណ្ដប់លើខេត្តចំនួន៨គឺ ខេត្តក្រចេះ មណ្ឌលគិរី រតនគិរី ស្ទឹងត្រែង ព្រះវិហារ ឧត្តរមានជ័យ ប៉ៃលិន និងខេត្តកំពង់ស្ពឺ ដែលមានភូមិជនបទចំនួន១ ៧០៣ភូមិ (៦០,៧១%)នៃភូមិទូទាំងតំបន់៤(២ ៨០៥ភូមិ)។ នៅក្នុងតំបន់នេះ មានប្រជាជនរស់នៅសរុបចំនួន ៥៨៣ ៥៣៨គ្រួសារ ក្នុងនោះមានគ្រួសារក្រ១ ចំនួន៣២ ៦៨៩គ្រួសារ(៥,៦០%) គ្រួសារក្រ២ ចំនួន ៨៥ ៦៨៤គ្រួសារ(១៤,៦៨%) និងគ្រួសារងាយរងគ្រោះចំនួន៦៧ ៦០៤គ្រួសារ(១១,៥៩%)។ តំបន់នេះមានផ្លូវជនបទគ្រប់ប្រភេទ(T1, T2, T3, T4) សរុប៣ ១៧៣ខ្សែ ប្រវែងប្រមាណ១១ ៦២០គ.ម.(២៣%) នៃផ្លូវជនបទនៅទូទាំងប្រទេស។ ផ្លូវជនបទនៅក្នុងតំបន់នេះ ក្រាលកៅស៊ូពីរជាន់បានប្រមាណ៨៦៥គ.ម. (៧,១៥%) ក្រាលបេតុងប្រវែងប្រមាណ១០០ គ.ម.(០,៧៧%) និងប្រមាណជាង៩០% ទៀតជាផ្លូវល្បាយ

ក្រួស ដីខ្សាច់ក្នុំ និងដីស។ រីឯអត្រាគ្របដណ្តប់នៃការផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាតជនបទតាមគ្រួសារកម្រិតមូលដ្ឋាន ប្រមាណ៨០,៧២% និងអត្រាគ្របដណ្តប់អនាម័យជនបទតាមខ្នងផ្ទះកម្រិតមូលដ្ឋានប្រមាណ៩២,៤២%។

ជារួម នៅក្នុងតំបន់ទាំង៤ មានភូមិសរុប១៣ ៦០១ភូមិ ក្នុងនោះភូមិទីប្រជុំជនមានចំនួន៣ ២៨៦ភូមិ (២៤,១៦%) និងភូមិជនបទមានចំនួន១០ ៣១៥ភូមិ(៧៥,៨៤%) ដែលមានប្រជាជនរស់នៅសរុបចំនួន ៣ ៥៧៦ ៣២២គ្រួសារ ក្នុងនោះគ្រួសារក្រ១ មានចំនួន១៩៦ ៨៦១គ្រួសារ(៥,៥០%) គ្រួសារក្រ២ មានចំនួន ៥០២ ៩៧១គ្រួសារ(១៤,០៦%) និងគ្រួសារងាយរងគ្រោះមានចំនួន៤៦៨ ៩១៥គ្រួសារ(១៣,១១%)។ នៅក្នុងតំបន់ទាំង៤នេះ មានផ្លូវជនបទគ្រប់ប្រភេទសរុប១៦ ៤៨៩ ខ្សែ ប្រវែងប្រមាណ៥០ ២៦០គ.ម. ក្នុងនោះ ផ្លូវក្រាលកៅស៊ូពីរជាន់ប្រវែងប្រមាណ៦ ៧២៣គ.ម.(១៣%) ផ្លូវបេតុងប្រវែងប្រមាណ១ ៨០៤គ.ម.(៣,៥%) និងប្រមាណជាង ៨០% ទៀតជាផ្លូវល្បាយក្រួស ដីខ្សាច់ក្នុំ និងដីស។ រីឯអត្រាគ្របដណ្តប់នៃការផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាត ជនបទតាមគ្រួសារកម្រិតមូលដ្ឋានប្រមាណ៨៩,២១% និងអត្រាគ្របដណ្តប់អនាម័យជនបទតាមខ្នងផ្ទះ កម្រិតមូលដ្ឋានប្រមាណ៩៤,៧៦%។

២.៣- បញ្ហា ការប្រឈម និងកាលានុវត្តភាព

២.៣.១- បញ្ហានៅតំបន់ជនបទ

តំបន់ជនបទនៃប្រទេសកម្ពុជានៅមានបញ្ហាមួយចំនួនដូចខាងក្រោម៖

- **ភាពក្រីក្រ** : នៅក្នុងតំបន់ទាំង៤ អត្រាគ្រួសារក្រ១ ប្រមាណ៥,៥០% និងគ្រួសារក្រ២ ប្រមាណ ១៤,០៦% និងគ្រួសារងាយរងគ្រោះប្រមាណ១៣,១១% ភាគច្រើនរស់នៅក្នុងតំបន់ជនបទ។ ប្រជាជនក្រីក្រជាទូទៅមានប្រាក់ចំណូលទាប ដែលអាចបណ្តាលមកពីកត្តាមួយចំនួន ដូចជាមិនមាន ជំនាញ មិនមានការងារជាប់លាប់ ខ្វះដីបង្កបង្កើនផល ទិន្នផលទាប តម្លៃផលិតផលមិនទៀងទាត់ជាដើម
- **នៅតាមបណ្តោយព្រំដែនដែលធ្លាប់ជាតំបន់សង្គ្រាមមានការអភិវឌ្ឍតិចតួចនៅឡើយ** : សង្គ្រាមស៊ីវិល អស់ពេលជិត៣០ឆ្នាំ ដែលជាទូទៅនៅតាមបណ្តោយព្រំដែនជាតំបន់សមរភូមិប្រយុទ្ធ ជាហេតុធ្វើ ឱ្យតំបន់ទាំងនោះមានការអភិវឌ្ឍតិចតួច និងនៅមិនទាន់បានធ្វើសមាហរណកម្មពេញលេញនៅឡើយ
- **ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្តដែលធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅមានកម្រិត** : បច្ចុប្បន្ន ហេដ្ឋារចនា សម្ព័ន្ធផ្លូវជនបទភាគច្រើន(៨៤% នៅជាផ្លូវក្រាលល្បាយក្រួសនិងផ្លូវដីស) មិនទាន់បានលើកកម្រិត គុណភាពឱ្យមានធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងមិនអាចបម្រើសេវាដឹកជញ្ជូនបានគ្រប់រដូវកាល។ ប្រការនេះបានធ្វើឱ្យមានការលំបាកដល់ការជំរុញសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងការផ្តល់សេវា សាធារណៈផ្សេងៗនៅក្នុងតំបន់ជនបទ។ ជាមួយគ្នានេះ ប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រដែលអាចស្រោចស្រព បានគ្រប់រដូវកាលនិងការផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាតនៅមានកម្រិត ដែលនាំឱ្យប៉ះពាល់ដល់ជីវភាពរស់នៅ របស់ប្រជាជននៅជនបទ
- **បំណុលរបស់ប្រជាជននៅតំបន់ជនបទ** : បំណុលរបស់ប្រជាជននៅតំបន់ជនបទ ក្លាយជាបញ្ហា នៅពេលប្រើប្រាស់មិនចំគោលដៅ[១]។ ដោយផ្អែកលើស្ថានភាពឥណទាននៅកម្ពុជាចុងឆ្នាំ២០២៤[២] មានអ្នកខ្ចីប្រាក់ពីគ្រឹះស្ថានមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ(មិនរាប់បញ្ចូលស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុផ្សេងទៀត) ជាង១,៤៨ លាននាក់ ដែលមានទំហំទឹកប្រាក់កម្ចីប្រមាណ១៦ប៊ីលានដុល្លារអាម៉េរិក

---

[១] អង្កេតវាយតម្លៃលើកម្មវិបាកនៃមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុនៅកម្ពុជាឆ្នាំ២០២៣ អ្នកប្រើប្រាស់ប្រាក់កម្ចីឥណទាន២១% លំបាកខ្លាំង (A lot worse) ២% លំបាក (somewhat worse) ៩% លំបាកខ្លះៗ (Mixed effects) ក្រៅពីនេះកម្ចីឥណទានបានជួយឱ្យពួកគាត់មានជីវភាពល្អ។

[២] Cambodia Microfinance Sector Reviews Progress, Outlines 2025 Plans at Annual General Meeting Progress.

- **សេវាផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាត និងអនាម័យជនបទប្រកបដោយសុវត្ថិភាពនៅមានកម្រិត** : ទឹកស្អាតនិងអនាម័យជនបទ គឺជាកត្តាដ៏សំខាន់ក្នុងការទ្រទ្រង់សុខភាពនិងបរិស្ថានល្អនៅតំបន់ជនបទ។ បច្ចុប្បន្ន សេវាផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាតជនបទកម្រិតមូលដ្ឋានសម្រេចបានប្រមាណ៨៩,២១% និងអនាម័យមូលដ្ឋានសម្រេចបាន៩៤,៧៦%។ ប៉ុន្តែ អត្រានៃការផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាតនិងអនាម័យជនបទកម្រិតសុវត្ថិភាព ទើបតែសម្រេចបាន២១% និង៥១%ប៉ុណ្ណោះ។
- **កង្វះអាហារូបត្ថម្ភ** : យោងតាមរបាយការណ៍ស្ដីពីសមិទ្ធផលសំខាន់ៗនៃការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណ ដំណាក់កាលទី៤ ឆ្នាំ២០១៨-២០២២ បង្ហាញថា អត្រាកុមារក្រិសក្រិនមាន២២% និងមិនគ្រប់ទម្ងន់មាន១៦% ដែលប៉ះពាល់ដល់សុខភាពនិងការលូតលាស់ ជាពិសេសធ្វើឱ្យបញ្ញាស្មារតី និងរាងកាយរបស់កុមារមានសភាពទន់ខ្សោយ
- **ធនធានមនុស្ស និងជំនាញមូលដ្ឋាននៅមានកម្រិត** : អត្រាអនក្ខរជននៃមនុស្សពេញវ័យនៅជនបទមានប្រមាណ២១% គឺច្រើនជាងជិត៤ដង នៅរាជធានីភ្នំពេញ(៦%) និងប្រមាណ២ដងនៃទីក្រុង និងទីប្រជុំជន(១២%)។ កម្លាំងពលកម្មភាគច្រើននៅតំបន់ជនបទ ពុំមានជំនាញច្បាស់លាស់ ខ្វះបទពិសោធការងារ និងខ្វះជំនាញទន់(អត្តចរិត ភាពអត់ធ្មត់ ឧស្សាហ៍ព្យាយាម ស្មារតីទទួលខុសត្រូវ) ជាកត្តាធ្វើឱ្យមានការលំបាកក្នុងការស្វែងរកការងារដែលមានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់ ហើយក៏ជាចំណែកមួយធ្វើឱ្យលំបាកដល់អ្នកវិនិយោគទុនផងដែរ។ លើសពីនេះការនិយមទំនិញ និងផលិតផលនាំចូលពីបរទេសបានជះឥទ្ធិពលអវិជ្ជមាន និងបង្កើតទម្លាប់នៃភាពអសកម្មក្នុងការបង្កើនផលិតផលក្នុងស្រុក
- **បញ្ហាសង្គមផ្សេងៗទៀតនៅតំបន់ជនបទ** : ការបោះបង់ចោលការសិក្សានៅកម្រិតមូលដ្ឋាន ការរៀបការក្នុងវ័យអនីតិជន ល្បែងស៊ីសង គ្រឿងញៀនខុសច្បាប់ អំពើហិង្សា អបិយជំនឿមិនសមហេតុផលជាដើម គឺជាកត្តាត្រូវតែយកចិត្តទុកដាក់នៅក្នុងដំណើរការអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ ដើម្បីជួយឱ្យសង្គមជនបទមានសណ្ដាប់ធ្នាប់ សន្តិសុខ ទំនៀមទម្លាប់ល្អ និងមានសេចក្ដីថ្លៃថ្នូរ
- **សេវាបច្ចេកវិទ្យាឌីជីថលនៅមានកម្រិត** : ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងសេវាបច្ចេកវិទ្យា ព្រមទាំងចំណេះដឹងបច្ចេកវិទ្យា នៅមានការខ្វះចន្លោះ ដែលជាចំណែកមួយធ្វើឱ្យការអភិវឌ្ឍជនបទមានសន្ទុះយឺត។ ជាក់ស្ដែង គុណភាពសេវាអ៊ីនធឺណិតនៅតំបន់ជនបទមួយចំនួននៅមានដែនកំណត់ ហើយប្រជាជននៅតំបន់ជនបទភាគច្រើន ជាពិសេសយុវជនក៏នៅមិនទាន់យល់ដឹង និងមិនមានសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការប្រើប្រាស់ បច្ចេកវិទ្យាឌីជីថល ដើម្បីជាមធ្យោបាយទំនាក់ទំនង និងជាប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ចឡើយ
- **ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ** : កម្ពុជាជាប្រទេសមួយក្នុងចំណោមប្រទេសងាយរងគ្រោះនៅក្នុងតំបន់ ដោយសារការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដូចជារបបទឹកភ្លៀងមិនទៀងទាត់ ទឹកជំនន់ រាំងស្ងួត ខ្យល់ព្យុះ ខ្យល់កន្ត្រាក់ ផ្គររន្ទះជាដើម ដែលធ្វើប្រជាជនមានការលំបាកក្នុងការប្រកបរបរចិញ្ចឹមជីវិត ប៉ះពាល់ដល់ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្តជនបទ ដូចជាផ្លូវជនបទ ប្រព័ន្ធផ្គត់ផ្គង់ទឹក និងអនាម័យជនបទ។

បញ្ហានានាខាងលើ បានធ្វើឱ្យមានផលប៉ះពាល់ជាអវិជ្ជមានដល់សហគមន៍ជនបទដូចខាងក្រោម៖

- **ខាតបង់ពេលវេលានិងថវិកា** : ដោយសារហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្លូវជនបទ មិនទាន់បានតភ្ជាប់ប្រទាក់ក្រឡាគ្នា និងមានភាពធន់ដែលអាចប្រើប្រាស់បានគ្រប់រដូវកាល ធ្វើឱ្យប្រជាជនចំណាយពេលវេលា និងថវិកាច្រើនក្នុងការធ្វើដំណើរ និងការដឹកជញ្ជូនទំនិញផ្សេងៗ

- **ងាយឆ្លង ឬកើតជំងឺផ្សេងៗ :** ដោយសារប្រជាជនមួយចំនួននៅមិនទាន់យល់ដឹងពីការប្រើប្រាស់ទឹកស្អាត និងការប្រតិបត្តិអនាម័យល្អ ព្រមទាំងរស់នៅតាមដងផ្លូវជនបទមានសភាពហុយខ្លាំងនៅពេលមានរថយន្តឆ្លងកាត់ អាចធ្វើឱ្យកើតជំងឺផ្សេងៗ និងពិបាកក្នុងការថែទាំអនាម័យនៅក្នុងលំនៅឋាន និងបរិស្ថានជុំវិញភូមិ/សហគមន៍ផងដែរ
- **ងាយនឹងធ្លាក់ទៅក្នុងភាពក្រីក្រ អំពើហិង្សា អសន្តិសុខ និងចំណាកស្រុកដោយប្រថុយប្រថាន :** ដោយសារខ្វះជំនាញបំណិនជីវិត ចំណេះដឹងធ្វើអាជីវកម្ម ឬសមត្ថភាពបង្កបង្កើនផលកសិកម្មដែលអាចរកប្រាក់ចំណូលបានសមរម្យ និងខ្វះឱកាសការងារនៅក្នុងមូលដ្ឋាន ធ្វើឱ្យប្រជាជនមួយចំនួនជួបប្រទះនឹងភាពខ្វះខាតក្នុងជីវភាព ដែលជាកត្តានាំឱ្យមានការប្រព្រឹត្តអំពើអបាយមុខផ្សេងៗខុសច្បាប់ ដូចជាអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ បង្កអសន្តិសុខសង្គម និងធ្វើចំណាកស្រុកដោយប្រថុយប្រថានជាដើម។

២.៣.២- ការប្រឈមចំពោះការងារអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ

ទន្ទឹមនឹងបញ្ហានិងបច្ច័យអវិជ្ជមានខាងលើ ការងារអភិវឌ្ឍន៍ជនបទមានការប្រឈមដូចខាងក្រោមៈ

- **ធនធានហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍជនបទនៅមានកម្រិត :** ទោះជាការងារអភិវឌ្ឍន៍ជនបទនៅតែជាអាទិភាពរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលក៏ដោយ ក៏ការវិភាជថវិកាជាតិនៅតែពុំទាន់អាចឆ្លើយតបទៅនឹងសេចក្តីត្រូវការជាក់ស្តែងនៅឡើយ។ ជាមួយគ្នានេះ ថវិកាជាតិត្រូវបានធ្វើវិចារណកម្មជាបន្តបន្ទាប់ចាប់ពីឆ្នាំ២០២០ រហូតដល់បច្ចុប្បន្ន ដោយសារស្ថានភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចរងផលប៉ះពាល់ពីវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ វិបត្តិសង្គ្រាមនៅអ៊ុយក្រែននិងមជ្ឈិមបូព៌ា។ ដោយឡែក ហិរញ្ញប្បទានពីដៃគូអភិវឌ្ឍជាពិសេសជំនួយឥតសំណង និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ក៏មាននិន្នាការថយចុះ
- **ធនធានមនុស្សនិងសមត្ថភាពស្ថាប័ននៅមានកម្រិត :** សមត្ថភាពជំនាញបច្ចេកទេសរបស់មន្ត្រី បម្រើការងារក្នុងក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទនៅមានកម្រិត ជាពិសេសជំនាញភាពជាអ្នកដឹកនាំ ការគ្រប់គ្រង ការត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃ។ ទន្ទឹមនឹងនេះ ស្ថានភាពការងារក្នុងយុគសម័យបច្ចេកវិទ្យាបច្ចុប្បន្នតម្រូវឱ្យមន្ត្រីរាជការបង្កើនសមត្ថភាពនិងទេពកោសល្យ
- **កិច្ចសហប្រតិបត្តិការពីក្រសួង ស្ថាប័ន និងអ្នកពាក់ព័ន្ធនៅមានកម្រិត :** កិច្ចការអភិវឌ្ឍជនបទតម្រូវឱ្យមានកិច្ចសហការ និងចូលរួមយ៉ាងសកម្មពីគ្រប់ភាគីពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីធានាឱ្យការអភិវឌ្ឍជនបទទទួលបានលទ្ធផលល្អ ឆាប់រហ័ស និងគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ។ ដូច្នេះ ចាំបាច់ត្រូវកៀរគរ និងកសាងកិច្ចសហការយ៉ាងសកម្មពីក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ អាជ្ញាធរថ្នាក់ក្រោមជាតិ ប្រទេសជាមិត្ត ដៃគូអភិវឌ្ឍ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល សហគមន៍មូលដ្ឋាន វិស័យឯកជន និងសប្បុរសជន ដើម្បីរួមគ្នានៅក្នុងដំណើរការអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ
- **អភិបាលកិច្ចតំបន់ជនបទនៅមានកម្រិត :** ភាពជាអ្នកដឹកនាំ ការគ្រប់គ្រង ឯកសារគតិយុត្ត នីតិវិធីការរៀបចំផែនការ ការអនុវត្ត ការត្រួតពិនិត្យ និងការវាយតម្លៃការងារនៅកម្រិតមូលដ្ឋាន នៅមិនទាន់ទទួលបានលទ្ធផលល្អប្រសើរនៅឡើយ និងការចូលរួមក្នុងសកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍របស់សហគមន៍នៅមានកម្រិត
- **ការអនុវត្តនូវបទដ្ឋានគតិយុត្តពាក់ព័ន្ធនឹងការគ្រប់គ្រងការដឹកជញ្ជូនលើសទម្ងន់កម្រិតកំណត់លើផ្លូវជនបទនៅមានកម្រិត :** ឯកសារគតិយុត្តសម្រាប់គ្រប់គ្រងការដឹកជញ្ជូនលើសទម្ងន់កម្រិតកំណត់ដែលមានស្រាប់ អាចអនុវត្តបានលើផ្លូវជាតិនិងផ្លូវខេត្ត ប៉ុន្តែមិនទាន់អាចអនុវត្តបានលើផ្លូវជនបទ

នៅឡើយ។ ជាទូទៅនៅពេលផ្លូវជនបទត្រូវបានស្ថាបនាតភ្ជាប់ប្រទាក់ក្រឡា តែងមានកំណើនចរាចរណ៍ និងការដឹកជញ្ជូន ធ្ងន់ៗលើសពីទម្ងន់កម្រិតកំណត់ ក្នុងនោះរថយន្តផុនធ្ងន់ដែលមានការកែច្នៃខុសស្តង់ដាបច្ចេកទេស គឺជាចំណែកដ៏សំខាន់ក្នុងការធ្វើឱ្យផ្លូវជនបទងាយរងការខូចខាត

- **ភាពជាម្ចាស់របស់សហគមន៍ជនបទនៅមានកម្រិត** : សហគមន៍ជនបទមួយចំនួនមិនទាន់មានភាពជាម្ចាស់លើជោគវាសនារួមរបស់ខ្លួន ដែលជាការប្រឈមក្នុងការអនុវត្តការងារអភិវឌ្ឍន៍ជនបទឱ្យទទួលបានជោគជ័យ និងមាននិរន្តរភាព ដោយសារខ្វះភាពជាអ្នកដឹកនាំ ខ្វះស្មារតីសាមគ្គីភាព ខ្វះការចូលរួមសហការក្នុងសហគមន៍ និងមិនសូវមានភាពឧស្សាហ៍ព្យាយាមជាដើម ដែលជាហេតុធ្វើឱ្យសមិទ្ធផលដែលបានកសាងមិនមានចីរភាពយូរអង្វែង
- **រចនាសម្ព័ន្ធ និងសមត្ថភាពគណៈកម្មាធិការអភិវឌ្ឍភូមិ(គ.អ.ភ.) មិនទាន់រឹងមាំ** : បច្ចុប្បន្ន គ.អ.ភ. ជារចនាសម្ព័ន្ធដឹកនាំការអភិវឌ្ឍនៅថ្នាក់ភូមិ ដែលត្រូវបានប្រកាសទទួលស្គាល់ដោយប្រធានក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់។ ប៉ុន្តែ គ.អ.ភ.មិនទាន់ត្រូវបានទទួលស្គាល់ដោយទូលំទូលាយពីគ្រប់ភាគីពាក់ព័ន្ធ ហើយលើសពីនេះ គ.អ.ភ. ភាគច្រើនមិនទាន់មានសមត្ថភាពពេញលេញក្នុងការដឹកនាំ និងសម្របសម្រួលការងារអភិវឌ្ឍន៍នៅក្នុងភូមិប្រកបដោយភាពជាម្ចាស់នៅឡើយ។

២.៣.៣- កាលានុវត្តភាពអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ

ទន្ទឹមនឹងការជួបប្រទះនូវបញ្ហានិងការប្រឈមខាងលើ តំបន់ជនបទកម្ពុជាមានកាលានុវត្តភាពជាច្រើនសម្រាប់ការអនុវត្តកម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍ជនបទដូចខាងក្រោមៈ

- **សុខសន្តិភាពពេញលេញគឺជាមូលដ្ឋានគ្រឹះដ៏រឹងមាំសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍប្រទេសជាតិទាំងមូល** : ផលលាភសន្តិភាពបានផ្តល់ឧត្តមប្រយោជន៍សម្រាប់វឌ្ឍនភាពផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច សង្គម និងវប្បធម៌។ ការរក្សាបានយ៉ាងរឹងមាំ និងជាប់មិនដាច់នូវសុខសន្តិភាពនិងស្ថិរភាពនយោបាយ បាននិងកំពុងបន្តបង្កើតបរិយាកាសងាយស្រួលក្នុងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចនិងសង្គមកិច្ចនៅតំបន់ជនបទក៏ដូចជានៅទូទាំងប្រទេស
- **កម្មវិធីនយោបាយច្បាស់លាស់** : ពីមួយអាណត្តិទៅមួយអាណត្តិ រាជរដ្ឋាភិបាលបានដាក់ចេញនូវកម្មវិធីនយោបាយ យុទ្ធសាស្ត្រ ផែនការអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ និងមានយន្តការអនុវត្ត និងប្រព័ន្ធតាមដានត្រួតពិនិត្យ។ ជាមួយគ្នានេះ គ្រប់ក្រសួង ស្ថាប័ន ជាពិសេសក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទមានផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ កម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ ផែនការមេផ្លូវជនបទ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិស្តីពីការផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាតនិងអនាម័យជនបទ ព្រមទាំងផែនការសកម្មភាពជាក់លាក់ដែលត្រូវបានយកមកអនុវត្ត និងសម្រេចបានសមិទ្ធផលវិជ្ជមាន
- **ការផ្តល់អាទិភាពលើវិស័យអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ** : ក្នុងនីតិកាលទី៧នៃរដ្ឋសភា រាជរដ្ឋាភិបាលបានផ្តោតលើការលើកស្ទួយកសិកម្ម និងការអភិវឌ្ឍជនបទ ដែលបានកំណត់នៅក្នុងមុំទី៣ នៃបញ្ចកោណទី៤ «ការបន្តអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ តាមរយៈការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្តនិងគមនាគមន៍ជនបទ ការលើកកម្រិតគុណភាពហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្លូវជនបទ ជាពិសេសការកសាងផ្លូវជនបទតភ្ជាប់ទៅកសិដ្ឋាននិងផ្លូវជាតិឱ្យក្លាយទៅជាជនបទសមាហរណកម្ម ការកៀរគរកម្លាំងខ្លួនឯងរបស់សហគមន៍ជនបទ និងការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចជនបទនិងការអភិវឌ្ឍសហគមន៍ជនបទ ជាពិសេសការជំរុញការអភិវឌ្ឍចម្រុះនិងការបន្តអនុវត្ត «**ចលនាភូមិមួយផលិតផលមួយ**» និង «**ចលនាភូមិគំរូ**»

- **សមិទ្ធផលនៃការអភិវឌ្ឍក្នុងនីតិកាលកន្លងមក** : ភាពរីកចម្រើនផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចនិងសង្គម ដូចជាវិស័យអប់រំ បណ្តុះបណ្តាលជំនាញ សុខាភិបាល សន្តិសុខសង្គម ហិរញ្ញវត្ថុនិងធនាគារ ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត រដ្ឋបាលសាធារណៈបាននិងកំពុងដំណើរការនៅទូទាំងប្រទេស ទោះកន្លែងខ្លះនៅមានកម្រិតក៏ដោយ ក៏បានផ្តល់ភាពងាយស្រួលនៅក្នុងដំណើរការនៃការងារអភិវឌ្ឍន៍ជនបទផងដែរ
- **រាជរដ្ឋាភិបាលមានរចនាសម្ព័ន្ធដឹកនាំ គ្រប់គ្រង អនុវត្ត និងត្រួតពិនិត្យការងារអភិវឌ្ឍន៍លើគ្រប់វិស័យ** : រាជរដ្ឋាភិបាលបានបង្កើតឱ្យមានស្ថាប័នថ្នាក់ជាតិ (ក្រសួង អគ្គនាយកដ្ឋាន នាយកដ្ឋាន ការិយាល័យកណ្តាល) និងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ (រដ្ឋបាលរាជធានីខេត្ត មន្ទីរជំនាញជុំវិញខេត្ត រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ អាជ្ញាធរមូលដ្ឋានឃុំ សង្កាត់ និងភូមិ) ដើម្បីដឹកនាំ គ្រប់គ្រង និងអនុវត្តការងារអភិវឌ្ឍន៍លើគ្រប់វិស័យទាំងនៅទីក្រុង ទីប្រជុំជន និងជនបទ។ រាជរដ្ឋាភិបាលបានបង្កើតផងដែរនូវក្រុមប្រឹក្សាស្តារអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មនិងជនបទ(ក.ក.ជ.) ដែលជាយន្តការសម្របសម្រួលក្រសួងជំនាញទាំងឡាយ ដើម្បីជំរុញការងារអភិវឌ្ឍន៍នៅតំបន់ជនបទ។ លើសពីនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលបានបង្កើតក្រុមការងារ រាជរដ្ឋាភិបាលចុះមូលដ្ឋានរាជធានី ខេត្ត ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ឃុំ សង្កាត់ និងភូមិ ដែលជាយន្តការតាមដាន និងត្រួតពិនិត្យការអនុវត្តកម្មវិធីនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល
- **ភាពរីកចម្រើននៃធនធានមនុស្ស** : ធនធានមនុស្សនៅកម្ពុជានាពេលបច្ចុប្បន្ន មានភាពរីកចម្រើនដោយសារការរីកចម្រើនលើវិស័យអប់រំទូទៅក៏ដូចជាវិស័យអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ។ ជាមួយគ្នានេះ កម្ពុជាមានកម្លាំងពលកម្មវ័យក្មេងច្រើននិងអត្រាចូលរួមកម្លាំងពលកម្មខ្ពស់ធៀបនឹងប្រទេសក្នុងតំបន់
- **ទំនៀមទម្លាប់ប្រពៃណី និងសាសនា** : នៅតំបន់ជនបទនៃប្រទេសកម្ពុជា ទំនៀមទម្លាប់ ប្រពៃណី និងសាសនាដ៏សម្បូរបែប ចម្រុះ និងល្អផូរផង់ ត្រូវបានលើកកម្ពស់តាមរយៈការថែរក្សា និងការអនុវត្តជាប្រចាំដោយគ្មានការរើសអើង ក្នុងកម្មវិធីសាសនានិងកម្មវិធីសង្គមនានា ទាំងនៅតាមភូមិជនបទ និងភូមិជនជាតិដើមភាគតិចផងដែរ។ លើសពីនេះ ចំនុចវិជ្ជមាននៃសង្គមកម្ពុជាគឺសុខដុមនីយកម្មនៃសាសនា ដែលជាកត្តាមិនអាចខ្វះ និងដែលបានរួមចំណែករក្សាស្ថិរភាពសង្គមកម្ពុជា និងសាមគ្គីភាពជាតិកាន់តែរឹងមាំ
- **កិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយដៃគូអភិវឌ្ឍ និងទំនាក់ទំនងអន្តរជាតិ** : បច្ចុប្បន្ន ប្រទេសកម្ពុជាបានធ្វើសមាហរណកម្មចូលទៅក្នុងតំបន់ និងពិភពលោក ព្រមទាំងមានកិច្ចសហការជាមួយបណ្តាប្រទេសជាមិត្តទាំងទ្វេភាគីនិងពហុភាគី និងដៃគូអភិវឌ្ឍជាច្រើន តាមគោលការណ៍ «**កែទម្រង់ខាងក្នុង និងពង្រីកមិត្តខាងក្រៅដោយឈរលើស្មារតីឯករាជ្យ និងផ្អែកលើច្បាប់**» ទាំងផ្នែកនយោបាយ សេដ្ឋកិច្ច សង្គម បច្ចេកវិទ្យា វប្បធម៌ និងផ្នែកបរិស្ថាន ដែលជាកាលានុវត្តភាពសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍប្រទេស
- **បច្ចេកវិទ្យាឌីជីថល** : ភាពរីកចម្រើននៃបច្ចេកវិទ្យា(ឌីជីថល) បាននិងកំពុងបង្កលក្ខណៈងាយស្រួលដល់ការងារអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ ពោលគឺបច្ចេកវិទ្យាឌីជីថលនាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ បានជួយពន្លឿនការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចនិងសង្គមឱ្យមានសន្ទុះកាន់តែខ្លាំង តាមរយៈការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាឌីជីថលសម្រាប់ទំនាក់ទំនង និងធ្វើអាជីវកម្មជាដើម
- **ស្ថានភាពភូមិសាស្ត្រនិងធនធានធម្មជាតិសម្បូរបែប** : ប្រទេសកម្ពុជាមានផ្ទៃដីធំទូលាយធៀបនឹងចំនួនប្រជាជន មានធនធានធម្មជាតិសម្បូរបែប និងមានស្ថានភាពភូមិសាស្ត្រអំណោយផលដល់ការអភិវឌ្ឍជនបទនៅទូទាំងប្រទេស។

៣- ចក្ខុវិស័យ

គោលនយោបាយជាតិស្តីពីការអភិវឌ្ឍជនបទ ឆ្នាំ២០២៥-២០៣៥ មានចក្ខុវិស័យ «**កសាងសង្គមជនបទកម្ពុជាឱ្យមានវិបុលភាព ប្រកបដោយបរិយាបន្ន សមធម៌ និងចីរភាព**»។

៤- គោលបំណងនិងគោលដៅ

៤.១- គោលបំណង

គោលនយោបាយនេះមានគោលបំណងធ្វើឱ្យប្រជាជននៅតំបន់ជនបទមានជីវភាពរស់នៅសមរម្យ ប្រកបដោយភាពធន់ មានសុខភាពមាំមួន រស់នៅក្នុងបរិស្ថានល្អប្រកបដោយចីរភាព និងមានសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ ដែលនឹងរួមចំណែកកាត់បន្ថយភាពក្រីក្ររបស់ប្រជាជនកម្ពុជានិងជួយជំរុញការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចជាតិ។

៤.២- គោលដៅ

គោលនយោបាយនេះកំណត់គោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ ដោយផ្តោតទៅលើភូមិសាស្ត្រផ្សេងៗគ្នានៃប្រទេសកម្ពុជាឱ្យសម្រេចបានលទ្ធផលប្រកបដោយតុល្យភាព ភាពធន់ និងបរិយាបន្ន ចំនួន៤គឺ (១) តំបន់ជនបទមានហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធប្រទាក់ក្រឡាគ្នា (២) ប្រជាជននៅតំបន់ជនបទមានសុខភាពល្អនិងអាយុសង្ឃឹមរស់វែង (៣) ប្រជាជនរស់នៅក្នុងភូមិឋានដែលមានភាពសុខក្សេមក្សាន្ត និងមានបរិស្ថានល្អ និង(៤) ប្រជាជននៅតំបន់ជនបទមានកំណើនប្រាក់ចំណូលប្រកបដោយចីរភាព។

៥- យុទ្ធសាស្ត្រ

គោលនយោបាយនេះកំណត់យុទ្ធសាស្ត្រសំខាន់ៗចំនួន៥ និងវិធានការអនុវត្ត ព្រមទាំងបានកំណត់ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ និងក្របខ័ណ្ឌពេលវេលាក្នុងការអនុវត្តដូចកំណត់នៅក្នុងតារាងម៉ាទ្រិក(បរិសិដ្ឋ៣) ដូចខាងក្រោម៖

៥.១- អភិវឌ្ឍនិងថែទាំហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធគមនាគមន៍ជនបទប្រកបដោយភាពធន់

វិធានការអនុវត្តមានដូចតទៅ៖

- ធ្វើបច្ចុប្បន្នកម្មផែនការមេសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្លូវជនបទ និងចងក្រងបញ្ជីខ្សែផ្លូវជនបទ ដោយផ្អែកទៅលើប្រភេទផ្លូវជនបទ កត្តាភូមិសាស្ត្រ និងកត្តាសក្តានុពលសេដ្ឋកិច្ចនិងសង្គម
- រៀបចំលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តនិងបទដ្ឋានបច្ចេកទេសសម្រាប់គ្រប់គ្រង អភិវឌ្ឍ និងថែទាំហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្លូវជនបទ
- រៀបចំនិងអនុវត្តផែនការគម្រោងវិនិយោគ ដើម្បីតភ្ជាប់ លើកកម្រិតគុណភាព និងថែទាំហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជនបទដែលមានភាពធន់ឱ្យប្រទាក់ក្រឡានៅក្នុងភូមិសាស្ត្រជនបទនៃតំបន់នីមួយៗ និងតភ្ជាប់ទៅកាន់តំបន់សក្តានុពលសេដ្ឋកិច្ចនិងសង្គម
- រៀបចំកម្មវិធីអប់រំ និងយុទ្ធនាការផ្សព្វផ្សាយសុវត្ថិភាពចរាចរណ៍ ព្រមទាំងចលនាអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាននិងប្រជាជនមូលដ្ឋានឱ្យចូលរួមថែរក្សាហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្លូវជនបទ។

៥.២- ផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាត និងលើកកម្ពស់អនាម័យជនបទទាំងកម្រិតមូលដ្ឋាន និងកម្រិតសុវត្ថិភាពប្រកបដោយភាពធន់និងបរិយាបន្ន

វិធានការអនុវត្តមានដូចតទៅ៖

- ធ្វើបច្ចុប្បន្នកម្មផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិ និងផែនការសកម្មភាពជាតិស្តីពី ការផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាត និងអនាម័យជនបទដោយផ្អែកទៅលើតម្រូវការជាអាទិភាពរបស់ប្រជាជនរស់នៅក្នុងភូមិសាស្ត្រផ្សេងគ្នានៃតំបន់ទាំង៤ ជាពិសេសតំបន់ដែលមានសក្តានុពលសេដ្ឋកិច្ចនិងសង្គម

- រៀបចំ និងអនុវត្តផែនការគម្រោងវិនិយោគ ដើម្បីជំរុញ និងពង្រីកវិសាលភាពលើវិស័យផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាតជនបទ និងអនាម័យជនបទកម្រិតមូលដ្ឋាន និងកម្រិតសុវត្ថិភាព ដោយផ្អែកតាមតម្រូវការជាអាទិភាពរបស់ប្រជាជននៅក្នុងតំបន់នីមួយៗ ជាពិសេសតំបន់ដែលមានសក្ដានុពលសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គម
- រៀបចំលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តនិងបទដ្ឋានបច្ចេកទេសសម្រាប់គ្រប់គ្រង អភិវឌ្ឍ និងថែទាំហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាត និងអនាម័យជនបទ
- អប់រំនិងផ្សព្វផ្សាយពីការគ្រប់គ្រង ការប្រើប្រាស់ទឹកស្អាត និងប្រតិបត្តិអនាម័យល្អនៅក្នុងគ្រួសារ និងនៅក្នុងសហគមន៍ជនបទ។

៥.៣- អភិវឌ្ឍសហគមន៍ជនបទ ជាពិសេសជំរុញការអភិវឌ្ឍចម្រុះ និងបន្តការអនុវត្តចលនាភូមិមួយផលិតផលមួយ និងចលនាភូមិគំរូប្រកបដោយភាពធន់និងបរិយាបន្ន

វិធានការអនុវត្តមានដូចតទៅ៖

- រៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ និងផែនការសកម្មភាពសម្រាប់ជំរុញការអភិវឌ្ឍសហគមន៍ជនបទ ជាពិសេសជំរុញការអភិវឌ្ឍចម្រុះ និងបន្តការអនុវត្តចលនាភូមិមួយផលិតផលមួយ ចលនាភូមិគំរូ នៅក្នុងភូមិជនបទទូទៅរួមទាំងភូមិនៅតាមបណ្ដោយព្រំដែន និងសហគមន៍ដីសម្បទានសង្គមកិច្ចគ្រប់ប្រភេទ ព្រមទាំងសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដោយមានការចូលរួម និងភាពជាម្ចាស់របស់សហគមន៍មូលដ្ឋានប្រកបដោយភាពធន់និងបរិយាបន្ន
- រៀបចំលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តនិងបទដ្ឋានបច្ចេកទេសសម្រាប់គ្រប់គ្រងនិងអភិវឌ្ឍភូមិ
- ជ្រើសរើសភូមិ ដើម្បីអភិវឌ្ឍតាមចលនាភូមិមួយផលិតផលមួយ និងចលនាគំរូ
- ពង្រឹងសមត្ថភាពគណៈកម្មាធិការអភិវឌ្ឍភូមិ(គ.អ.ភ.) ឱ្យក្លាយជាយន្តការដឹកនាំនិងសម្របសម្រួលការងារអភិវឌ្ឍន៍ភូមិប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនិងចីរភាព
- បណ្ដុះផ្នត់គំនិតប្រជាពលរដ្ឋជនបទឱ្យមានភាពជាម្ចាស់លើជោគវាសនារបស់ខ្លួននិងសហគមន៍ស្គាល់និងស្រឡាញ់វប្បធម៌ប្រពៃណីជាតិ ព្រមទាំងមានស្មារតីសាមគ្គីសហគមន៍ តាមរយៈការអប់រំផ្ទាល់ការបណ្ដុះបណ្ដាល ការផ្សព្វផ្សាយ និងការបង្កើតកម្មវិធីប្រពៃណីនិងសាសនា ព្រមទាំងកម្មវិធីសង្គមនានាដោយផ្ទាល់និង/ឬតាមបណ្ដាញសង្គមឌីជីថល ដើម្បីកសាងពលរដ្ឋមានសមត្ថភាព ផលិតភាពសីលធម៌ គុណធម៌ ចរិយាធម៌ ភាពអំណត់ សុចរិតភាព វិន័យ ការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ និងមនសិការស្នេហាជាតិ គ្រួសារគំរូ សហគមន៍គំរូ គ្មានអំពើហិង្សានិងគ្មានអំពើអបាយមុខផ្សេងៗ និងមានសមត្ថភាពចូលរួមអភិវឌ្ឍ អភិរក្សវប្បធម៌ប្រពៃណី ការពារធនធាន រួមទាំងការជួយសង្គ្រោះសហគមន៍ ការចេះយកអាសារគ្នាក្នុងគ្រាមានអាសន្ន និងដោះស្រាយបញ្ហានានានៅក្នុងសហគមន៍ប្រកបដោយភាពជាម្ចាស់ ក៏ដូចជាដើម្បីចូលរួមជំរុញការអនុវត្តគោលនយោបាយ «ភូមិ-ឃុំ-សង្កាត់មានសុវត្ថិភាព»
- បណ្ដុះបណ្ដាលភាពជាអ្នកដឹកនាំដល់យុវជនតាមភូមិជនបទ ដើម្បីក្លាយទៅជាអ្នកដឹកនាំបន្តវេនក្នុងការអភិវឌ្ឍភូមិប្រកបដោយបរិយាបន្ន។

៥.៤- បង្កើនប្រាក់ចំណូលគ្រួសារនៅតំបន់ជនបទប្រកបដោយចីរភាព តាមរយៈពិពិធកម្មមុខរបរ និងនវានុវត្តន៍ការងារ

វិធានការអនុវត្តមានដូចតទៅ៖

- សិក្សានិងចងក្រងមុខរបរនៅតំបន់ជនបទតាមសក្ដានុពលនៃតំបន់ភូមិសាស្ត្រផ្សេងៗគ្នា និងបង្កើតមុខរបរថ្មីៗ ព្រមទាំងឱកាសការងារសមរម្យនៅក្នុងតំបន់នីមួយៗបន្ថែមទៀត

- សិក្សាពីតម្រូវការបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស ជំនាញបំណិនជីវិត ជំនាញវិជ្ជាជីវៈជូនតា និងជំនាញសហគ្រិនភាព និងរៀបចំកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលប្រជាពលរដ្ឋនៅតំបន់ជនបទ ជាពិសេសយុវជន ដើម្បីរួមចំណែកអភិវឌ្ឍមូលធនមនុស្សនៅតំបន់ជនបទ
- លើកកម្ពស់ជាតូនីយកម្ម តាមរយៈការគាំទ្រនិងជំរុញផលិតកម្មកែច្នៃផលិតផលនៅក្នុងសហគមន៍មូលដ្ឋាន និងលើកស្ទួយអត្តសញ្ញាណផលិតផលជាតិ ដើម្បីផ្គត់ផ្គង់តម្រូវការទីផ្សារក្នុងស្រុកគ្រប់គ្រាន់ និងនាំចេញទៅទីផ្សារក្រៅប្រទេស
- ចងក្រងក្រុមសន្សំប្រាក់នៅតាមសហគមន៍ផលិត ដើម្បីផ្តល់មូលនិធិធ្វើជាទុនបង្វិល ដោយមានការគាំទ្រនីតិវិធី តាមដាន ត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃពីក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ ដើម្បីធានាប្រសិទ្ធភាពនិងនិរន្តរភាព។

៥.៥- លើកកម្ពស់អភិបាលកិច្ច ឌីជីថល និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ

វិធានការអនុវត្តមានដូចតទៅៈ

- ពង្រឹងនិងពង្រីកកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធទាំងថ្នាក់ជាតិនិងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ដើម្បីគាំទ្រនិងបំពេញតម្រូវការឱ្យគ្នាទៅវិញទៅមកនៅក្នុងដំណើរការអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ
- ពង្រឹងនិងពង្រីកទំនាក់ទំនងនិងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយបណ្តាប្រទេសជាមិត្ត ទាំងទ្វេភាគីនិងពហុភាគី ដើម្បីរៀនសូត្រនិងចែករំលែកបទពិសោធល្អនៃការងារអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ
- កៀរគរដៃគូអភិវឌ្ឍ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល សហគមន៍ជនបទមូលដ្ឋាន វិស័យឯកជន និងសប្បុរសជន ដើម្បីចូលរួមគាំទ្រដល់ដំណើរការអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ
- ចូលរួមអនុវត្តកម្មវិធីកំណែទម្រង់រដ្ឋបាលសាធារណៈ ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈនិងកំណែទម្រង់វិមជ្ឈការនិងវិសហមជ្ឈការ ដោយរៀបចំយន្តការសម្របសម្រួលនិងទំនាក់ទំនង ដើម្បីអនុវត្តការងារអភិវឌ្ឍន៍ជនបទឱ្យបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយនិងមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់។

ដ្យាក្រាម : ចក្ខុវិស័យ គោលបំណង គោលដៅ និងយុទ្ធសាស្ត្រនៃគោលនយោបាយ

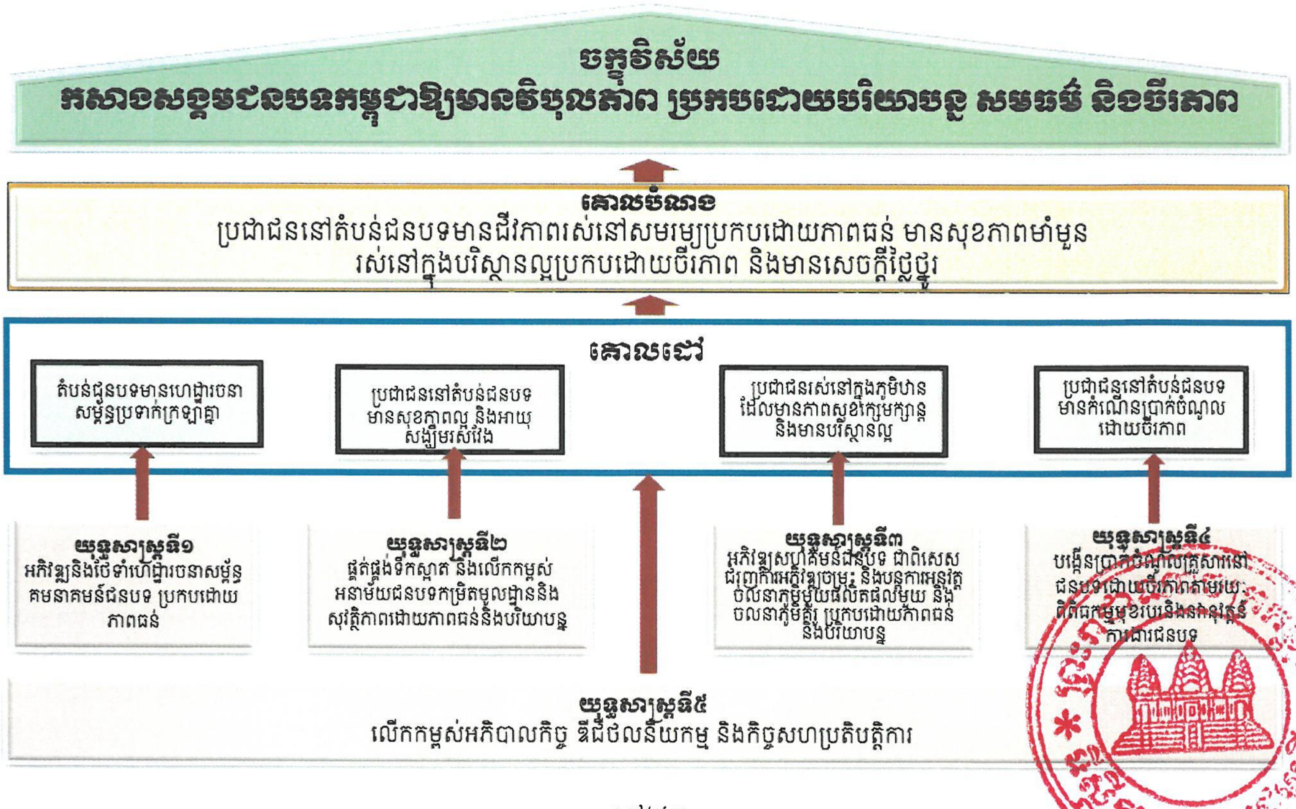

៦- ផែនការសកម្មភាព

៦.១- ការបង្កើតយន្តការ

ដោយការងារអភិវឌ្ឍន៍ជនបទមានលក្ខណៈចម្រុះនិងអន្តរវិស័យ គោលនយោបាយនេះត្រូវប្រើយន្តការរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលដែលមានស្រាប់។ ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ និងក្រសួងស្ថាប័នដែលជាសេនាធិការឲ្យរាជរដ្ឋាភិបាល មានសមត្ថកិច្ចក្នុងការអនុវត្តតួនាទីនិងភារកិច្ចដែលមានចែងក្នុងអនុក្រឹត្យស្ដីពីការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅរបស់ក្រសួង ស្ថាប័នរៀងៗខ្លួន ដើម្បីដឹកនាំ គ្រប់គ្រង អនុវត្ត និងសម្របសម្រួលឱ្យមានការចូលរួមសហការពីរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ដៃគូអភិវឌ្ឍ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល សហគមន៍មូលដ្ឋាន និងសប្បុរសជននានាស្របតាមអភិក្រម **«ជវភាពនៃប្រព័ន្ធតួអង្គតែមួយ»** របស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ដើម្បីកសាងបានជា **«សហថាមពល»** នៅក្នុងការអភិវឌ្ឍជនបទប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនិងសក្តិសិទ្ធិភាព(បរិសិដ្ឋ៤)។ ទន្ទឹមគ្នានេះ ត្រូវពង្រឹងការលើកទឹកចិត្តឱ្យមានការចូលរួមនិងភាពជាម្ចាស់របស់រដ្ឋបាលខេត្ត ស្រុក ឃុំ ភូមិ និងប្រជាជននៅក្នុងមូលដ្ឋាន និងពង្រឹងសមត្ថភាពគណៈកម្មាធិការអភិវឌ្ឍភូមិ(គ.អ.ភ.) ព្រមទាំងការចងសម្ព័ន្ធមេត្រីភាពរវាងសហគមន៍ជនបទជាមួយនឹងសហគមន៍ជនបទផ្សេងទៀតទាំងនៅក្នុងនិងក្រៅប្រទេស។

៦.២- ការបង្កើតក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្ត

ដើម្បីអនុវត្តគោលនយោបាយជាតិនេះ លិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ ផែនការសកម្មភាព និងកម្មវិធីស្ដីពីការអភិវឌ្ឍជនបទដែលមានស្រាប់ នឹងត្រូវធ្វើការកែសម្រួលឡើងវិញស្របតាមការចាំបាច់។ ចំពោះលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តនានាពាក់ព័ន្ធនឹងវិស័យអភិវឌ្ឍន៍ជនបទដែលមិនទាន់មាន នឹងត្រូវរៀបចំបង្កើតឡើង ដើម្បីធានានូវប្រសិទ្ធភាព សក្តិសិទ្ធិភាព និងសង្គតិភាពទៅនឹងកម្មវិធីនយោបាយនិងយុទ្ធសាស្ត្របញ្ចកោណដំណាក់កាលទី១ របស់រាជរដ្ឋាភិបាល។

៦.៣- ការគាំទ្រហិរញ្ញវត្ថុ

គោលនយោបាយជាតិនេះនឹងប្រើប្រាស់ហិរញ្ញប្បទានសម្រាប់ការអនុវត្តសកម្មភាពគាំទ្រដែលមានប្រភពមកពីថវិកាជាតិ ហិរញ្ញប្បទានសហប្រតិបត្តិការជាមួយដៃគូអភិវឌ្ឍ ថវិការបស់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងប្រភពស្របច្បាប់ផ្សេងទៀត។

៦.៤- ការបណ្តុះបណ្តាលធនធានមនុស្ស

ដើម្បីធានាប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្តគោលនយោបាយជាតិនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបន្តអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្សប្រកបដោយគុណវុឌ្ឍិ តាមរយៈការរៀបចំនិងអនុវត្តកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលរយៈពេលខ្លី មធ្យម និងវែង ដើម្បីអភិវឌ្ឍចំណេះដឹងនិងជំនាញដល់មន្ត្រីទទួលបន្ទុកការងារអភិវឌ្ឍន៍ជនបទនៅគ្រប់កម្រិតទាំងមន្ត្រីថ្នាក់ជាតិ និងមន្ត្រីថ្នាក់ក្រោមជាតិ ព្រមទាំងបង្កើនចំណេះដឹងនិងបទពិសោធការងារក្នុងវិស័យអភិវឌ្ឍន៍ជនបទសម្រាប់អ្នកបន្តវេនជំនាន់ក្រោយផងដែរ។

៦.៥- ដំណើរការអនុវត្តន៍

គោលនយោបាយជាតិនេះ នឹងត្រូវប្រកាន់យកនូវវិធីសាស្ត្រអនុវត្តន៍(បរិសិដ្ឋ៥) ដែលមានលក្ខណៈជារចនាសម្ព័ន្ធនិងជាដំណាក់កាល (Structured and Phased Approach) ដើម្បីអនុវត្តកម្មវិធីអាទិភាពនៃគោលនយោបាយ ដោយរៀបជាចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជនបទរយៈពេលខ្លី មធ្យម និងវែង និងកំណត់ក្របខ័ណ្ឌតាមដាន និងការវាយតម្លៃសំដៅធានានូវការអនុវត្តប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនិងទាន់ពេលវេលា។

ទន្ទឹមគ្នានេះ ដំណើរការអនុវត្ត ត្រូវមានការចូលរួមសហការអនុវត្តយ៉ាងជិតស្និទ្ធពីគ្រប់ក្រសួងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ។ គោលនយោបាយជាតិនេះ នឹងត្រូវពិនិត្យឡើងវិញ ដើម្បីពិនិត្យលទ្ធភាពនៃការធ្វើបច្ចុប្បន្នកម្ម និងកំណត់ចំណុចត្រូវកែលម្អក្នុងរយៈពេល៥ឆ្នាំម្តងឬស្របទៅតាមការប្រែប្រួលនៃវិស័យអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ។

ផ្អែកលើយុទ្ធសាស្ត្រនៃគោលនយោបាយជាតិស្តីពីការអភិវឌ្ឍជនបទ ឆ្នាំ២០២៥ - ២០៣៥ ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទកំណត់យកកម្មវិធីអាទិភាព ចំនួន៥គឺ៖

- **កម្មវិធីអាទិភាពទី១ :** **ការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្លូវជនបទប្រទាក់ក្រឡាប្រកបដោយភាពធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ** តាមរយៈការលើកកម្រិតគុណភាព និងការថែទាំផ្លូវជនបទឱ្យមាននិរន្តរភាព ដើម្បីតភ្ជាប់ និងសមាហរណកម្មវិស័យសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច វប្បធម៌ រវាងតំបន់ជនបទ និងទីក្រុង ផ្សាភ្ជាប់សកម្មភាពធុរកិច្ចផ្សេងៗឱ្យមានភាពរស់រវើក និងកាន់តែសកម្មឡើងបន្ថែមទៀត ដែលជាមូលដ្ឋានគ្រឹះនៃកំណើនប្រាក់ចំណូលរបស់គ្រួសារនៅតំបន់ជនបទ
- **កម្មវិធីអាទិភាពទី២ :** **ការកែលម្អលក្ខខណ្ឌនៃការរស់នៅរបស់ប្រជាជននៅតំបន់ជនបទ** តាមរយៈការផ្តល់សេវាផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាត ប្រកបដោយបរិយាបន្ននិងភាពធន់ និងការអនុវត្តអនាម័យផ្ទាល់ខ្លួនតាមក្បួនខ្នាតត្រឹមត្រូវ ដើម្បីធ្វើឱ្យប្រជាជនមានសុខភាពល្អ និងមានបរិស្ថានរស់នៅល្អ ជៀសផុតពីជំងឺឆ្លងផ្សេងៗ ហើយអាយុកាលសង្ឃឹមរស់ជាមធ្យមរបស់ប្រជាជនកាន់តែវែង ដែលជាសេចក្តីប្រាថ្នារបស់មនុស្សគ្រប់រូប និងរួមចំណែកអភិវឌ្ឍប្រទេសកម្ពុជាឱ្យកាន់តែរីកចម្រើនបន្ថែមទៀត
- **កម្មវិធីអាទិភាពទី៣ :** **ការអភិវឌ្ឍភូមិ និងសហគមន៍ជនបទចម្រុះប្រកបដោយភាពធន់ ឌីជីថល និងបរិយាបន្ន** តាមរយៈការអភិវឌ្ឍភូមិគំរូគន្លឹះ និងការអភិវឌ្ឍសហគមន៍ជនបទចម្រុះ រួមទាំងរួមទាំងសហគមន៍ជីសម្បទានសង្គមកិច្ចគ្រប់ប្រភេទ និងសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដោយកសាងមូលធនមនុស្ស និងប្រភពធនធាននៅក្នុងមូលដ្ឋានដើម្បីធ្វើឱ្យតំបន់ជនបទមានការរីកចម្រើន និងស៊ីវិល័យប្រកបដោយសេចក្តីថ្លៃថ្នូរតជំនាន់ទៅអនាគត
- **កម្មវិធីអាទិភាពទី៤ :** **ការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចគ្រួសារនៅតំបន់ជនបទ** តាមរយៈការបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ ជំនាញបំណិនជីវិត សហគ្រិនភាព ដើម្បីបង្កើតមុខរបរ ទីផ្សារ ឱកាសការងារ និងកំណើនប្រាក់ចំណូលគ្រួសារ ព្រមទាំងកាត់បន្ថយការធ្វើចំណាកស្រុកដោយប្រថុយប្រថាន
- **កម្មវិធីអាទិភាពទី៥ :** **ការពង្រឹងអភិបាលកិច្ច និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ** តាមរយៈការរៀបចំគោលនយោបាយ ហិរញ្ញវត្ថុ ឌីជីថល និងសហប្រតិបត្តិការ ដើម្បីចូលរួមអនុវត្តកម្មវិធីកំណែទម្រង់នានារបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ធានាប្រសិទ្ធភាពក្នុងការផ្តល់សេវា ដោយគណនេយ្យភាព តម្លាភាព សហប្រតិបត្តិការ និងអភិបាលកិច្ចល្អ សំដៅគ្រប់គ្រងនិងការអនុវត្តផែនការថវិកានៃកម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍ជនបទឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព និងសក្តិសិទ្ធិភាព។

៧- ការតាមដាននិងការវាយតម្លៃ

ប្រសិទ្ធភាពនិងភាពជោគជ័យនៃការអនុវត្តគោលនយោបាយជាតិនេះ ពឹងផ្អែកយ៉ាងខ្លាំងទៅលើការរៀបចំយន្តការអនុវត្តដែលមានលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធ មានភាពច្បាស់លាស់ មានឆន្ទៈនយោបាយមោះមុត មានធនធានគ្រប់គ្រាន់ ព្រមទាំងការបែងចែកតួនាទីនិងការទទួលខុសត្រូវច្បាស់លាស់ទៅតាមក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធនីមួយៗ និងមានយន្តការតាមដានត្រួតពិនិត្យនិងវាយតម្លៃ ដើម្បីតាមដានលទ្ធផល តម្រង់ទិស និងជំរុញការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រនេះជាប្រចាំ។ ក្របខ័ណ្ឌតាមដាននិងវាយតម្លៃនៃការអនុវត្តគោលនយោបាយជាតិនេះ នឹងប្រកាន់ខ្ជាប់នូវអភិក្រមជវភាពនៃប្រព័ន្ធតួអង្គតែមួយនិងអភិក្រមទាំង៥(ប្រាំ)**«ឆ្លុះកញ្ចក់ ងូតទឹក ដុសក្អែល ព្យាបាល និងវះកាត់»** ដែលមានសហថាមពលព្រមគ្នានិងសង្គតិភាពជាមួយគ្នា មានកិច្ចសម្របសម្រួលខ្ពស់និងការទទួលខុសត្រូវ មានកិច្ចសហការល្អនិងការចូលរួមពីក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ និងមានការរៀបចំការត្រួតពិនិត្យលទ្ធផលជាប្រចាំ។

ទន្ទឹមនេះ ដើម្បីធានានូវសង្គតិភាព ប្រសិទ្ធភាព និងសក្តិសិទ្ធិភាព ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ ដែលមានតួនាទីសម្របសម្រួល តាមដាននិងវាយតម្លៃការអនុវត្តវិធានការទាំងនេះ ត្រូវវាស់វែងលទ្ធផលនៃការអនុវត្តនិងរៀបចំជារបាយការណ៍វឌ្ឍនភាពជារៀងរាល់ឆ្នាំនិង៥(ប្រាំ)ឆ្នាំម្តងជូនរាជរដ្ឋាភិបាល។ ដោយឡែក សូចនាករសមិទ្ធកម្មគន្លឹះនឹងត្រូវវាយតម្លៃស្របតាមផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ និងផែនការប្រចាំឆ្នាំនៃក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ។

ដំណាក់កាលនៃការតាមដាននិងការវាយតម្លៃ

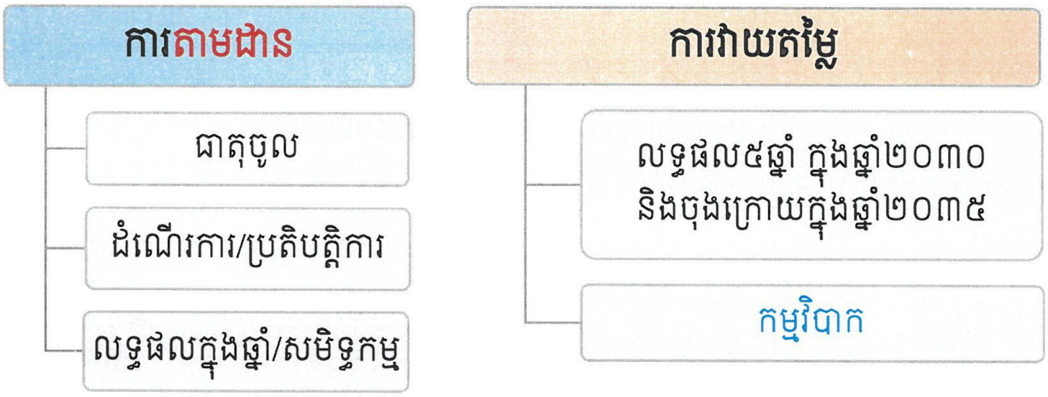

៨- សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

គោលនយោបាយជាតិស្តីពីការអភិវឌ្ឍជនបទ ឆ្នាំ២០២៥-២០៣៥ មានខ្លឹមសារលម្អិតគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ ដោយបានកំណត់ចក្ខុវិស័យ គោលបំណង គោលដៅ យុទ្ធសាស្ត្រ និងផែនការសកម្មភាព ដោយផ្អែកទៅលើគោលការណ៍ បទពិសោធ និងការវិភាគស្ថានភាពជនបទ ដោយបានបង្ហាញយ៉ាងជាក់លាក់នូវទិន្នន័យ បញ្ហាការប្រឈម កាលានុវត្តភាព នៃតំបន់ជនបទនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ គោលនយោបាយជាតិនេះ គឺជាផែនទីបង្ហាញផ្លូវក្នុងការអភិវឌ្ឍតំបន់ជនបទកម្ពុជាប្រកបដោយវិបុលភាព បរិយាប័ន្ន និងចិរភាពចាប់ពីពេលនេះ រហូតដល់ឆ្នាំ២០៣៥ ដើម្បីឱ្យគ្រប់ក្រសួងនិងស្ថាប័នទាំងថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិរៀបចំឯកសារគតិយុត្ត ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ ផែនការសកម្មភាព និងអនុវត្តផ្ទាល់ជាក់ស្តែង ព្រមទាំងតាមដាននិងវាយតម្លៃ ដើម្បីគាំទ្រដល់ការងារអភិវឌ្ឍន៍ជនបទនៅទូទាំងប្រទេសកម្ពុជា ដោយខិតខំកៀរគរធនធានពីប្រភពផ្សេងៗ ទាំងជំនួយបច្ចេកទេសនិងហិរញ្ញវត្ថុ ព្រមទាំងកៀរគរការចូលរួមពីដៃគូអភិវឌ្ឍ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលសហគមន៍ជនបទមូលដ្ឋាន និងសប្បុរសជននានា ចូលរួមនិងទ្រទ្រង់ដល់ដំណើរការនៃការអភិវឌ្ឍជនបទឱ្យទទួលបានលទ្ធផលជាវិជ្ជមានប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងសក្តិសិទ្ធិភាព ស្របតាមអភិក្រម **«ជវភាពប្រព័ន្ធតួអង្គតែមួយ»** ដែលរួមគ្នាកសាងនូវ

«**សហថាមពល**»សម្រាប់ការអនុវត្តការងារអភិវឌ្ឍន៍ជនបទនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាឱ្យមានវិបុលភាព ប្រកបដោយបរិយាបន្ននិងចីរភាព ដែលនឹងរួមចំណែកដល់ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចជាតិ និងការបន្ថយភាពក្រីក្រ របស់ប្រជាជនកម្ពុជាស្របតាមយុទ្ធសាស្ត្របញ្ចកោណរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ដើម្បីឆ្ពោះទៅសម្រេចបាន នូវចក្ខុវិស័យ«**កម្ពុជាក្លាយជាប្រទេសមានប្រាក់ចំណូលខ្ពស់នៅឆ្នាំ២០៥០**»។

បរិសិដ្ឋ

បរិសិដ្ឋ១ : សទ្ទានុក្រម

កាលានុវត្តភាព	សំដៅដល់កាលៈទេសៈដ៏គួរសមគួរ ឬដំណើរវិវឌ្ឍត្រូវពេលវេលា ឱកាសដែលអនុគ្រោះសម្រាប់ចាប់យកប្រយោជន៍កិច្ចការអ្វីមួយឬគុណសម្បត្តិអ្វីមួយដែលកំពុងលេចឡើង ក៏ប៉ុន្តែការទាញយកប្រយោជន៍នោះគឺអាចប្រឈមនឹងហានិភ័យ ហើយចាំបាច់ត្រូវប្ដេជ្ញាចិត្តយ៉ាងមុតមាំ និងមានធនធានគ្រប់គ្រាន់ ទើបគេអាចទាញយកប្រយោជន៍នោះ។
គ្រួសារក្រ១ និង គ្រួសារក្រ២	សំដៅដល់ការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់តាមកម្រិតភាពក្រីក្រៈ ក្រកម្រិត១ (ទីទ័លក្រ) ក្រកម្រិត២ (ក្រីក្រ) ដោយផ្អែកលើពិន្ទុនិងការពិចារណាលើស្ថានភាពពិសេសដែលទទួលបានពីលទ្ធផលសម្ភាសដោយប្រើប្រាស់បញ្ជីសំណួរសម្រាប់កំណត់អត្តសញ្ញាណគ្រួសារក្រីក្រនិងក្រុមគោលដៅងាយរងគ្រោះដែលក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់។
គ្រួសារងាយរងហានិភ័យឬងាយរងគ្រោះ	សំដៅដល់គ្រួសារដែលរស់នៅក្បែរបន្ទាត់នៃភាពក្រីក្រ ហើយយ៉ាងហោចណាស់គ្រួសារនោះមានភាពងាយរងគ្រោះមួយយ៉ាងតិចក្នុងចំណោមប្រាំ ដូចជា (១) មានសមាជិកយ៉ាងតិចម្នាក់មានពិការភាព (២) មានមនុស្សចាស់ជរាយ៉ាងតិចម្នាក់អាយុស្មើឬលើស ៦០ឆ្នាំ (៣) មានកុមារតូចដែលមានអាយុតិចជាង២ឆ្នាំ (៤) គ្រួសារមានសមាជិកជាកុមារអាយុក្រោម១៨ឆ្នាំទាំងអស់ ឬ(៥) មេគ្រួសារជាស្ត្រី (នៅម្នាក់ឯងឬមេម៉ាយ)
ជវភាពនៃប្រព័ន្ធតួអង្គតែមួយ	សំដៅដល់ការចូលរួមនិងគ្រប់គ្រងអ្នកពាក់ព័ន្ធជាបន្តបន្ទាប់ពេញមួយវដ្តជីវិតនៃគម្រោងឬគោលនយោបាយ។ វិធីសាស្ត្រនេះទទួលស្គាល់ថាផលប្រយោជន៍ ឥទ្ធិពល និងការចូលរួមរបស់ភាគីពាក់ព័ន្ធអាចផ្លាស់ប្តូរតាមពេលវេលា ដែលទាមទារយុទ្ធសាស្ត្របន្សាំដើម្បីរក្សាកិច្ចសហការនិងការគាំទ្រប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។
ឌីជីថលនីយកម្ម ឬ ឌីជីថលូបនីយកម្ម	សំដៅដល់ដំណើរការនៃការកែសម្រួលអភិបាលកិច្ច ធុរកិច្ច ឬដំណើរការការងារឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព តាមរយៈការប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាឌីជីថល និងទិន្នន័យក្នុងទម្រង់ឌីជីថល។
ថវិកាសមិទ្ធកម្ម	សំដៅដល់ប្រព័ន្ធថវិកាដែលមានគោលបំណងក្នុងការបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនិងសក្តិសិទ្ធិភាពនៃចំណាយសាធារណៈតាមរយៈការផ្សារភ្ជាប់ការវិភាជថវិកាសម្រាប់អង្គភាពសាធារណៈទៅនឹងលទ្ធផលដែលសម្រេចបាន ដោយប្រើប្រាស់ព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម ដែលមានលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធ។ បន្ថែមពីនេះ ថវិកាសមិទ្ធកម្មអាចបង្កើនគណនេយ្យភាពកាន់តែរឹងមាំសម្រាប់ឆ្លើយតបទៅនឹងលទ្ធផលទន្ទឹមនឹងការផ្តល់នូវភាពបត់បែនបន្ថែមដល់អ្នកគ្រប់គ្រងដើម្បីសម្រេចចិត្តអំពីរបៀបក្នុងការផ្តល់សេវាសាធារណៈដ៏ល្អបំផុត។
និរន្តរភាព	សំដៅដល់ភាពដែលអាចកើតមានជាបន្តបន្ទាប់ឥតដាច់។
នវានុវត្តន៍	សំដៅដល់ការបញ្ចូលមកថ្មី ការមកដល់ថ្មី ការអនុវត្តបែបថ្មី និងការច្នៃប្រឌិត។
បរិយាបន្ន	សំដៅដល់ការលើកកម្ពស់ស្ថានភាពរបស់បុគ្គលនិងក្រុមនានាក្នុងការចូលរួមនិងការទទួលសេវាឬផលពីសកម្មភាពនានារបស់សង្គមដោយមិនរើសអើង។

ប្រព័ន្ធតាមដាន និងវាយតម្លៃ	សំដៅដល់ឧបករណ៍គ្រប់គ្រងវិស័យសាធារណៈដ៏សំខាន់មួយសម្រាប់រដ្ឋាភិបាលក្នុងការសម្រេចបាននូវលទ្ធផលកាន់តែប្រសើរឡើង និងឆ្លើយតបប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពជូនប្រជាពលរដ្ឋ វិស័យឯកជន អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល អង្គការសង្គមស៊ីវិល អង្គការអន្តរជាតិ និងដៃគូអភិវឌ្ឍនានាដែលកំពុងទាមទារនូវការផ្តល់លទ្ធផលជាក់ស្តែងនិងសមិទ្ធកម្មកាន់តែប្រសើរឡើង។ ប្រព័ន្ធនេះមានសមាសធាតុ ដូចជាសូចនាករសមិទ្ធកម្ម របាយការណ៍ សមិទ្ធកម្ម ការត្រួតពិនិត្យសមិទ្ធកម្ម ការវាយតម្លៃនិងប្រព័ន្ធទិន្នន័យដែលអាស្រ័យឬមិនអាស្រ័យគ្នាទៅវិញទៅមក។
ប្រសិទ្ធភាព	សំដៅដល់កម្រិតឬសមត្ថភាពដែលសម្រេចបានជាលទ្ធផលតាមការគ្រោងទុក។
ផលជះ ឬកម្មវិបាក	សំដៅដល់លទ្ធផលចុងក្រោយបំផុតនៃកម្មវិធីដែលជាមូលដ្ឋានក្នុងការវាយតម្លៃលើប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្តកម្មវិធីឬគោលនយោបាយនៅក្នុងបរិការណ៍ណាមួយ។ ឧទាហរណ៍ ស្ថានភាពសង្គម អត្រាក្រីក្រថយចុះ ឬអត្រាអ្នកមានការងារធ្វើកើនឡើង ជាដើម។
ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា	សំដៅដល់ការរៀបចំផែនការថវិកាពីក្រោមឡើងទៅលើ ឬពីក្រោមក្រសួង ស្ថាប័ន ដើម្បីសម្រេចបានគោលនយោបាយអាទិភាពរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកានេះ ធ្វើឡើងរយៈពេលបីឆ្នាំ ដោយផ្តល់នូវការធ្វើវិភាជបឋមមុនពេលរៀបចំកញ្ចប់លម្អិត និងរួមបញ្ចូលគោលបំណងគោលនយោបាយរបស់ក្រសួង ស្ថាប័ន កម្មវិធី ឬយុទ្ធសាស្ត្រអាទិភាព សូចនាករ និងគោលដៅសូចនាករ និងការបែងចែកធនធានចរន្ត និងធនធានមូលធន ទាំងថវិការដ្ឋនិងថវិកាដៃគូអភិវឌ្ឍ។
ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ	សំដៅដល់ឧបករណ៍អនុវត្តន៍គោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងក្នុងគោលបំណងប្រមូលផ្តុំគោលនយោបាយលើគ្រប់វិស័យដែលជាត្រីវិស័យសម្រាប់រៀបចំផែនការប្រតិបត្តិ ដោយមានកំណត់សូចនាករតាមវិស័យនិងតាមឆ្នាំនីមួយៗ។
ផ្គត់ផ្គង់ទឹកកម្រិតមូលដ្ឋាន	សំដៅដល់ទឹកផឹកទទួលបានពីប្រភពទឹកដែលមានការកែលម្អក្នុងកម្រិតមូលដ្ឋាន ហើយអ្នកប្រើប្រាស់អាចទៅយកទឹកមកប្រើប្រាស់ ដោយចំណាយពេលទាំងទៅនិងមកតិចជាង៣០នាទី។ ទឹកជាមូលដ្ឋាន អាចយកមកពីអណ្តូងស្នប់ ឬទឹកស្រះ ទឹកទន្លេ ស្ទឹង បឹងបួ ដែលយកមកច្រោះឬដាំពុះមុននឹងយកមកប្រើប្រាស់។
ផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាតកម្រិតសុវត្ថិភាព	សំដៅដល់ទឹកគ្មានមេរោគបង្កជំងឺ គ្មានសារជាតិគីមីពុល និងមនុស្សគ្រប់រូបអាចយកមកប្រើបានគ្រប់ពេលវាលានិងគ្រប់ទីកន្លែង(ទាំងក្មេង ទាំងចាស់ មានទឹកប្រើប្រាស់បានគ្រប់ពេលវេលានិងគ្រប់ទីកន្លែង)។
ផ្លូវជនបទកំណត់ជា៤ប្រភេទ (T1 T2 T3 T4)	ប្រភេទទី១(T1) សំដៅដល់ផ្លូវដែលភ្ជាប់ពីផ្លូវជាតិ ផ្លូវខេត្ត ឆ្ពោះទៅកាន់ទីរួមក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ និងផ្លូវដែលភ្ជាប់ពីទីរួមក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ឆ្ពោះទៅកាន់ទីរួមក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ។ ប្រភេទទី២(T2) សំដៅដល់ផ្លូវដែលភ្ជាប់ពីទីរួមក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ឆ្ពោះទៅកាន់ទីប្រជុំជនឃុំ។

	ប្រភេទទី៣(T3) សំដៅដល់ផ្លូវដែលភ្ជាប់ពីទីប្រជុំជនឃុំឆ្ពោះទៅកាន់ទីប្រជុំជនឃុំ។ ប្រភេទទី៤(T4) សំដៅដល់ផ្លូវដែលភ្ជាប់ពីទីប្រជុំជនឃុំឆ្ពោះទៅកាន់ទីប្រជុំជនភូមិ ផ្លូវដែលភ្ជាប់ពីទីប្រជុំជនភូមិឆ្ពោះទៅកាន់ទីប្រជុំជនភូមិនិងផ្លូវក្នុងភូមិ។
ពិពិធកម្ម	សំដៅដល់ធ្វើឱ្យមានចម្រុះកម្ម ភាពសម្បូរបែប ការកើតមានឬប្រែក្លាយជាបែបផែនផ្សេងៗ។
មូលធនមនុស្ស	សំដៅដល់សុខភាព ចំណេះដឹង និងបំណិនជីវិត(ចំណេះច្បាស់លាស់ មានជំនាញ បំណិនជីវិតយ៉ាងតិចមួយ និងមានឥរិយាបថល្អ ថ្លៃថ្នូរ)។
វិមជ្ឈការ	សំដៅដល់ការដែលរាជរដ្ឋាភិបាលប្រគល់ឱ្យក្រុមប្រឹក្សានូវភាពជាម្ចាស់លើមុខងារ សិទ្ធិអំណាច និងធនធាន ដើម្បីឆ្លើយតបសេចក្តីត្រូវការរបស់មូលដ្ឋាន។ ក្រុមប្រឹក្សាត្រូវមានគណនេយ្យភាពចំពោះប្រជាពលរដ្ឋមូលដ្ឋានលើបញ្ហាទាំងនេះ។
វិសហមជ្ឈការ	សំដៅដល់ការដែលរាជរដ្ឋាភិបាល ឬក្រសួង ស្ថាប័ន ធ្វើប្រតិភូកម្មមុខងារ សិទ្ធិអំណាច និងធនធានទៅអង្គភាពក្រោមបង្គាប់ឬទៅក្រុមប្រឹក្សាប្រភេទណាមួយ ដើម្បីអនុវត្តក្នុងនាមរាជរដ្ឋាភិបាល ឬក្រសួង ស្ថាប័ន។ អង្គភាពឬក្រុមប្រឹក្សានោះ ត្រូវមានគណនេយ្យភាពចំពោះរាជរដ្ឋាភិបាលឬក្រសួង ស្ថាប័នស្របតាមតម្រូវការនៃការធ្វើប្រតិភូកម្មនោះ។
វិបុលភាព	សំដៅដល់ភាពមានបាន ភាពរីកចម្រើនរុងរឿង ។
វិសមភាព	សំដៅដល់ភាពមិនស្មើគ្នា។
សង្គតិភាព	សំដៅដល់គ្រប់ក្រសួង ស្ថាប័ន ឬអង្គភាពសាធារណៈប្រហាក់ប្រហែល និងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិទាំងអស់របស់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាត្រូវអនុវត្តគោលការណ៍តែមួយដោយប្រទាក់ក្រឡាគ្នា។
សមិទ្ធកម្ម	សំដៅដល់កម្រិតសមត្ថភាព វិសាលភាព លទ្ធភាព ឬគុណភាពនៃប្រតិបត្តិករ ឬនៃកិច្ចអន្តរាគមន៍ណាមួយ អាចអនុវត្តបានស្របតាមលក្ខណវិនិច្ឆ័យ/ បទដ្ឋាន/ គោលការណ៍ណែនាំជាក់លាក់ ឬសម្រេចលទ្ធផលតាមគោលបំណងឬផែនការគ្រោងទុក។
សហថាមពល	សំដៅដល់ការធ្វើកិច្ចការរួមគ្នា ឬការរួមបញ្ចូលកម្លាំងគ្នារវាងក្រសួង ស្ថាប័ន ភ្នាក់ងារ ឬបុគ្គលពីរឬច្រើន នឹងទទួលបានលទ្ធផលខ្ពស់ជាង។
សក្តិសិទ្ធិភាព	សំដៅដល់វិសាលភាពឬកម្រិតលទ្ធផល ដែលសម្រេចបានស្របតាមគោលបំណង និងជាកត្តាសំខាន់ក្នុងការសម្រេចបាននូវលទ្ធផលចុងក្រោយដែលបានគ្រោងទុក។ សក្តិសិទ្ធិភាពរួមបញ្ចូលទាំងការរកឱ្យឃើញអំពីលទ្ធផលចុងក្រោយ និងការកំណត់ទំនាក់ទំនងរវាងហេតុនិងផល។
សុខដុមនីយកម្ម	សំដៅដល់ការកែសម្រួលភាពផ្សេងៗគ្នា និង/ឬភាពមិនស៊ីចង្វាក់គ្នាដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការវាស់វែង វិធីសាស្ត្រ នីតិវិធី កាលវិភាគ លក្ខណៈបច្ចេកទេស ឬប្រព័ន្ធ ដើម្បីធ្វើឱ្យមានឯកភាពឬមានភាពសមស្របសម្រាប់ទាំងអស់គ្នា។

សូចនាករ	សំដៅដល់អថេរ(មានលក្ខណៈជាបរិមាណឬគុណភាព) ដែលមានភាពជឿជាក់និងងាយស្រួលសម្រាប់ជ្រើសរើសយកមកវាស់វែងវឌ្ឍនភាព និងឆ្លុះបញ្ចាំងការផ្លាស់ប្តូរដែលពាក់ព័ន្ធនឹងកិច្ចអន្តរាគមន៍ណាមួយ។
អនាម័យកម្រិតមូលដ្ឋាន	សំដៅដល់ការប្រើប្រាស់បង្គន់អនាម័យ ដែលមានលក្ខណៈកែលម្អដោយមិនបានប្រើប្រាស់រួមជាមួយគ្រួសារដទៃ។
អនាម័យកម្រិតសុវត្ថិភាព	សំដៅដល់ការប្រើប្រាស់បង្គន់អនាម័យ ដែលមានលក្ខណៈកែលម្អ ដោយមិនប្រើប្រាស់រួមជាមួយគ្រួសារដទៃ និងទីកន្លែងដែលគ្រប់គ្រងសំណល់លាមកប្រកបដោយសុវត្ថិភាពនៅនឹងកន្លែងឬបញ្ជូនទៅតំបន់ផ្សេងដោយបានធ្វើប្រព្រឹត្តកម្មប្រកបដោយសុវត្ថិភាព។
អភិវឌ្ឍសហគមន៍ចម្រុះ	សំដៅដល់វិធីសាស្ត្ររួមបញ្ចូលគ្នាឬចម្រុះ ក្នុងការសម្របសម្រួលនិងអភិវឌ្ឍសហគមន៍ជនបទមូលដ្ឋានដើម្បីលើកកម្ពស់ជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាជននៅក្នុងសហគមន៍ដូចជាសុខភាព ការអប់រំ កសិកម្ម លំនៅឋាន ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ដោយអនុវត្តទាំងព្រម។
អាយុសង្ឃឹមរស់ជាមធ្យម	សំដៅដល់លទ្ធផលបឋមនៃអង្កេតចន្លោះជំរឿនឆ្នាំ២០២៤ : ប្រទេសកម្ពុជាមានប្រជាជនជាង១៧,២លាននាក់ ចំណែកអាយុសង្ឃឹមរស់របស់ពលរដ្ឋទាំងពីរភេទគឺ៧៦,៦ឆ្នាំ ដោយបុរសមានអាយុសង្ឃឹមរស់៧៤,៧ឆ្នាំ និងស្ត្រី៧៨,៤ឆ្នាំ។

បរិសិដ្ឋ២ : ផែនទីបង្ហាញទីតាំងតំបន់ភូមិសាស្ត្រទាំង៤ នៃប្រទេសកម្ពុជា

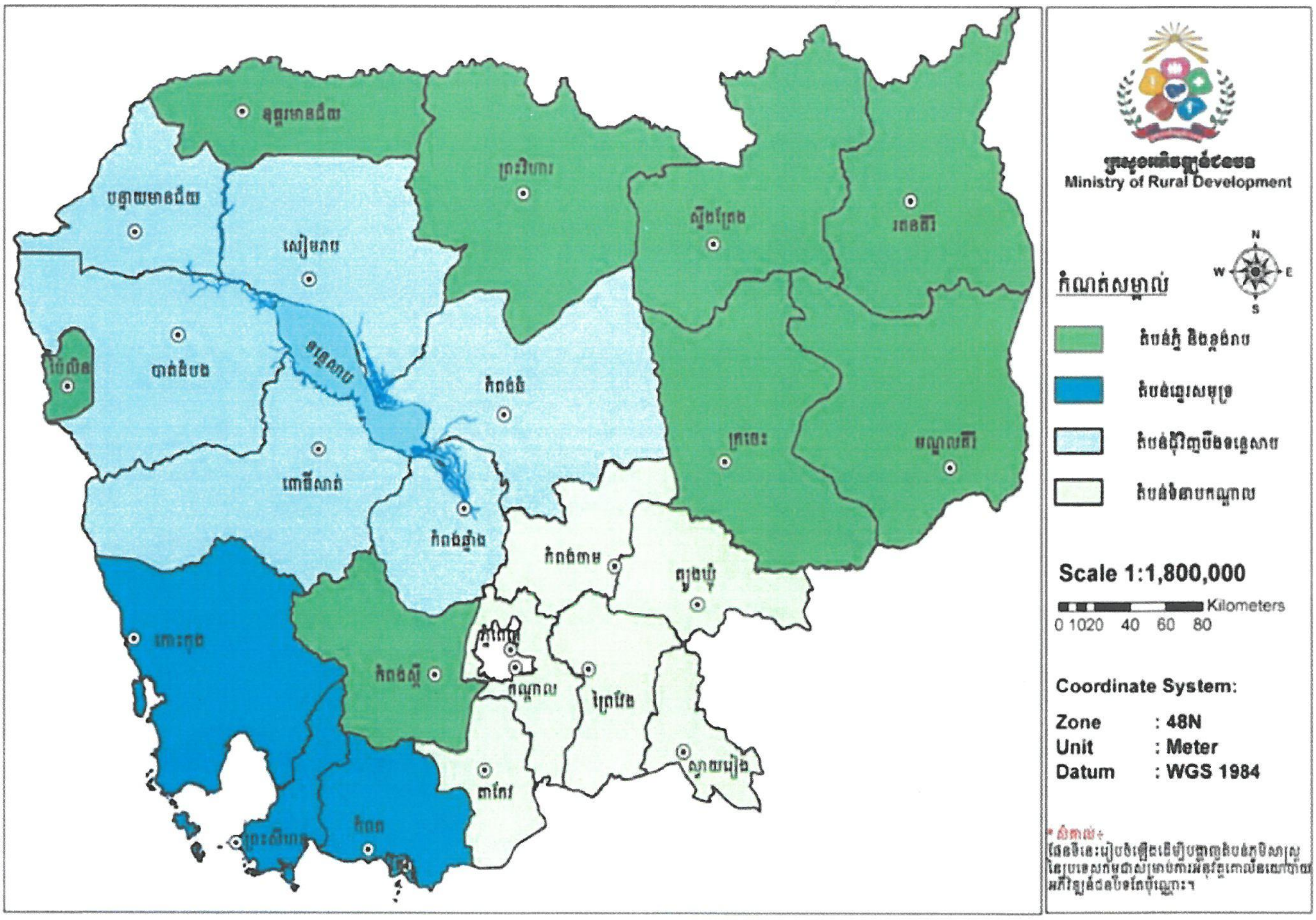

បរិសិដ្ឋ៣ : តារាងម៉ាទ្រិកយុទ្ធសាស្ត្រ និងវិធានការគន្លឹះសម្រាប់ការអនុវត្តគោលនយោបាយ

គោលបំណង : ធ្វើឱ្យប្រជាជននៅតំបន់ជនបទមានជីវភាពរស់នៅសមរម្យប្រកបដោយភាពធន់ មានសុខភាពមាំមួន រស់នៅក្នុងបរិស្ថានល្អប្រកបដោយចីរភាព និងមានសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ			
យុទ្ធសាស្ត្រ	**វិធានការអនុវត្ត**	**ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុក**	**ក្របខ័ណ្ឌពេលវេលា**
គោលដៅទី១ : តំបន់ជនបទមានហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធប្រទាក់ក្រឡាគ្នា			
យុទ្ធសាស្ត្រទី១ : អភិវឌ្ឍនិងថែទាំហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធគមនាគមន៍ជនបទប្រកបដោយភាពធន់	១- ធ្វើបច្ចុប្បន្នកម្មផែនការមេសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្លូវជនបទ និងចងក្រងបញ្ជីខ្សែផ្លូវជនបទដោយផ្អែកទៅលើប្រភេទផ្លូវជនបទ កត្តាភូមិសាស្ត្រ និងកត្តាសក្តានុពលសេដ្ឋកិច្ចនិងសង្គម។	- ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ - ក្រសួងផែនការ - ក្រសួងសាធារណការនិងដឹកជញ្ជូន - ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ - ក្រសួងធនធានទឹកនិងឧតុនិយម - រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ - ដៃគូអភិវឌ្ឍ	រយៈពេលខ្លី (ឆ្នាំ ២០២៥-២០២៧)
	២- រៀបចំលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តនិងបទដ្ឋានបច្ចេកទេសសម្រាប់គ្រប់គ្រង អភិវឌ្ឍ និងថែទាំហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្លូវជនបទ។	- ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ - ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី (ក្រុមប្រឹក្សាអ្នកច្បាប់) - ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ - ក្រសួងសង្គមកិច្ច អតីតយុទ្ធជន និងយុវនីតិសម្បទា - ក្រសួងសាធារណការនិងដឹកជញ្ជូន - ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ - ក្រសួងធនធានទឹកនិងឧតុនិយម - ក្រសួងកិច្ចការនារី	រយៈពេលមធ្យម (ឆ្នាំ២០២៥-២០៣០)

គោលបំណង : ធ្វើឱ្យប្រជាជននៅតំបន់ជនបទមានជីវភាពរស់នៅសមរម្យប្រកបដោយភាពធន់ មានសុខភាពមាំមួន រស់នៅក្នុងបរិស្ថានល្អប្រកបដោយចីរភាព និងមានសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ			
យុទ្ធសាស្ត្រ	**វិធានការអនុវត្ត**	**ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុក**	**ក្របខ័ណ្ឌពេលវេលា**
		- រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ - ដៃគូអភិវឌ្ឍ - អង្គការសង្គមស៊ីវិល	
	៣- រៀបចំ និងអនុវត្តផែនការគម្រោងវិនិយោគ ដើម្បីតភ្ជាប់ លើកកម្រិតគុណភាព និងថែទាំ ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជនបទដែលមានភាពធន់ ឱ្យប្រទាក់ក្រឡានៅក្នុងភូមិសាស្ត្រជនបទ នៃតំបន់នីមួយៗ និងតភ្ជាប់ទៅកាន់តំបន់សក្តានុពលសេដ្ឋកិច្ចនិងសង្គម។	- ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ - ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ - ក្រសួងផែនការ - ក្រសួងសាធារណការនិងដឹកជញ្ជូន - ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ - ក្រសួងធនធានទឹកនិងឧតុនិយម - រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ	រយៈពេលខ្លី/វែង (ឆ្នាំ២០២៥-២០២៧/២០២៥-២០៣៥)
	៤- រៀបចំកម្មវិធីអប់រំ និងអនុវត្តយុទ្ធនាការផ្សព្វផ្សាយសុវត្ថិភាពចរាចរណ៍ ព្រមទាំងចលនាអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន និងប្រជាជនមូលដ្ឋានឱ្យចូលរួមថែរក្សាហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្លូវជនបទ។	- ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ - ក្រសួងមហាផ្ទៃ - ក្រសួងព័ត៌មាន - ក្រសួងសាធារណការនិងដឹកជញ្ជូន - ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ - ក្រសួងកិច្ចការនារី - រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ - អង្គការសង្គមស៊ីវិល	រយៈពេលខ្លី/វែង (ឆ្នាំ២០២៥-២០២៧/២០២៥-២០៣៥)

គោលបំណង : ធ្វើឱ្យប្រជាជននៅតំបន់ជនបទមានជីវភាពរស់នៅសមរម្យប្រកបដោយភាពធន់ មានសុខភាពមាំមួន រស់នៅក្នុងបរិស្ថានល្អប្រកបដោយចីរភាព និងមានសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ			
យុទ្ធសាស្ត្រ	**វិធានការអនុវត្ត**	**ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុក**	**ក្របខ័ណ្ឌពេលវេលា**
គោលដៅទី២ : ប្រជាជននៅតំបន់ជនបទមានសុខភាពល្អ និងអាយុសង្ឃឹមរស់វែង			
យុទ្ធសាស្ត្រទី២ : ផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាត និងលើកកម្ពស់អនាម័យជនបទទាំងកម្រិតមូលដ្ឋាន និងកម្រិតសុវត្ថិភាព ប្រកបដោយភាពធន់និងបរិយាបន្ន	១- ធ្វើបច្ចុប្បន្នកម្មផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិ និងផែនការសកម្មភាពជាតិស្តីពីការផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាត និងអនាម័យជនបទដោយផ្អែកទៅលើតម្រូវការជាអាទិភាពរបស់ប្រជាជនរស់នៅក្នុងភូមិសាស្ត្រផ្សេងគ្នានៃតំបន់ទាំង៤ ជាពិសេសតំបន់ដែលមានសក្តានុពលសេដ្ឋកិច្ចនិងសង្គម។	- ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ - ក្រសួងឧស្សាហកម្ម វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍ - ក្រសួងផែនការ - ក្រសួងធនធានទឹកនិងឧតុនិយម - ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ - រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ - អង្គការសង្គមស៊ីវិល	រយៈពេលខ្លី(ឆ្នាំ ២០២៥-២០២៧)
	២- រៀបចំនិងអនុវត្តផែនការគម្រោងវិនិយោគដើម្បីជំរុញ និងពង្រីកវិសាលភាពលើវិស័យផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាតជនបទ និងអនាម័យជនបទកម្រិតមូលដ្ឋាន និងកម្រិតសុវត្ថិភាព ដោយផ្អែកតាមតម្រូវការជាអាទិភាពរបស់ប្រជាជននៅក្នុងតំបន់នីមួយៗ ជាពិសេសតំបន់ដែលមានសក្តានុពលសេដ្ឋកិច្ចនិងសង្គម។	- ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ - ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ - ក្រសួងផែនការ - ក្រសួងបរិស្ថាន - ក្រសួងសាធារណការនិងដឹកជញ្ជូន - ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ - រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ - អង្គការសង្គមស៊ីវិល	រយៈពេលខ្លី/វែង (ឆ្នាំ២០២៥-២០២៧/២០២៥-២០៣៥)
	៣- រៀបចំលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តនិងបទដ្ឋានបច្ចេកទេសសម្រាប់គ្រប់គ្រង អភិវឌ្ឍ និងថែទាំ	- ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ - ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ	រយៈពេលខ្លី/វែង (ឆ្នាំ២០២៥-

គោលបំណង : ធ្វើឱ្យប្រជាជននៅតំបន់ជនបទមានជីវភាពរស់នៅសមរម្យប្រកបដោយភាពពធន់ មានសុខភាពមាំមួន រស់នៅក្នុងបរិស្ថានល្អប្រកបដោយចីរភាព និងមានសេចក្ដីថ្លៃថ្នូរ			
យុទ្ធសាស្ត្រ	វិធានការអនុវត្ត	ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុក	ក្របខ័ណ្ឌពេលវេលា
	ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាតនិងអនាម័យជនបទ។	- ក្រសួងឧស្សាហកម្ម វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍ - ក្រសួងសង្គមកិច្ច អតីតយុទ្ធជន និងយុវនីតិសម្បទា - ក្រសួងធនធានទឹកនិងឧតុនិយម - ក្រសួងសាធារណការនិងដឹកជញ្ជូន - ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ - ក្រសួងកិច្ចការនារី - រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ - អង្គការសង្គមស៊ីវិល	២០២៧/២០២៥-២០៣៥)
	៤- អប់រំនិងផ្សព្វផ្សាយពីការគ្រប់គ្រងការប្រើប្រាស់ទឹកស្អាត និងប្រតិបត្តិអនាម័យល្អនៅក្នុងគ្រួសារ និងនៅក្នុងសហគមន៍ជនបទ។	- ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ - ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា - ក្រសួងសង្គមកិច្ច អតីតយុទ្ធជន និងយុវនីតិសម្បទា - ក្រសួងព័ត៌មាន - ក្រសួងសុខាភិបាល - ក្រសួងធម្មការនិងសាសនា - ក្រសួងកិច្ចការនារី - រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ - អង្គការសង្គមស៊ីវិល	រយៈពេលវែង(ឆ្នាំ ២០២៥-២០៣៥)

គោលបំណង : ធ្វើឱ្យប្រជាជននៅតំបន់ជនបទមានជីវភាពរស់នៅសមរម្យប្រកបដោយភាពធន់ មានសុខភាពមាំមួន រស់នៅក្នុងបរិស្ថានល្អប្រកបដោយចីរភាព និងមានសេចក្ដីថ្លៃថ្នូរ			
យុទ្ធសាស្ត្រ	**វិធានការអនុវត្ត**	**ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុក**	**ក្របខ័ណ្ឌពេលវេលា**
គោលដៅទី៣ : ប្រជាជនរស់នៅក្នុងភូមិឋានដែលមានភាពសុខក្សេមក្សាន្ត និងមានបរិស្ថានល្អ			
យុទ្ធសាស្ត្រទី៣ : អភិវឌ្ឍសហគមន៍ជនបទ ជាពិសេសជំរុញការអភិវឌ្ឍចម្រុះ និងបន្តការអនុវត្តចលនាភូមិមួយផលិតផលមួយ និងចលនាភូមិគំរូ ប្រកបដោយភាពធន់និងបរិយាបន្ន	១- រៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ និងផែនការសកម្មភាពសម្រាប់ជំរុញការអភិវឌ្ឍសហគមន៍ជនបទ ជាពិសេសជំរុញការអភិវឌ្ឍចម្រុះ និងបន្តការអនុវត្តចលនាភូមិមួយផលិតផលមួយ ចលនាភូមិគំរូនៅក្នុងភូមិជនបទទូទៅរួមទាំងភូមិនៅតាមបណ្ដោយព្រំដែន និងសហគមន៍ដីសម្បទានសង្គមកិច្ចគ្រប់ប្រភេទព្រមទាំងសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដោយមានការចូលរួម និងភាពជាម្ចាស់របស់សហគមន៍មូលដ្ឋានប្រកបដោយភាពធន់និងបរិយាបន្ន។	- ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ - ទីស្ដីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី(ក្រុមប្រឹក្សាស្ដារអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មនិងជនបទ) - ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ - ក្រសួងមហាផ្ទៃ - ក្រសួងការពារជាតិ - ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ - ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម - ក្រសួងឧស្សាហកម្ម វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍ - ក្រសួងរ៉ែនិងថាមពល - ក្រសួងផែនការ - ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា - ក្រសួងសង្គមកិច្ច អតីតយុទ្ធជន និងយុវនីតិសម្បទា - ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ - ក្រសួងបរិស្ថាន - ក្រសួងធនធានទឹកនិងឧតុនិយម - ក្រសួងព័ត៌មាន	រយៈពេលខ្លី/វែង (ឆ្នាំ២០២៥-២០២៧/២០២៥-២០៣៥)

គោលបំណង : ធ្វើឱ្យប្រជាជននៅតំបន់ជនបទមានជីវភាពរស់នៅសមរម្យប្រកបដោយភាពធន់ មានសុខភាពមាំមួន រស់នៅក្នុងបរិស្ថានល្អប្រកបដោយចីរភាព និងមានសេចក្ដីថ្លៃថ្នូរ

យុទ្ធសាស្ត្រ	វិធានការអនុវត្ត	ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុក	ក្របខ័ណ្ឌពេលវេលា
		- ក្រសួងប្រៃសណីយ៍និងទូរគមនាគមន៍ - ក្រសួងវប្បធម៌និងវិចិត្រសិល្បៈ - ក្រសួងទេសចរណ៍ - ក្រសួងធម្មការនិងសាសនា - ក្រសួងកិច្ចការនារី - ក្រសួងការងារនិងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ - អាជ្ញាធរមីន - រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ - ដៃគូអភិវឌ្ឍ - អង្គការសង្គមស៊ីវិល	
	២- រៀបចំលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តនិងបទដ្ឋានបច្ចេកទេសសម្រាប់គ្រប់គ្រងនិងអភិវឌ្ឍភូមិ។	- ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ - ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី(ក្រុមប្រឹក្សាអ្នកច្បាប់) - ក្រសួងមហាផ្ទៃ - ក្រសួងការពារជាតិ - ក្រសួងសង្គមកិច្ច អតីតយុទ្ធជន និងយុវនីតិសម្បទា - ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ - ក្រសួងបរិស្ថាន - ក្រសួងធម្មការនិងសាសនា - ក្រសួងកិច្ចការនារី	រយៈពេលវែង(ឆ្នាំ ២០២៥-២០៣៥)

គោលបំណង : ធ្វើឱ្យប្រជាជននៅតំបន់ជនបទមានជីវភាពរស់នៅសមរម្យប្រកបដោយភាពធន់ មានសុខភាពមាំមួន រស់នៅក្នុងបរិស្ថានល្អប្រកបដោយចីរភាព និងមានសេចក្ដីថ្លៃថ្នូរ			
យុទ្ធសាស្ត្រ	វិធានការអនុវត្ត	ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុក	ក្របខ័ណ្ឌ ពេលវេលា
		- ក្រសួងការងារនិងបណ្ដុះបណ្ដាលវិជ្ជាជីវៈ - រដ្ឋលេខាធិការដ្ឋានកិច្ចការព្រំដែន - រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ - ដៃគូអភិវឌ្ឍ - អង្គការសង្គមស៊ីវិល	
	៣- ជ្រើសរើសភូមិ ដើម្បីអភិវឌ្ឍតាមចលនាភូមិមួយផលិតផលមួយ និងចលនាគំរូ។	- ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ - ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ - ទីស្ដីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី(ក្រុមប្រឹក្សាស្ដារអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មនិងជនបទ) - ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ - ក្រសួងបរិស្ថាន - ក្រសួងធនធានទឹកនិងឧតុនិយម - ក្រសួងប្រៃសណីយ៍និងទូរគមនាគមន៍ - ក្រសួងទេសចរណ៍ - ក្រសួងវប្បធម៌និងវិចិត្រសិល្បៈ - ក្រសួងកិច្ចការនារី - រដ្ឋលេខាធិការដ្ឋានកិច្ចការព្រំដែន - រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ - ដៃគូអភិវឌ្ឍ - អង្គការសង្គមស៊ីវិល	រយៈពេលវែង(ឆ្នាំ ២០២៥-២០៣៥)

គោលបំណង : ធ្វើឱ្យប្រជាជននៅតំបន់ជនបទមានជីវភាពរស់នៅសមរម្យប្រកបដោយភាពធន់ មានសុខភាពមាំមួន រស់នៅក្នុងបរិស្ថានល្អប្រកបដោយចីរភាព និងមានសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ			
យុទ្ធសាស្ត្រ	**វិធានការអនុវត្ត**	**ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុក**	**ក្របខ័ណ្ឌពេលវេលា**
	៤- ពង្រឹងសមត្ថភាពគ.អ.ភ. ឱ្យក្លាយជាយន្តការដឹកនាំនិងសម្របសម្រួលការងារអភិវឌ្ឍន៍ភូមិប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនិងចីរភាព។	- ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ - ក្រសួងមហាផ្ទៃ - រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ - ដៃគូអភិវឌ្ឍ - អង្គការសង្គមស៊ីវិល	រយៈពេលវែង(ឆ្នាំ ២០២៥-២០៣៥)
	៥- បណ្តុះផ្នត់គំនិតប្រជាពលរដ្ឋជនបទឱ្យមានភាពជាម្ចាស់លើជោគវាសនារបស់ខ្លួននិងសហគមន៍ស្គាល់និងស្រឡាញ់វប្បធម៌ប្រពៃណីជាតិ ព្រមទាំងមានស្មារតីសាមគ្គីសហគមន៍ តាមរយៈការអប់រំផ្ទាល់ ការបណ្តុះបណ្តាល ការផ្សព្វផ្សាយ និងការបង្កើតកម្មវិធីប្រពៃណីនិងសាសនា ព្រមទាំងកម្មវិធីសង្គមនានាដោយផ្ទាល់និង/ឬតាមបណ្តាញសង្គមឌីជីថល ដើម្បីកសាងពលរដ្ឋមានសមត្ថភាព ផលិតភាព សីលធម៌ គុណធម៌ ចរិយាធម៌ ភាពអំណត់ សុចរិតភាព វិន័យ ការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ និងមនសិការស្នេហាជាតិ គ្រួសារគំរូ សហគមន៍គំរូ គ្មានអំពើហិង្សានិងគ្មានអំពើអបាយមុខផ្សេងៗ និងមានសមត្ថភាពចូលរួមអភិវឌ្ឍ អភិរក្ស	- ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ - ក្រសួងមហាផ្ទៃ - ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ - ក្រសួងរ៉ែនិងថាមពល - ក្រសួងផែនការ - ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា - ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ - ក្រសួងបរិស្ថាន - ក្រសួងធនធានទឹកនិងឧតុនិយម - ក្រសួងប្រៃសណីយ៍និងទូរគមនាគមន៍ - ក្រសួងសុខាភិបាល - ក្រសួងវប្បធម៌និងវិចិត្រសិល្បៈ - ក្រសួងទេសចរណ៍ - ក្រសួងធម្មការនិងសាសនា - ក្រសួងកិច្ចការនារី	រយៈពេលវែង(ឆ្នាំ ២០២៥-២០៣៥)

គោលបំណង : ធ្វើឱ្យប្រជាជននៅតំបន់ជនបទមានជីវភាពរស់នៅសមរម្យប្រកបដោយភាពធន់ មានសុខភាពមាំមួន រស់នៅក្នុងបរិស្ថានល្អប្រកបដោយចីរភាព និងមានសេចក្ដីថ្លៃថ្នូរ			
យុទ្ធសាស្ត្រ	**វិធានការអនុវត្ត**	**ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុក**	**ក្របខ័ណ្ឌពេលវេលា**
	វប្បធម៌ប្រពៃណី ការពារធនធាន រួមទាំងការជួយសង្គ្រោះសហគមន៍ ការចេះយកអាសារគ្នាក្នុងគ្រាមានអាសន្ន និងដោះស្រាយបញ្ហានានានៅក្នុងសហគមន៍ប្រកបដោយភាពជាម្ចាស់ ក៏ដូចជាដើម្បីចូលរួមជំរុញការអនុវត្តគោលនយោបាយ «ភូមិ-ឃុំ-សង្កាត់មានសុវត្ថិភាព»។	- ក្រសួងការងារនិងបណ្ដុះបណ្ដាលវិជ្ជាជីវៈ - រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ	
	៦- បណ្ដុះបណ្ដាលភាពជាអ្នកដឹកនាំដល់យុវជនតាមភូមិជនបទ ដើម្បីក្លាយទៅជាអ្នកដឹកនាំបន្តវេនក្នុងការអភិវឌ្ឍភូមិប្រកបដោយបរិយាបន្ន។	- ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ - ក្រសួងមហាផ្ទៃ - ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ - ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា - ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ - ក្រសួងបរិស្ថាន - ក្រសួងធនធានទឹកនិងឧតុនិយម - ក្រសួងប្រៃសណីយ៍និងទូរគមនាគមន៍ - ក្រសួងវប្បធម៌និងវិចិត្រសិល្បៈ - ក្រសួងទេសចរណ៍ - ក្រសួងធម្មការនិងសាសនា - ក្រសួងកិច្ចការនារី - ក្រសួងការងារនិងបណ្ដុះបណ្ដាលវិជ្ជាជីវៈ	រយៈពេលវែង(ឆ្នាំ ២០២៥-២០៣៥)

គោលបំណង : ធ្វើឱ្យប្រជាជននៅតំបន់ជនបទមានជីវភាពរស់នៅសមរម្យប្រកបដោយភាពធន់ មានសុខភាពមាំមួន រស់នៅក្នុងបរិស្ថានល្អប្រកបដោយចីរភាព និងមានសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ			
យុទ្ធសាស្ត្រ	**វិធានការអនុវត្ត**	**ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុក**	**ក្របខ័ណ្ឌ ពេលវេលា**
		- ក្រសួងមុខងារសាធារណៈ - រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ - អង្គការសង្គមស៊ីវិល	
គោលដៅទី៤ : ប្រជាជននៅតំបន់ជនបទមានកំណើនប្រាក់ចំណូលប្រកបដោយចីរភាព			
យុទ្ធសាស្ត្រទី៤ : បង្កើនប្រាក់ចំណូលគ្រួសារនៅតំបន់ជនបទ ប្រកបដោយចីរភាពតាមរយៈពិពិធកម្មមុខរបរនិងនវានុវត្តន៍ការងារ	១- សិក្សានិងចងក្រងមុខរបរនៅតំបន់ជនបទតាមសក្តានុពលនៃតំបន់ភូមិសាស្ត្រផ្សេងៗគ្នា និងបង្កើតមុខរបរថ្មីៗ ព្រមទាំងឱកាសការងារសមរម្យនៅក្នុងតំបន់នីមួយៗបន្ថែមទៀត។	- ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ - ក្រសួងការងារនិងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ - ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ - ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ - ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម - ក្រសួងកិច្ចការនារី - ក្រសួងបរិស្ថាន - រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ - អង្គការសង្គមស៊ីវិល	រយៈពេលវែង (ឆ្នាំ ២០២៥-២០៣៥)
	២- សិក្សាពីតម្រូវការបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ ជំនាញបំណិនជីវិត ជំនាញវិជ្ជាជីវៈដូនតា និងជំនាញសហគ្រិនភាព និងរៀបចំកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលប្រជាពលរដ្ឋនៅតំបន់ជនបទ ជាពិសេសយុវជន ដើម្បីរួមចំណែកអភិវឌ្ឍមូលធនមនុស្សនៅតំបន់ជនបទ។	- ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ - ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ - ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា - ក្រសួងធម្មការនិងសាសនា - ក្រសួងកិច្ចការនារី - ក្រសួងការងារនិងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ - រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ - អង្គការសង្គមស៊ីវិល	រយៈពេលវែង (ឆ្នាំ ២០២៥-២០៣៥)

គោលបំណង : ធ្វើឱ្យប្រជាជននៅតំបន់ជនបទមានជីវភាពរស់នៅសមរម្យប្រកបដោយភាពធន់ មានសុខភាពមាំមួន រស់នៅក្នុងបរិស្ថានល្អប្រកបដោយចីរភាព និងមានសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ			
យុទ្ធសាស្ត្រ	**វិធានការអនុវត្ត**	**ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុក**	**ក្របខ័ណ្ឌពេលវេលា**
	៣- លើកកម្ពស់ជាតួបនីយកម្ម តាមរយៈការគាំទ្រ និងជំរុញផលិតកម្មកែច្នៃផលិតផលនៅក្នុងសហគមន៍មូលដ្ឋាន និងលើកស្ទួយអត្តសញ្ញាណផលិតផលជាតិ ដើម្បីផ្គត់ផ្គង់តម្រូវការទីផ្សារក្នុងស្រុកគ្រប់គ្រាន់ និងនាំចេញទៅទីផ្សារក្រៅប្រទេស។	- ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ - ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី(ក្រុមប្រឹក្សាស្តារអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មនិងជនបទ) - ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ - ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម - ក្រសួងឧស្សាហកម្ម វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍ - ក្រសួងកិច្ចការនារី - ក្រសួងការងារនិងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ - រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ - អង្គការសង្គមស៊ីវិល	រយៈពេលវែង(ឆ្នាំ ២០២៥-២០៣៥)
	៤- ចងក្រងក្រុមសន្សំប្រាក់នៅតាមសហគមន៍ផលិត ដើម្បីផ្តល់មូលនិធិធ្វើជាទុនបង្វិល ដោយមានការគាំទ្រ នីតិវិធី តាមដាន ត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃពីក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ ដើម្បីធានាប្រសិទ្ធភាពនិងនិរន្តរភាព។	- ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ - ក្រសួងមហាផ្ទៃ - ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ - ក្រសួងកិច្ចការនារី - ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា - រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ - អង្គការសង្គមស៊ីវិល	រយៈពេលវែង(ឆ្នាំ ២០២៥-២០៣៥)
យុទ្ធសាស្ត្រទី៥ : សម្រាប់គាំទ្រគោលដៅទី១ គោលដៅទី២ គោលដៅទី៣ និងគោលដៅទី៤ នៃគោលនយោបាយ			
យុទ្ធសាស្ត្រទី៥:លើកកម្ពស់អភិបាលកិច្ច ឌីជីថល និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ	១- ពង្រឹងនិងពង្រីកកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធទាំងថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់	- ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ - ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី	រយៈពេលវែង(ឆ្នាំ ២០២៥-២០៣៥)

គោលបំណង ៖ ធ្វើឱ្យប្រជាជននៅតំបន់ជនបទមានជីវភាពរស់នៅសមរម្យប្រកបដោយភាពធន់ មានសុខភាពមាំមួន រស់នៅក្នុងបរិស្ថានល្អប្រកបដោយចីរភាព និងមានសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ			
យុទ្ធសាស្ត្រ	**វិធានការអនុវត្ត**	**ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុក**	**ក្របខ័ណ្ឌពេលវេលា**
	ក្រោមជាតិ ដើម្បីគាំទ្រ និងបំពេញតម្រូវការឱ្យគ្នាទៅវិញទៅមកនៅក្នុងដំណើរការអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ។	- ក្រសួងមហាផ្ទៃ - ក្រសួងការពារជាតិ - ក្រសួងការបរទេសនិងសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ - ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ - ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ - ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម - ក្រសួងឧស្សាហកម្ម វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍ - ក្រសួងរ៉ែនិងថាមពល - ក្រសួងផែនការ - ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា - ក្រសួងសង្គមកិច្ច អតីតយុទ្ធជន និងយុវនីតិសម្បទា - ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ - ក្រសួងបរិស្ថាន - ក្រសួងធនធានទឹកនិងឧតុនិយម - ក្រសួងព័ត៌មាន - ក្រសួងយុត្តិធម៌ - ក្រសួងអធិការកិច្ច	

គោលបំណង : ធ្វើឱ្យប្រជាជននៅតំបន់ជនបទមានជីវភាពរស់នៅសមរម្យប្រកបដោយភាពធន់ មានសុខភាពមាំមួន រស់នៅក្នុងបរិស្ថានល្អប្រកបដោយចីរភាព និងមានសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ			
យុទ្ធសាស្ត្រ	**វិធានការអនុវត្ត**	**ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុក**	**ក្របខ័ណ្ឌពេលវេលា**
		- ក្រសួងប្រៃសណីយ៍និងទូរគមនាគមន៍ - ក្រសួងសុខាភិបាល - ក្រសួងសាធារណការនិងដឹកជញ្ជូន - ក្រសួងវប្បធម៌និងវិចិត្រសិល្បៈ - ក្រសួងទេសចរណ៍ - ក្រសួងធម្មការនិងសាសនា - ក្រសួងកិច្ចការនារី - ក្រសួងការងារនិងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ - ក្រសួងមុខងារសាធារណៈ - រដ្ឋលេខាធិការដ្ឋានកិច្ចការព្រំដែន - រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ - ដៃគូអភិវឌ្ឍ - អង្គការសង្គមស៊ីវិល	
	២- ពង្រឹងនិងពង្រីកទំនាក់ទំនង និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយបណ្តាប្រទេសជាមិត្តទាំងទ្វេភាគីនិងពហុភាគីដើម្បីរៀនសូត្រនិងចែករំលែកបទពិសោធល្អនៃការងារអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ។	- ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ - ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី - ក្រសួងការបរទេសនិងសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ - ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ - ក្រសួងកិច្ចការនារី - ក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា - ដៃគូអភិវឌ្ឍ	រយៈពេលវែង(ឆ្នាំ ២០២៥-២០៣៥)

គោលបំណង : ធ្វើឱ្យប្រជាជននៅតំបន់ជនបទមានជីវភាពរស់នៅសមរម្យប្រកបដោយភាពធន់ មានសុខភាពមាំមួន រស់នៅក្នុងបរិស្ថានល្អប្រកបដោយចីរភាព និងមានសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ

យុទ្ធសាស្ត្រ	វិធានការអនុវត្ត	ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុក	ក្របខ័ណ្ឌពេលវេលា
		- អង្គការសង្គមស៊ីវិល	
	៣- កៀរគរដៃគូអភិវឌ្ឍ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល សហគមន៍ជនបទមូលដ្ឋាន វិស័យឯកជន និង សប្បុរសជន ដើម្បីចូលរួមគាំទ្រដល់ដំណើការអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ។	- ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ - ក្រសួងការបរទេសនិងសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ - ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ - ក្រសួងផែនការ - ក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា - ដៃគូអភិវឌ្ឍ - អង្គការសង្គមស៊ីវិល	រយៈពេលវែង (ឆ្នាំ ២០២៥-២០៣៥)
	៤- ចូលរួមអនុវត្តកម្មវិធីកំណែទម្រង់រដ្ឋបាលសាធារណៈ កម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈនិងកំណែទម្រង់វិមជ្ឈការនិងវិសហមជ្ឈការដោយរៀបចំយន្តការសម្របសម្រួលនិងទំនាក់ទំនងដើម្បីអនុវត្តការងារអភិវឌ្ឍន៍ជនបទឱ្យបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយនិងមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់។	- ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ - ក្រសួងមហាផ្ទៃ - ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ - ក្រសួងផែនការ - ក្រសួងប្រៃសណីយ៍និងទូរគមនាគមន៍ - ក្រសួងអធិការកិច្ច - ក្រសួងមុខងារសាធារណៈ - រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ	រយៈពេលវែង(ឆ្នាំ ២០២៥-២០៣៥)

បរិសិដ្ឋ៤ : ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយជាតិស្តីពីការអភិវឌ្ឍជនបទ ឆ្នាំ២០២៥-២០៣៥

ចក្ខុវិស័យ	កសាងសង្គមជនបទកម្ពុជាឱ្យមានវិបុលភាព ប្រកបដោយបរិយាបន្ន សមធម៌ និងចីរភាព
គោលបំណង	ធ្វើឱ្យប្រជាជននៅតំបន់ជនបទមានជីវភាពរស់នៅសមរម្យប្រកបដោយភាពធន់ មានសុខភាពមាំមួន រស់នៅក្នុងបរិស្ថានល្អប្រកបដោយចីរភាព និងមានសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ។
គោលដៅ ចំនួន៤ (តុល្យភាព ភាពធន់ និង បរិយាបន្ន)	១- តំបន់ជនបទមានហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធប្រទាក់ក្រឡាគ្នា។ ២- ប្រជាជននៅតំបន់ជនបទមានកំណើនប្រាក់ចំណូលប្រកបដោយចីរភាព។ ៣- ប្រជាជននៅតំបន់ជនបទ មានសុខភាពល្អ និងអាយុសង្ឃឹមរស់រវែង។ ៤- ប្រជាជនរស់នៅក្នុងសុខភូមិប្រកបដោយបរិស្ថានល្អ។
យុទ្ធសាស្ត្រ ចំនួន៥ (តុល្យភាព យេនឌ័រ ភាពធន់ បរិយាបន្ន)	១- អភិវឌ្ឍនិងថែទាំហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធគមនាគមន៍ជនបទប្រកបដោយភាពធន់។ ២- ផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាតនិងលើកកម្ពស់អនាម័យជនបទទាំងកម្រិតមូលដ្ឋាន និងកម្រិតសុវត្ថិភាពប្រកបដោយភាពធន់និងបរិយាបន្ន។ ៣- អភិវឌ្ឍសហគមន៍ជនបទ ជាពិសេសជំរុញការអភិវឌ្ឍចម្រុះ និងបន្តការអនុវត្តចលនាភូមិមួយផលិតផលមួយ និងចលនាភូមិគំរូ ប្រកបដោយភាពធន់និងបរិយាបន្ន។ ៤- បង្កើនប្រាក់ចំណូលគ្រួសារនៅតំបន់ជនបទប្រកបដោយចីរភាព តាមរយៈពិពិធកម្មមុខរបរ និងនវានុវត្តន៍ការងារ។ ៥- លើកកម្ពស់អភិបាលកិច្ច ឌីជីថល និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ។
កម្មវិធីអាទិភាព ចំនួន៥	១- ការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្លូវជនបទឱ្យមានភាពប្រទាក់ក្រឡាប្រកបដោយភាពធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ : ការលើកកម្រិតគុណភាពនិងការថែទាំផ្លូវជនបទឱ្យមាននិរន្តរភាព។ ២- ការកែលម្អលក្ខខណ្ឌនៃការរស់នៅរបស់ប្រជាជននៅតំបន់ជនបទ : លើកកម្ពស់សុខភាពនិងបរិស្ថានជនបទឱ្យបានល្អប្រសើរ តាមរយៈការផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាត និងការលើកម្ពស់អនាម័យជនបទប្រកបដោយភាពធន់និងបរិយាបន្ន។ ៣- ការអភិវឌ្ឍភូមិនិងសហគមន៍ជនបទចម្រុះ ប្រកបដោយភាពធន់ ឌីជីថល និង បរិយាបន្ន : ការអភិវឌ្ឍភូមិគំរូគន្លឹះ និងការអភិវឌ្ឍសហគមន៍ជនបទចម្រុះ រួមទាំងសហគមន៍ដីសម្បទានសង្គមកិច្ចគ្រប់ប្រភេទ និងសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ៤- ការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចគ្រួសារនៅតំបន់ជនបទ : បណ្តុះបណ្តាលជំនាញបំណិនជីវិត និងសហគ្រិនភាព ដើម្បីបង្កើតមុខរបរ ទីផ្សារ ឱកាសការងារ និងប្រាក់ចំណូល។ ៥- ការពង្រឹងអភិបាលកិច្ច និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ : គ្រប់គ្រងស្ថាប័ន ធនធានមនុស្ស ការអនុវត្តគោលនយោបាយ កែទម្រង់ ត្រួតពិនិត្យ វាយតម្លៃ និងភាពជាដៃគូ។

វិធីសាស្ត្រអនុវត្តន៍	(១) ភូមិសាស្ត្រ(Territorial) (២) ពហុវិស័យ(Multisectoral) (៣) ពហុកម្រិត (Multi-level) (៤) ពហុភ្នាក់ងារ(Multi-agent) (៥) បច្ចេកវិទ្យា(Technology) (៦) ចលនាភូមិគំរូ (៧) ការអភិវឌ្ឍសហគមន៍ជនបទចម្រុះ រួមទាំងសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច។
យន្តការអនុវត្តន៍ «ជីវភាពនៃប្រព័ន្ធតួអង្គតែមួយ»	ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ អាជ្ញាធរថ្នាក់ក្រោមជាតិ(ខេត្ត ស្រុក ឃុំ ភូមិ) និង គ.អ.ភ. ប្រកបដោយកិច្ចសហប្រតិបត្តិការល្អ ជាសហថាមពល។
ធនធានហិរញ្ញវត្ថុ	(១) ថវិកាជាតិ (២) ថវិកាហិរញ្ញប្បទានសម្បទានដៃគូ (៣) ថវិការបស់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល (៤) ថវិការបស់បណ្តាប្រទេសជាមិត្តជាពហុភាគីនិងទ្វេភាគី (៥)ថវិកាបានមកពីប្រភពស្របច្បាប់ផ្សេងៗទៀត។
ការតាមដាននិងការវាយតម្លៃ	១- សូចនាករសមិទ្ធកម្មគន្លឹះក្នុងឆ្នាំតាមរយៈការអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រនិងផែនការប្រចាំឆ្នាំនៃក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ និង ២- សូចនាករកម្មវិបាកតាមរយៈការធ្វើអង្កេតក្នុងរយៈពេល៥ឆ្នាំម្តង(ឆ្នាំ២០៣០និងឆ្នាំ២០៣៥)។

បរិសិដ្ឋ៥ : វិធីសាស្ត្រអនុវត្តន៍កម្មវិធីអាទិភាពនៃគោលនយោបាយ

វិធីសាស្ត្រ	សេចក្តីពន្យល់
ស្ថានភាពភូមិសាស្ត្រ (Territorial)	វិធីសាស្ត្រនេះផ្តោតទៅលើចរិតលក្ខណៈ បញ្ហា ការប្រឈម និងតម្រូវការនៃភូមិសាស្ត្រផ្សេងៗពីគ្នាដែលតម្រូវឱ្យមានការសិក្សាឱ្យច្បាស់លាស់អំពីស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ច សង្គម វប្បធម៌ និងបរិស្ថាន ព្រមទាំងតម្រូវការអភិវឌ្ឍនៅក្នុងតំបន់ភូមិសាស្ត្រនីមួយៗ ដើម្បីរៀបចំផែនការអភិវឌ្ឍឱ្យចំគោលដៅ និងតម្រូវការអាទិភាពជាក់ស្តែង។
ពហុវិស័យ (Multisectoral)	វិធីសាស្ត្រនេះផ្តោតទៅលើសារៈសំខាន់នៃលក្ខណៈចម្រុះនិងអន្តរវិស័យនៃតម្រូវការអភិវឌ្ឍជនបទដែលតម្រូវឱ្យធ្វើការសិក្សា និងវិភាគពីទំនាក់ទំនង និងសក្តានុពលនៃវិស័យពាក់ព័ន្ធនានា ដើម្បីរៀបចំការអភិវឌ្ឍជនបទប្រកបដោយសមាហរណកម្ម គ្រប់ជ្រុងជ្រោយ ប្រសិទ្ធភាព និងនិរន្តរភាព។
ពហុកម្រិត (Multi-level)	វិធីសាស្ត្រនេះផ្តោតទៅលើភាពចាំបាច់នៃយន្តការសម្របសម្រួល ដឹកនាំ គ្រប់គ្រង និងអនុវត្តការងារអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ ដែលតម្រូវឱ្យមានការស្វែងយល់ពីរចនាសម្ព័ន្ធ តួនាទីនិងភារកិច្ច ព្រមទាំងភាពជាប់ពាក់ព័ន្ធនៃស្ថាប័នថ្នាក់ជាតិនិងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ព្រមទាំងនៅថ្នាក់សហគមន៍នៅគ្រប់កម្រិត ដើម្បីរៀបចំឱ្យមានការរួមអនុវត្តនិងទទួលខុសត្រូវលើកិច្ចការអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ។
ពហុភាគី (Multi-Stakeholders)	វិធីសាស្ត្រនេះផ្តោតទៅលើសក្តានុពល និងឥទ្ធិពល នៃតួអង្គពាក់ព័ន្ធ ដូចជាស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាល អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល វិស័យឯកជន និងសហគមន៍មូលដ្ឋាន ព្រមទាំងសប្បុរសជន ដែលតម្រូវឱ្យធ្វើការកំណត់អត្តសញ្ញាណ តួនាទី និងធនធាន ដើម្បីកៀរគរនិងលើកទឹកចិត្តឱ្យចូលរួមក្នុងដំណើរការអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ។
ទំនាក់ទំនងរវាងទីប្រជុំជន និងទីជនបទ(Urban-Rural linkages)	វិធីសាស្ត្រនេះផ្តោតទៅលើសក្តានុពលនិងឥទ្ធិពលនៃទីប្រជុំជននិងទីជនបទដែលអាចពឹងផ្អែកគ្នាទៅវិញទៅមកនៅក្នុងទំនាក់ទំនងសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌។
បច្ចេកវិទ្យា (Technology)	វិធីសាស្ត្រនេះផ្តោតទៅលើសារៈសំខាន់នៃបច្ចេកវិទ្យានៅក្នុងការជំរុញសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ច ទំនាក់ទំនងការងារ និងការផ្តល់សេវាសាធារណៈ ជាពិសេសនៅក្នុងសម័យកាលបច្ចេកវិទ្យា៤.០ បច្ចេកវិទ្យាឌីជីថល គឺជាមធ្យោបាយសំខាន់សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍជនបទឱ្យទទួលបានលទ្ធផលឆាប់រហ័សនិងមានប្រសិទ្ធភាព ដែលចាំបាច់ត្រូវសិក្សាពីចន្លោះខ្វះខាតឬតម្រូវការបច្ចេកវិទ្យានៅក្នុងតំបន់ជនបទ ដើម្បីបំពេញបន្ថែមនិងជំរុញឱ្យមានការប្រើប្រាស់ជាប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមជនបទ។

ការអភិវឌ្ឍភូមិគំរូ និងសហគមន៍ជនបទចម្រុះ	វិធីសាស្ត្រនេះផ្តោតទៅលើការជំរុញនិងគាំទ្រដល់ការអភិវឌ្ឍសហគមន៍មូលដ្ឋានចម្រុះ និងភូមិគំរូរួមទាំងជនជាតិដើមភាគតិច ដើម្បីលើកកម្ពស់សេដ្ឋកិច្ចគ្រួសារ សុខភាពអនាម័យ បំណិនជីវិត វប្បធម៌ ប្រពៃណី សីលធម៌ សុជីវធម៌ នៅក្នុងតំបន់ជនបទ ដែលតម្រូវឱ្យមានការសិក្សាពីបញ្ហានិងតម្រូវការអភិវឌ្ឍន៍របស់សហគមន៍ឬភូមិ ដើម្បីការរៀបចំផែនការ និងចាត់ចែងអនុវត្តសកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍ឬភូមិ ដោយមានការចូលរួម និងភាពជាម្ចាស់របស់សហគមន៍។

ឧបសម្ព័ន្ធ

ឧបសម្ព័ន្ធ១ : ទស្សនាទាននិងគោលការណ៍អភិវឌ្ឍន៍ជនបទ

ទស្សនាទាន អភិវឌ្ឍន៍ជនបទ	កិច្ចការអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ មានភាពធំទូលាយគ្មានដែនកំណត់ ចម្រុះ និងអន្តរវិស័យ ដូច្នេះដើម្បីមានភាពងាយយល់អំពីក្របខ័ណ្ឌនៃការងារអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ និងឈានទៅការរៀបចំគោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍ជនបទមួយ ដែលអាចអនុវត្តបាន ក្នុងក្របខ័ណ្ឌពេលវេលាមួយជាក់លាក់ ចាំបាច់ត្រូវស្វែងយល់ពីទស្សនាទានអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ(Rural Development Concept)។ កិច្ចការអភិវឌ្ឍជនបទជាការងារពាក់ព័ន្ធទៅនឹងការជួយអ្នកក្រីក្រខ្លាំង ឱ្យទទួលបានផលប្រយោជន៍សមស្របនិងអាទិភាពរបស់ក្រុមគ្រួសាររបស់ពួកគេ ដើម្បីលើកកម្ពស់កម្រិតជីវភាពឱ្យបានសមរម្យ។ ប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្រជាទូទៅអាចជាកសិករតូចតាច ឬអ្នកគ្មានដីធ្លីសម្រាប់ការរស់នៅ និងបង្កបង្កើនផល មិនចេះអក្សរ ឬទទួលបានតិចតួច ខ្វះចំណេះជំនាញជាដើម។ យោងតាមអង្គការសហប្រជាជាតិ(UN) បានកំណត់ថា កិច្ចការអភិវឌ្ឍន៍ជនបទគឺជាដំណើរការនៃការផ្លាស់ប្តូរ ដែលការផ្លាស់ប្តូរនោះបានកើតចេញពីការខិតខំរួមគ្នារបស់សហគមន៍ ឬក្រុមមនុស្សនៅតាមជនបទផ្ទាល់ ជាមួយនឹងការគាំទ្រពីស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាល ដើម្បីធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវលក្ខខណ្ឌសេដ្ឋកិច្ច សង្គម និងវប្បធម៌ របស់សហគមន៍ជនបទ ហើយភាពប្រសើរឡើងនោះ នឹងរួមចំណែកដល់កម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍ប្រទេសជាតិទាំងមូល។ ទស្សនាទានអភិវឌ្ឍន៍ជនបទបានបង្ហាញឱ្យឃើញពីទិដ្ឋភាព និងយល់ពីស្ថានភាពនៃកិច្ចការអភិវឌ្ឍន៍ទូទៅនៅក្នុងតំបន់ជនបទ ជាមួយនឹងក្តីរំពឹងថា បង្កើតបានសហគមន៍ជនបទប្រកបដោយភាពរស់រវើក ធន់ និងបរិយាបន្ន ដែលប្រជាជនអាចរស់នៅ និងធ្វើការប្រកបដោយសេចក្តីថ្លៃថ្នូរនិងភាពរុងរឿង។ ក្នុងន័យនេះ ទស្សនាទានអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ បានឆ្លុះបញ្ចាំងលើកិច្ចការងារ កែលម្អគុណភាពជីវិត និងសុខុមាលភាពរបស់ប្រជាជនរស់នៅតាមតំបន់ជនបទ ដើម្បីការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ដែលគ្របដណ្តប់លើទិដ្ឋភាពជាច្រើនរួមមាន៖ - ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចជនបទ : បង្កើនឱកាសការងារនិងប្រាក់ចំណូលតាមរយៈការលើកកម្ពស់ការអនុវត្តកសិកម្ម សហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម និងទេសចរណ៍ប្រកបដោយនិរន្តរភាព - ការអភិវឌ្ឍសេវាសង្គមជនបទ : បង្កើនការទទួលបានសេវាសុខភាព អប់រំ និងទឹកស្អាត - ការអភិវឌ្ឍនិងការកែលម្អហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជនបទ : ផ្លូវថ្នល់ ស្ពាន ប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ អគ្គិសនី និងបច្ចេកវិទ្យាគមនាគមន៍ និងទីផ្សារ ដើម្បីលើកកម្ពស់ផលិតកម្ម សម្រួលដល់ចលនាទំនិញ និងសេវាកម្មនានា - ការលើកកម្ពស់សមភាពយេនឌ័រ និងការចូលរួមរបស់សហគមន៍ ប្រកបដោយបរិយាបន្នក្នុងការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្ត - ការការពារនិងថែរក្សាបរិស្ថាន : ការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ ប្រកបដោយនិរន្តរភាពនិងកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

	ជាមួយគ្នានេះ ទស្សនាទានអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ បានចង្អុលបង្ហាញឱ្យឃើញថា កិច្ចការអភិវឌ្ឍជនបទទាមទារឱ្យមានគិតគូរជា៖ - ពហុវិស័យ (Multidimensions) និងគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ (Comprehensive) ទៅលើការងារអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច សង្គមសេដ្ឋកិច្ច ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ សេវាកម្មនៅក្នុងភូមិ ឬសហគមន៍ជនបទ ដែលផ្តល់ជាផលប្រយោជន៍ដល់ប្រជាពលរដ្ឋនៅក្នុងតំបន់ជនបទ - បាតុភូត (Phenomenon-ជាតុផ្សំនៃសមាសភាគជាច្រើន) បង្កើតបានជាលទ្ធផល តាមរយៈអន្តរកម្មរវាងកត្តាជាច្រើនដូចជា ស្ថាប័ន សង្គម វប្បធម៌ សេដ្ឋកិច្ច បច្ចេកវិទ្យាជាដើម - យុទ្ធសាស្ត្រ ដើម្បីផ្តោតទៅលើការគិតគូពីសុខុមាលភាពសង្គម និងសេដ្ឋកិច្ច សម្រាប់ក្រុមមនុស្សណាមួយជាក់លាក់ ជាពិសេសអ្នកក្រីក្រ និងក្រុមអ្នកងាយរងគ្រោះ - វិធីសាស្ត្រ/ជំនាញចម្រុះ (Multidisciplinary) កិច្ចការអភិវឌ្ឍជនបទ បង្ហាញពីអន្តរវិស័យ ឬចំណុចប្រសព្វនៃវិទ្យាសាស្ត្រ/ទេពកោសល្យជនបទ ដែលរួមមាន កសិកម្ម សង្គម វប្បធម៌ វិស្វកម្ម បរិស្ថាន ការដឹកនាំ និងការគ្រប់គ្រង។ ជារួម ទស្សនាទានអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ បង្ហាញឲ្យយល់ពីដំណើរការ និងតួអង្គពាក់ព័ន្ធ សម្រាប់ការផ្លាស់ប្តូរជាវិជ្ជមាននៅតំបន់ជនបទ តាមរយៈសកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍ ដោយមានការចូលរួមពីគ្រប់ភាគីពាក់ព័ន្ធ និងភាពជាម្ចាស់នៅក្នុងតំបន់ជនបទ ដែលត្រូវផ្អែកលើ ធនធានមនុស្ស ធនធានធម្មជាតិ បច្ចេកវិទ្យា សេវាហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ការដឹកនាំ ការគ្រប់គ្រង ការរៀបចំគោលនយោបាយ និងកម្មវិធីផ្សេងៗរបស់សហគមន៍ និងរដ្ឋាភិបាល ក្នុងគោលដៅជំរុញ និងពន្លឿនកំណើនសេដ្ឋកិច្ចនៅក្នុងតំបន់ជនបទ និងលើកកម្ពស់គុណភាពរស់នៅរបស់អ្នកជនបទ ដើម្បីកសាងតំបន់ជនបទ ប្រកបដោយជីវភាពសមរម្យ ថ្លៃថ្នូរ ភាពសុខសាន្ត និងសុភមង្គល។
គោលការណ៍អភិវឌ្ឍន៍ជនបទ	ដោយកិច្ចការអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ មានភាពធំទូលាយ ចម្រុះ និងអន្តរវិស័យ ការរៀបចំគោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍ជនបទនេះ នឹងអនុលោមតាមគោលការណ៍សំខាន់ៗចំនួន៦ ដែលបានបង្ហាញឱ្យឃើញនូវលក្ខខណ្ឌចាំបាច់ក្នុងការគិតគូរ និងផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងការកំណត់ចក្ខុវិស័យ គោលបំណង គោលដៅ យុទ្ធសាស្ត្រ និងកម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ នៃគោលនយោបាយ ដែលអាចអនុវត្តបាន និងឆ្លើយតបចំគោលដៅប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព សក្តិសិទ្ធិភាព បរិយាបន្ន និងចីរភាព៖ **១- គ្រួសារជនបទជាគោល/ស្នូលនៃកិច្ចការអភិវឌ្ឍ (Rural Family-Centred) :** ការកំណត់ «គ្រួសារជនបទ» ជាគោល ឬជាប្រធានបទ នៃកិច្ចការអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ ដើម្បីគិតគូរនិងផ្តោតទៅលើក្រុមគ្រួសាររស់នៅក្នុងភូមិនិងឃុំជនបទ ដោយធ្វើយ៉ាងណាឱ្យទទួលបានឱកាស និងមានលទ្ធភាពលើកកម្ពស់សមត្ថភាព និងមានភាពជឿជាក់ក្នុងដំណើរការ នៃកិច្ចការអភិវឌ្ឍន៍ឱ្យមានភាពរីកចម្រើន ដោយផ្អែកទៅតាមសេចក្តីត្រូវការ និងការរំពឹងទុករបស់ប្រជាពលរដ្ឋនៅក្នុងមូលដ្ឋានជនបទ។

	២- **ចីរភាព**(Sustainable) : លើកកម្ពស់និងអភិវឌ្ឍជនបទ ទាំងផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច សង្គម វប្បធម៌ និងបរិស្ថាន ប្រកបដោយនិរន្តរភាពស្របទៅនឹងគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយចីរភាព/គោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយចីរភាពរបស់កម្ពុជា (Sustainable Development Goals-SDGs/Cambodia Sustainable Development Goals-CSDGs)និងចក្ខុវិស័យ និងយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា។ ៣- **ការចូលរួមនិងបរិយាបន្ន**(Participative and Inclusive) : លើកទឹកចិត្ត និងជំរុញការចូលរួមឱ្យសកម្មនិងគាំទ្រ/លើកកម្ពស់សាមគ្គីភាពនៅក្នុងសហគមន៍ជនបទ ព្រមទាំងកំណត់អាទិភាពតម្រូវការ នៃសមាជិកសហគមន៍ជនបទ ជាពិសេសសហគមន៍នៅដាច់ស្រយាល ដើម្បីអន្តរាគមន៍ និងឆ្លើយតបឱ្យបានទាន់ពេលវេលា និងមានប្រសិទ្ធភាព។ ៤- **សមាហរណកម្ម**(Integrated) : ធានាសង្គតិភាពជាមួយគោលនយោបាយ និងយុទ្ធសាស្ត្ររបស់រាជរដ្ឋាភិបាលទាំងនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ដើម្បីបំពេញបន្ថែមឱ្យគ្នាទៅវិញទៅមក ឆ្ពោះទៅសម្រេចគោលបំណងរួម និងលទ្ធផលរួម សម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋនៅតាមតំបន់ជនបទ ក៏ដូចជាប្រទេសជាតិទាំងមូល។ ៥- **វឌ្ឍនភាព**(Progressive) : ពង្រឹងនិងពង្រីករាល់វឌ្ឍនភាពសំខាន់ៗ ដាវិជ្ជមាន ក៏ដូចជាបន្តភាពបត់បែនទៅតាមស្ថានភាព និងតម្រូវការអាទិភាពជាក់ស្តែង ដើម្បីជាមូលដ្ឋានក្នុងការបង្កើតឱកាសថ្មីៗសម្រាប់ពន្លឿនការអភិវឌ្ឍជនបទ។ ៦- **អន្តរកម្មរវាងជនបទ ទីប្រជុំជន និងទីក្រុង**(Rural-Urban Interdependence) : ទទួលស្គាល់និងកំណត់លើអន្តរកម្មមុខងារ តួនាទី និងអន្តរអំពើ ឬអន្តរទំនាក់ទំនង រវាងទីប្រជុំជន និងតំបន់ជនបទក្នុងគោលដៅបំពេញតម្រូវការនិងគាំទ្រគ្នាទៅវិញមកនៅក្នុងសកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច សង្គម និងវប្បធម៌។

ឧបសម្ព័ន្ធ២ : តារាងទិន្នន័យគ្រួសារក្រ១ ក្រ២ និងគ្រួសារងាយរងគ្រោះតាមខេត្ត

លេខកូដ	ខេត្ត	គ្រួសារសរុប	ចំនួនប្រជាជនសរុប	គ្រួសារក្រីក្រ						គ្រួសារងាយរងហានិភ័យ		ចំនួនសមាជិកគ្រួសារក្រីក្រ						អ្នកងាយរងហានិភ័យ	
				ចំនួនក្រ១ ក្រ២			ក្រ១ ក្រ២ (%)					ចំនួនសមាជិកគ្រួសារ			សមាជិកគ្រួសារ (%)				
				ក្រ១	ក្រ២	សរុប	ក្រ១	ក្រ២	សរុប	ចំនួន	%	ក្រ១	ក្រ២	សរុប	ក្រ១	ក្រ២	សរុប	ចំនួន	%
១- តំបន់ទំនាបកណ្តាល																			
03	កំពង់ចាម	286,627	1,138,083	14,810	29,542	44,352	5.17	10.31	15.47	32,775	11.43	55,873	114,164	170,037	4.91	10.03%	14.94	100,862	8.86
25	ត្បូងឃ្មុំ	230,242	550,640	11,415	25,067	36,482	4.96	10.89	15.85	31,060	13.49	45,086	101,316	146,402	8.19	18.40%	26.59	105,548	19.17
08	កណ្តាល	302,857	640,550	10,977	28,185	39,162	3.62	9.31	12.93	35,927	11.86	41,252	117,457	158,709	6.44	18.34%	24.78	125,188	19.54
20	ស្វាយរៀង	157,877	664,849	7,046	25,513	32,559	4.46	16.16	20.62	17,450	11.05	20,946	71,587	92,533	3.15	10.77%	13.92	51,282	7.71
21	តាកែវ	230,021	1,043,690	9,007	29,743	38,750	3.92	12.93	16.85	39,046	16.97	35,658	114,612	150,270	3.42	10.98%	14.40	131,051	12.56
14	ព្រៃវែង	297,016	1,253,070	12,447	38,371	50,818	4.19	12.92	17.11	28,577	9.62	45,355	127,750	173,105	3.62	10.19%	13.81	81,052	6.47
សរុប		1,504,640	5,290,882	65,702	176,421	242,123	4.37	11.73	16.09	184,835	12.28	244,170	646,886	891,056	4.61	12.23%	16.84	594,983	11.25
២- តំបន់ជុំវិញបឹងទន្លេសាប																			
01	បន្ទាយមានជ័យ	232,950	878,691	13,051	30,508	43,559	5.60	13.10	18.70	46,248	19.85	59,562	141,018	200,580	6.78	16.05%	22.83	171,451	19.51
02	បាត់ដំបង	294,768	1,347,035	23,413	67,083	90,496	7.94	22.76	30.70	45,794	15.54	112,441	322,670	435,111	8.35	23.95%	32.30	179,252	13.31
04	កំពង់ឆ្នាំង	138,997	573,789	3,601	14,090	17,691	2.59	10.14	12.73	26,550	19.10	14,494	54,853	69,347	2.53	9.56%	12.09	84,485	14.72
06	កំពង់ធំ	180,837	839,991	16,135	32,327	48,462	8.92	17.88	26.80	24,274	13.42	64,781	126,324	191,105	7.71	15.04%	22.75	76,494	9.11
15	ពោធិ៍សាត់	132,800	325,504	9,067	17,459	26,526	6.83	13.15	19.97	13,644	10.27	35,404	67,378	102,782	10.88	20.70%	31.58	45,072	13.85
17	សៀមរាប	254,691	1,177,265	23,262	44,613	67,875	9.13	17.52	26.65	37,885	14.87	90,691	177,829	268,520	7.70	15.11%	22.81	153,232	13.02
សរុប		1,235,043	5,142,275	88,529	206,080	294,609	7.17	16.69	23.85	194,395	15.74	377,373	890,072	1,267,445	7.34	24.65%	24.65	709,986	13.81
៣- តំបន់ឆ្នេរសមុទ្រ																			
07	កំពត	161,520	708,398	6,117	21,412	27,529	3.79	13.26	17.04	12,545	7.77	24,808	74,779	99,587	3.50	10.56%	14.06	36,114	5.10
23	កែប	9,898	43,180	216	1,151	1,367	2.18	11.63	13.81	823	8.31	914	4,144	5,058	2.12	9.60%	11.71	2,756	6.38
09	កោះកុង	31,161	85,817	1,872	5,907	7,779	6.01	18.96	24.96	2,737	8.78	7,363	21,976	29,339	8.58	25.61%	34.19	9,909	11.55
18	ព្រះសីហនុ	50,522	229,332	1,736	6,316	8,052	3.44	12.50	15.94	5,976	11.83	8,349	26,012	34,361	3.64	11.34%	14.98	23,870	10.41
សរុប		253,101	1,066,727	9,941	34,786	44,727	3.93	13.74	17.67	22,081	8.72	41,434	126,911	168,345	3.88	15.78%	15.78	72,649	6.81

៤- តំបន់ភ្នំនិងខ្ពង់រាប																			
05	កំពង់ស្ពឺ	196,113	878,022	7,353	23,183	30,536	3.75	11.82	15.57	19,232	9.81	25,145	72,059	97,204	2.86	8.21%	11.07	58,026	6.61
10	ក្រចេះ	105,614	453,147	8,265	18,040	26,305	7.83	17.08	24.91	15,427	14.61	36,530	76,787	113,317	8.06	16.95%	25.01	51,630	11.39
11	មណ្ឌលគិរី	23,780	96,818	1,232	3,827	5,059	5.18	16.09	21.27	2,123	8.93	5,891	14,491	20,382	6.08	14.97%	21.05	7,191	7.43
13	ព្រះវិហារ	65,029	267,055	4,129	10,927	15,056	6.35	16.80	23.15	9,492	14.60	16,523	42,597	59,120	6.19	15.95%	22.14	32,890	12.32
16	រតនគិរី	62,913	192,448	4,891	10,982	15,873	7.77	17.46	25.23	7,224	11.48	21,961	44,486	66,447	11.41	23.12%	34.53	25,572	13.29
19	ស្ទឹងត្រែង	42,416	175,319	2,189	5,566	7,755	5.16	13.12	18.28	5,408	12.75	9,750	22,477	32,227	5.56	12.82%	18.38	18,688	10.66
22	ឧត្តរមានជ័យ	68,042	269,742	2,699	8,461	11,160	3.97	12.43	16.40	5,910	8.69	12,267	33,018	45,285	4.55	12.24%	16.79	20,611	7.64
24	ប៉ៃលិន	19,631	81,401	1,931	4,698	6,629	9.84	23.93	33.77	2,788	14.20	7,671	19,406	27,077	9.42	23.84%	33.26	10,360	12.73
សរុប		583,538	2,413,952	32,689	85,684	118,373	5.60	14.68	20.29	67,604	11.59	135,738	325,321	461,059	5.62	19.10%	19.10	224,968	9.32
សរុបរួម		3,576,322	13,913,836	196,861	502,971	699,832	5.50	14.06	19.57	468,915	13.11	798,715	1,989,190	2,787,905	5.74	14.30%	20.04	1,602,586	11.52

(ប្រភព : ទិន្នន័យគ្រួសារ ដែលបានដាក់បង្ហាញនៅលើគេហទំព័រ នៃកម្មវិធីអត្តសញ្ញាណកម្មគ្រួសារក្រីក្រប្រទេសកម្ពុជា ដកស្រង់នៅថ្ងៃទី១ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៥)

តារាងសង្ខេបទិន្នន័យគ្រួសារក្រ១ គ្រួសារក្រ២ និងគ្រួសារងាយរងហានិភ័យក្នុងតំបន់ទាំង៤

តំបន់	ចំនួនភូមិ		គ្រួសារសរុប	គ្រួសារក្រ១		គ្រួសារក្រ២		គ្រួសារងាយរងហានិភ័យ	
	សរុប	ជនបទ		ចំនួន	%	ចំនួន	%	ចំនួន	%
តំបន់ទំនាបកណ្តាល	5,762	4,403	1,504,640	65,702	4.37	176,421	11.73	184,835	12.28
តំបន់ជុំវិញបឹងទន្លេសាប	4,298	3,615	1,235,043	88,529	7.17	206,080	16.69	194,395	15.74
តំបន់ឆ្នេរសមុទ្រ	736	594	253,101	9,941	3.93	34,786	13.74	22,081	8.72
តំបន់ខ្ពង់រាបនិងភ្នំ	2,805	1,703	583,538	32,689	5.60	85,684	14.68	67,604	11.59
សរុប	**13,601**	**10,315**	**3,576,322**	**196,861**	**5.50**	**502,971**	**14.06**	**468,915**	**13.11**

ឧបសម្ព័ន្ធ៣ : ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្លូវជនបទក្រាលកៅស៊ូមួយជាន់ ពីរជាន់ បេតុង និងផ្លូវល្បាយគ្រួស

ល.រ.	តំបន់	ប្រភេទមានកម្រាល						ប្រភេទគ្មានកម្រាល				សរុប		
		កៅស៊ូ១ជាន់		កៅស៊ូ២ជាន់		បេតុង		ល្បាយក្រួស អាចម៍ផ្កាយ និងល្បាយកម្ទេចថ្ម		ដីស ខ្សាច់ភ្នំ និងផ្សេងៗ				
		គម	%	គម	%	គម	%	គម	%	គម	%	គម	ខ្សែ	%
ទំនាបកណ្ដាល (៦ខេត្ត)														
១	ខេត្តកំពង់ចាម	10.70	0.58	536.50	28.98	242.56	13.10	922.19	49.82	139.21	7.52	1,851.15	508	100
២	ខេត្តត្បូងឃ្មុំ	-	0.00	613.02	24.83	186.57	7.56	1,628.02	65.95	40.98	1.66	2,468.58	794	100
៣	ខេត្តកណ្ដាល	-	0.00	315.25	13.31	251.80	10.63	663.20	28.00	1,138.58	48.07	2,368.83	1,047	100
៤	ខេត្តព្រៃវែង	0.78	0.02	541.44	15.17	41.64	1.17	593.85	16.64	2,391.11	67.00	3,568.82	1,097	100
៥	ខេត្តស្វាយរៀង	58.50	2.14	333.74	12.22	18.02	0.66	555.87	20.35	1,765.65	64.63	2,731.78	764	100
៦	ខេត្តតាកែវ	-	0.00	359.73	14.99	40.06	1.67	1,320.06	55.00	680.09	28.34	2,399.94	689	100
	សរុប	69.98	0.46	2,699.67	18.25	780.64	5.80	5,683.19	39.29	6,155.62	36.20	15,389.09	4,899	100
ជុំវិញបឹងទន្លេសាប (៦ខេត្ត)														
១	ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ	14.67	0.49	342.93	11.52	111.49	3.75	1,826.99	61.39	680.02	22.85	2,976.11	2,071	100
២	ខេត្តបាត់ដំបង	7.01	0.13	378.06	6.79	17.53	0.32	4,161.66	74.78	1,000.71	17.98	5,564.97	2,140	100
៣	ខេត្តកំពង់ធំ	0.83	0.03	294.53	9.35	4.45	0.14	2,267.44	72.00	581.94	18.48	3,149.19	1,273	100
៤	ខេត្តសៀមរាប	101.86	3.94	493.92	19.11	31.14	1.20	1,411.40	54.60	546.86	21.15	2,585.18	472	100
៥	ខេត្តកំពង់ឆ្នាំង	-	0.00	553.77	28.37	27.11	1.39	1,314.86	67.36	56.23	2.88	1,951.96	672	100
៦	ខេត្តពោធិ៍សាត់	-	0.00	374.11	19.83	3.13	0.17	1,283.98	68.05	225.71	11.96	1,886.94	580	100
	សរុប	**124.37**	**0.76**	**2,437.32**	**15.83**	**194.86**	**1.16**	**12,266.33**	**66.36**	**3,091.48**	**15.88**	**18,114.34**	**7,208**	**100**
ឆ្នេរសមុទ្រ (៤ខេត្ត)														
១	ខេត្តកំពត	-	0.00	236.67	11.23	89.60	4.25	1,661.01	78.80	120.53	5.72	2,107.82	724	100
២	ខេត្តព្រះសីហនុ	23.36	6.13	31.30	8.22	76.42	20.07	239.24	62.83	10.48	2.75	380.80	202	100

៣	ខេត្តកែប	-	0.00	24.50	14.82	16.36	9.90	114.61	69.34	9.83	5.95	165.29	67	100
៤	ខេត្តកោះកុង	-	0.00	71.91	9.25	44.03	5.67	658.24	84.72	2.80	0.36	776.98	216	100
	សរុប	**23.36**	**1.53**	**364.38**	**10.88**	**226.41**	**9.97**	**2,673.10**	**73.92**	**143.64**	**3.69**	**3,430.89**	**1,209**	**100**
ភ្នំនិងខ្ពង់រាប (៨ខេត្ត)														
១	ខេត្តកំពង់ស្ពឺ	20.40	0.63	339.92	10.54	61.79	1.92	2,299.16	71.31	502.82	15.60	3,224.09	1,322	100
២	ខេត្តក្រចេះ	-	0.00	114.00	4.87	2.00	0.09	2,177.74	92.94	49.40	2.11	2,343.14	262	100
៣	ខេត្តមណ្ឌលគិរី	-	0.00	-	0.00	2.12	0.44	410.62	85.20	69.20	14.36	481.94	66	100
៤	ខេត្តព្រះវិហារ	-	0.00	145.01	9.34	3.80	0.24	1,403.26	90.41	-	0.00	1,552.07	468	100
៥	ខេត្តរតនគិរី	-	0.00	64.20	6.13	0.97	0.09	882.72	84.27	99.64	9.51	1,047.53	332	100
៦	ខេត្តស្ទឹងត្រែង	-	0.00	35.40	2.99	21.70	1.84	965.55	81.67	159.67	13.50	1,182.31	165	100
៧	ខេត្តឧត្តរមានជ័យ	-	0.00	74.94	5.95	-	0.00	1,164.08	92.36	21.42	1.70	1,260.44	384	100
៨	ខេត្តប៉ៃលិន	-	0.00	91.66	17.35	7.97	1.51	303.72	57.48	125.07	23.67	528.41	174	100
	សរុប	**20.40**	**0.08**	**865.13**	**7.15**	**100.35**	**0.77**	**9,606.85**	**81.95**	**1,027.21**	**10.06**	**11,619.93**	**3,173**	**100**

(ប្រភព : បញ្ជីសារពើភ័ណ្ឌផ្លូវជនបទ ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ ឆ្នាំ២០២៤)

ឧបសម្ព័ន្ធ៤ : អត្រាគ្របដណ្តប់ទឹកស្អាតតាមគ្រួសារ និងអនាម័យកម្រិតមូលដ្ឋានតាមខ្នងផ្ទះ

ល.រ.	រាជធានី ខេត្ត	ចំនួនគ្រួសារ	ចំនួនខ្នងផ្ទះ	អនាម័យមូលដ្ឋានតាមខ្នងផ្ទះ		ទឹកស្អាតស្អាតមូលដ្ឋានតាមគ្រួសារ	
				ចំនួន	%	ចំនួន	%
១	ភ្នំពេញ	330065	297682	297595	99.97%	330065	100.00%
តំបន់ទំនាបកណ្តាល							
២	កំពង់ចាម	288026	230252	214135	93.00%	274459	95.29%
៣	ត្បូងឃ្មុំ	203910	175542	165748	94.42%	192860	94.58%
៤	កណ្តាល	316942	269115	265731	98.74%	316942	100.00%
៥	ព្រៃវែង	300153	257004	247877	96.45%	297601	99.15%
៦	ស្វាយរៀង	166458	138590	134970	97.39%	166144	99.81%
៧	តាកែវ	237504	221508	209308	94.49%	230526	97.06%
	សរុប	1512993	1292011	1237769	95.80%	1478532	97.65%
តំបន់ជុំវិញបឹងទន្លេសាប							
៨	បន្ទាយមានជ័យ	204912	170299	163049	95.74%	147314	71.89%
៩	បាត់ដំបង	298621	247858	235890	95.17%	241883	81.00%
១០	កំពង់ធំ	178304	174760	162872	93.20%	160736	90.15%
១១	សៀមរាប	263128	259514	239590	92.32%	213019	80.96%
១២	កំពង់ឆ្នាំង	153729	137392	134510	97.90%	141469	92.02%
១៣	ពោធិ៍សាត់	133507	124220	108757	87.55%	117518	88.02%
	សរុប	1232201	1114043	1044668	93.77%	1021939	84.01%
តំបន់ឆ្នេរសមុទ្រ							
១៤	កំពត	166128	158369	149458	94.37%	121273	73.00%
១៥	ព្រះសីហនុ	54024	51503	49433	95.98%	51911	96.09%
១៦	កែប	11145	9350	9226	98.67%	7143	64.09%
១៧	កោះកុង	35207	31521	24128	76.55%	34100	96.86%
	សរុប	266504	250743	232245	92.62%	214427	82.51%

តំបន់ភ្នំនិងខ្ពង់រាប							
១៨	កំពង់ស្ពឺ	213686	206911	199785	96.56%	166662	77.99%
១៩	ក្រចេះ	107907	93882	84491	90.00%	92832	86.03%
២០	មណ្ឌលគិរី	24780	21549	15010	69.66%	22675	91.51%
២១	ព្រះវិហារ	69045	60270	54849	91.01%	50559	73.23%
២២	រតនគិរី	58892	45926	42467	92.47%	45358	77.02%
២៣	ស្ទឹងត្រែង	34958	29958	27176	90.71%	33089	94.65%
២៤	ឧត្តរមានជ័យ	68188	60051	55394	92.24%	41124	60.31%
២៥	ប៉ៃលិន	19625	18232	16836	92.34%	16683	85.00%
	សរុប	597081	536779	496008	92.40%	468982	80.72%
	Grand Total	3938844	3491258	3308285	94.76%	3513945	89.21%

(ប្រភព : ទិន្នន័យទឹកស្អាតនិងអនាម័យ ឆមាសទី២ ឆ្នាំ២០២៥)